

REFERAT Odense Byråd 2014-2017 d. 17-05-2017

Mødedato Onsdag d. 17. maj 2017 kl. 17:00

Mødested Byrådssalen

Indholdsfortegnelse

Odense Kommunes nye Udsattepolitik.....	3
Godkendelse af forlængelse af frikommuneforsøget ”Bedre udnyttelse af botilbud og plejeboliger”.	5
Ansøgning om frigivelse af anlægsbevilling til Fremtidens Vollsmose – Byudvikling- og Infrastruktur	7
Justering af etisk investeringsprofil ved Odense Kommunes kapitalplejeaftaler.....	16
Boligsocial helhedsplan for Rising og Skt. Klemensparken.....	21
Odense Letbane - Godkendelse af kontraktindgåelse vedr. letbanetog og transportsystemer.....	26
Sagsopbygning for politiske sager.....	30
Besvarelse af henvendelse fra det kommunale tilsyn vedrørende Odense Kommunes engagement i	32
Besvarelse af henvendelse fra det kommunale tilsyn vedrørende Odense Kommunes engagement i	42
Besvarelse af henvendelse fra det kommunale tilsyn vedrørende Odense Kommunes forlængelse af	56
Befordringsgodtgørelse til byrådsmedlemmer i forbindelse med borgerlige vielser.....	61
Udpegning af medlemmer og suppleanter til Odense Kommunes Handicapråd.....	63
Ændring af vedtægterne for Fonden Nordatlantisk Hus.....	64
Etablering af SFO2 og Ungdomscentre. Fornyet behandling.....	65

Punkt 1: Odense Kommunes nye Udsattepolitik

27.00.00-A50-1-16

Resume

Odense Kommunes Beskæftigelsespolitik og Udsattepolitik skal supplere hinanden og sikre, at færre borgere bliver socialt udsatte og derigennem får bedre forudsætninger for job og uddannelse. De to politikker danner dermed rammen om Beskæftigelses- og Socialforvaltningens arbejde og opgaveportefølje.

Siden foråret 2016 har Beskæftigelses- og Socialudvalget arbejdet med en revidering og revitalisering af Odense Kommunes Udsattepolitik fra 2012.

Odense Kommunes nye politik for socialt udsatte borgere - "En by med plads til alle" fremlægges nu til godkendelse i Beskæftigelses- og Socialudvalget med henblik på endelig politisk godkendelse i byrådet den 17/5 2017.

INDSTILLING

Beskæftigelses- og Socialforvaltningen indstiller til udvalget, at byrådet godkender Odense Kommunes nye politik for socialt udsatte borgere.

Beskæftigelses- og Socialudvalget anbefaler indstillingen.

Beslutning

Godkendt.

Sagsfremstilling

Baggrund

Beskæftigelses- og Socialudvalget besluttede Odense Kommunes Beskæftigelsespolitik i januar 2016. Tiden er nu inde til en revitalisering af kommunens Udsattepolitik fra 2012. Beskæftigelsespolitikken og Udsattepolitikken supplerer hinanden og skal sikre, at færre borgere bliver socialt udsatte og dermed får bedre forudsætninger for job og uddannelse. Disse to politikker danner dermed rammen om Beskæftigelses- og Socialforvaltningens arbejde og opgaveportefølje.

En ny politik for socialt udsatte borgere

I foråret 2016 igangsatte Beskæftigelses- og Socialudvalget processen omkring en revidering og revitalisering af Odense Kommunes Udsattepolitik fra 2012.

Processen omkring udarbejdelse af en ny politik har været følgende:

- 10/5 2016 BSU godkender procesplan for revidering af politikken
- Juni 2016 Interviews med Inspirationspanel (fag- og videnspersoner) for at sikre indhold, inspiration og aktualitet i politikken
- 30/8 2016 BSU beslutter politikkens 4 overordnede temaer
- 10/1 2017 BSU afholder workshop om politikken med bl.a. organisationer, virksomheder og fag- og videnspersoner med henblik på at kvalificere og udfolde de 4 temaer
- Januar - februar 2017 Afholdelse af 3 fokusgruppeinterviews med borgere for at sikre borgerperspektivet i politikken
- 21/2 2017 BSU drøfter 1. udkast til politikken
- 24/2 -9/3 2017 Politikken sendes til høring blandt relevante aktører og interessenter
- 28/3 2017 BSU drøfter 2. udkast til politikken - herunder høringsbemærkninger
- 2/5 2017 BSU godkender politikken og sender den til godkendelse i BYR
- 17/5 2017 Politikken til politisk godkendelse i BYR

Odense Kommunes nye politik for socialt udsatte borgere - "En by med plads til alle" fremlægges nu til godkendelse i Beskæftigelses- og Socialudvalget med henblik på endelig politisk godkendelse i byrådet den 17/5 2017.

De fire temaer

På baggrund af Inspirationspanelets input besluttede Beskæftigelses- og Socialudvalget den 30/8 2016 følgende fire temaer til den nye politik for socialt udsatte borgere

- Unge og udsathed
- Det rummelige arbejdsmarked
- Housing First og Den Inkluderende By
- Én plan - sammenhæng og koordination

Temaerne har været styrende for drøftelserne i udvalgets workshop den 10/1 2017, hvor organisationer, virksomheder, fagfolk og videnskavere på udsatteområdet pegede på konkrete undertemaer til politikken og gav input til det videre arbejde med politikken.

I forlængelse af workshoppen blev der gennemført 3 fokusgruppeinterviews med borgere med udgangspunkt i de input, som Beskæftigelses- og Socialforvaltningen fik med tilbage fra workshoppen. Formålet med disse fokusgruppeinterviews er at få "borgerens stemme" centralt repræsenteret i den nye Udsattepolitik.

Med udgangspunkt i drøftelserne og input fra workshoppen og fokusgruppeinterviews udarbejdede Beskæftigelses- og Socialforvaltningen første udkast til politikken, som blev drøftet på udvalgsrådet den 21/2 2017, og sendt i høring i perioden den 24/2 til den 9/3 2017.

Beskæftigelses- og Socialforvaltningen foretog en række rettelser på baggrund af de 13 indkomne høringssvar, og udvalget drøftede på mødet den 28/3 2017 disse ændringer samt andet udkast til politikken.

Text

Sagen har ingen konsekvenser for et eller flere af byrådets otte effektmål.

Økonomi

Denne sag har ikke økonomiske konsekvenser for Odense Kommune, herunder for kommunens kassebeholdning.

Bilag

En by med plads til alle - Odense Kommunes politik for socialt udsatte borgere 22.04.2017

Punkt 2: Godkendelse af forlængelse af frikommuneforsøget ”Bedre udnyttelse af botilbud og plejeboliger”

00.01.00-Ø54-583-17

Resume

I denne sag indstiller Ældre- og Handicapudvalget, at byrådet godkender, at frikommuneforsøget ”Bedre udnyttelse af botilbud og plejeboliger” bliver forlænget til den 1/7 2019.

Formålet med forsøget er at give kommunerne mulighed for at flytte borgere, der ikke har tilstrækkelig gavn af et botilbud eller plejebolig, til et mere passende tilbud. Konkret giver frikommuneforsøget mulighed for at opsiges beboere i botilbud eller på plejhjem, når forvaltningen vurderer, at borgeren ikke længere har behov for det pågældende tilbud. Det vil give mulighed for, at borgere på venteliste kan få eksempelvis en plejeboligplads.

I en evaluering af frikommuneforsøget fremgår det, at det kan være svært at se den direkte effekt af forsøget. Ældre- og Handicapforvaltningen anbefaler dog alligevel, at frikommuneforsøget bliver forlænget.

Årsagen til anbefalingen er, at det er Ældre- og Handicapforvaltningens vurdering, at der har været en forebyggende effekt ved frikommuneforsøget. Effekten opstår, da der allerede ved indflytningen sker en forventningsafklaring med borgeren (og eventuelt ægtefælle/samlevende). På den måde er borgeren afklaret med, at botilbuddet ikke er varigt, men alene så længe det er relevant i forhold til borgerens behov. Hermed sikrer Ældre- og Handicapforvaltningen sig, at der bliver fastholdt et højt fagligt niveau og en højere grad af specialisering på botilbudene. Derudover bidrager forsøget til, at botilbud og plejeboliger kan komme endnu flere borgere til gavn ved, at der er større flow i ind- og udflytninger.

Ældre- og Handicapforvaltningen er derfor positivt indstillet for at forlænge forsøget. Forvaltningen håber, at lovgivningen på sigt bliver tilpasset, så frikommuneforsøget bliver gjort permanent.

Hvis udvalget vælger ikke at godkende forlængelsen af forsøget, vil forvaltningen ikke længere have lov til at opsiges eller udvisitere beboere i plejeboliger eller botilbud. Det vil for eksempel betyde, at en efterlevende ægtefælle, der ikke har behov for en plejebolig, vil kunne blive boende i plejeboligen og dermed tage pladsen fra andre borgere, som har behov.

P.t. foreligger der kun et lovforslag om forlængelse af frikommuneforsøget. En eventuel godkendelse af forlængelsen af frikommuneforsøget er derfor betinget af, at lovforslaget bliver vedtaget af Folketinget.

I sagsfremstillingen vil der være en nærmere beskrivelse af frikommuneforsøget samt hovedkonklusionerne fra evalueringen.

INDSTILLING

Ældre- og Handicapforvaltningen indstiller til udvalget, at byrådet godkender, at frikommuneforsøget ”Bedre udnyttelse af botilbud og plejeboliger” bliver forlænget til den 1/7 2019.

Ældre- og Handicapudvalget anbefaler indstillingen.

Borgmesterforvaltningen har ingen bemærkninger.

Økonomiudvalget anbefaler Ældre- og Handicapudvalgets indstilling.

Beslutning

Godkendt.

Sagsfremstilling

I sagsfremstillingen er der en kort beskrivelse af

- Frikommuneforsøget ”Bedre udnyttelse af botilbud og plejeboliger”
- Hovedkonklusionerne fra evalueringen

Beskrivelse af frikommuneforsøget ”Bedre udnyttelse af botilbud og plejeboliger”

Formålet med frikommuneforsøget er at give kommunerne mulighed for at flytte borgere, der ikke har tilstrækkelig gavn af et botilbud eller plejebolig, til et mere passende tilbud.

Konkret giver forsøget kommunen lov til at opsiges eller udvisitere beboere i plejeboliger eller botilbud, når det kan fastslås:

- At lejerens behov for pleje og støtte ikke længere varetages mest hensigtsmæssigt i den pågældende bolig.
- At en efterlevende ægtefælle eller en efterlevende samlever ikke har behov for en plejebolig.
- At en efterlevende ægtefælle eller en efterlevende samlever, som har behov for en plejebolig, bor i en bolig, der er egnet til to personer.

Ovenstående betyder, at kommunen har lov til at opsiges eller udvisitere beboere i plejeboliger eller botilbud, når ovenstående kriterier er opfyldt.

Konklusioner fra evalueringen

Forsøget blev evalueret ved en ekstern statslig finansieret evaluering, hvor de fem frikommuner, der har gennemført forsøget, indgik. Evalueringen var ikke færdig, da byrådet behandlede evalueringen af Odenses frikommuneforsøg på mødet den 27/4 2016, og derfor gav byrådet i sagen ingen indstilling i forhold til videreførelse af netop dette forsøg.

Evalueringen viser, at i forsøgsperioden er der ingen af de fem frikommuner, som har anvendt muligheden for at opsiges eller udvisitere beboere i plejeboliger eller botilbud. Alligevel er der blandt kommunerne i høj grad et ønske om at fastholde muligheden.

Kommunerne peger særligt på tidsaspektet for forsøget som afgørende årsag til, at der endnu ikke er blevet opsagt eller udvisiteret borgere. Forsøget har kørt i Odense Kommune siden 2013. Flere kommuner forventer, at det vil blive mere relevant at tage opsigelses- og udvisiteringsmuligheden i brug på sigt.

Derudover har kommunerne generelt en oplevelse af, at regelændringen ikke har medført ekstra arbejde. Derfor mener de fleste kommuner, at det er en mulighed, kommunerne ligeså godt kan have.

Nu gives der ved et lovforslag i forbindelse med det nye frikommuneforsøg mulighed for at forlænge forsøget til den 1/7 2019, hvor det ellers skulle have været ophørt den 1/7 2017.

Text

Flere funktionsdygtige ældre og handicappede

Ældre- og Handicapforvaltningen forventer, at frikommuneforsøget vil bidrage til at øge livskvaliteten for flere af Odenses ældre og handicappede, da der vil komme et større flow i ind- og udflytninger på botilbud og plejecentre.

Økonomi

Denne sag har ikke økonomiske konsekvenser for Odense Kommune, herunder for kommunens kassebeholdning.

Punkt 3: Ansøgning om frigivelse af anlægsbevilling til Fremtidens Vollsmose – Byudvikling- og Infrastrukturplan

00.00.00-A00-121-17

Resume

I august 2012 besluttede byrådet, på baggrund af uroligheder i Vollsmose og på OUH, at sætte et udredningsarbejde i gang for de sidste 12 års indsatser i Vollsmose. Udredningsarbejdet resulterede i to rapporter under den fælles titel Fremtidens Vollsmose. Rapporterne indeholdt en række anbefalinger, som pegede på en kursændring i forhold til organisering, indsatser og samarbejde med henblik på at løse hovedudfordringerne, som i udredningsarbejdet var beskrevet som de fysiske rammer, normskred, forebyggelse af kriminalitet og socioøkonomiske problemer.

På baggrund af ovenstående analysearbejde og anbefalinger besluttede byrådet på et møde i december 2012 en række initiativer samt otte strategiske målsætninger for Fremtidens Vollsmose. Mål, der både sætter fokus på en social og fysisk indsats i Vollsmose. Forventningen er, at indsatserne på begge områder skal supplere hinanden og samlet føre Vollsmose i en ny retning mod en integreret bydel i Odense.

Byrådets otte strategiske målsætninger for Vollsmose:

1. Vollsmose skal gå fra at være et boligområde til at være en bydel i Odense.
2. Et styrket civilsamfund.
3. Et højere uddannelsesniveau.
4. Flere i arbejde.
5. Et højere indtægtsniveau.
6. Mindre kriminalitet.
7. Større tryghed.
8. En mere blandet beboersammensætning.

Siden 2012 har Vollsmose Sekretariatet, som er et Offentligt Privat Partnerskab mellem Odense Kommune, Dan Mark Ejendomme A/S, University College Lillebælt og boligorganisationerne Civica og Fyns Almennyttige Boligselskab samt beboerrepræsentanter fra Vollsmose, arbejdet med Vollsmoses udfordringer og strategiske målsætninger.

På byrådets kvartalsmøde i april 2013 blev byrådet orienteret om en implementeringsplan for program Fremtidens Vollsmose. En del af denne orientering indbefattede spørgsmålet om fysiske ændringer af Vollsmose som afgørende for blivende forandringer. Kvartalsmødet gav uformelt politisk mandat til at arbejde videre på en målrettet og langsigtet fysisk planlægning og dermed en langsigtet fysisk plan i form af en kvarterplan, som skulle angive retningen for langsigtede fysiske forandringer i Vollsmose. Kvarterplan 5240/Vollsmose - fra boligområde til bydel blev udarbejdet af det ovenfor nævnte partnerskab. Planen blev godkendt af byrådet på mødet den 4/12 2013.

I maj 2015 godkendte byrådet Fremtidens Vollsmose - Byudviklings- og Infrastrukturplan, der er baseret på ovenstående kvarterplan, og som er udarbejdet af førnævnte partnerskab. Denne plan var samtidig en forudsætning for ansøgning om infrastrukturmidler fra Landsbyggefonden. Infrastrukturmidlerne er en del af de midler, der blev afsat i statens boligpakke fra 2010. Efterfølgende er Fremtidens Vollsmose - Byudviklings- og Infrastrukturplan godkendt ved Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet i januar 2016.

Den boligsociale helhedsplan Vollsmose 2016-2020 blev også udarbejdet af partnerskabet, og planen blev besluttet i byrådet i juni 2016. Helhedsplanen arbejder med den boligsociale udvikling i Vollsmose, og denne skal sammen med den fysiske udvikling af Vollsmose understøtte den samlede udvikling af Vollsmose fra boligområde til bydel.

Den samlede økonomi i hele infrastrukturplanen er på 220 mio. kr. inkl. moms fra Landsbyggefonden. Dertil kommer de kommunale midler på 80 mio. kr. ekskl. moms. Odense Kommune har med Budget 2015 afsat en anlægsramme på 45.000.000 kr. og med Budget 2016 35.000.000 kr., i alt de omtalte 80.000.000 kr. i perioden frem til 2020.

Med indeværende sag igangsættes det omfattende projekt med i første omgang en ansøgning om frigivelse af anlægsbevilling på 8.000.000 kr. til bygherrerådgivning og totalrådgivning på det samlede projekt.

For at sikre maksimal værdi og effekt af indsatser i arbejdet med Fremtidens Vollsmose er der etableret en tværgående programorganisering i Odense Kommune med deltagelse af alle forvaltninger og Direktørgruppen som programbestyrelse.

Der henvises til sagsfremstillingen for en uddybning af forholdene.

INDSTILLING

By- og Kulturforvaltningen indstiller til udvalget, at byrådet godkender frigivelse af anlægsbevilling til bygherrerådgivning og totalrådgivning på 8.000.000 kr. i 2017, der stilles til rådighed for By- og Kulturudvalget.

By- og Kulturudvalget anbefaler indstillingen.

Rådmand Jane Jegind og udvalgsmedlem Pernille Bendixen deltog ikke i mødet.

Borgmesterforvaltningen har ingen bemærkninger.

Økonomiudvalget anbefaler By- og Kulturudvalgets indstilling.

Rådmand Jane Jegind tager forbehold.

Beslutning

Godkendt.

Gruppe O stemmer imod.

Gruppe V undlader at stemme.

Sagsfremstilling

Vollsmose er landets største særligt udsatte boligområde med godt 9.300 beboere. Den høje grad af ledighed i Vollsmose, det relativt lave uddannelsesniveau og de lave indtægter i bydelen er medvirkende til, at postnummeret 5240 er landets fattigste postnummer.

Udviklingen af Vollsmose er et vigtigt element i transformationen af Odense. Udviklingen vil betyde, at der vil blive taget et væsentligt skridt i retningen af at integrere Vollsmose fysisk i Odense by.

Indeværende sag kickstarter for alvor Byudviklings- og Infrastrukturplanen. Den skal gøre op med Vollsmoses nuværende og grundlæggende strukturelle udfordring, der bl.a. består i, at det er et boligområde, som er dårligt forbundet til resten af byen. Vollsmose fremstår i den sammenhæng som en ø omgivet af firesporede veje uden indbyrdes forbindelse. Det bidrager til oplevelsen af et boligområde, der skiller sig ud fra det resterende Odense.

Med Fremtidens Vollsmose skal Vollsmose udvikles fra at være et boligområde til at være en integreret ny bydel med mange byfunktioner. En mangfoldig bydel, som indeholder multifunktionelle byrum og bygninger med uddannelser, butikker, erhverv, fritidsaktiviteter, kulturtilbud, oplevelser og natur mv.

I en undersøgelse ”Evidens for sociale effekter af fysiske indsatser i udsatte boligområder” dokumenterer Københavns Kommune ud fra 27 effektstudier i 9 lande, at strukturelle fysiske forandringer i samspil med sociale indsatser forandrer et udsat område socialt ved at medføre positive effekter for arbejdsløsheden, uddannelsesniveaue, indkomstniveaue, kriminaliteten, andelen af beboere på overførselsindkomst, tryghed, tillid, samfundsengagement samt løfter de oprindelige beboeres indtægtsniveau, tillid, tryghed, stolthed og livskvalitet samt medfører en generel imageforbedring.

Det overordnede forløb frem til i dag

Byrådet besluttede i juni 1999 at udarbejde en helhedsplan for Vollsmose i samarbejde med Boligforeningen Højstrup, Odense Andelsboligforening og Fyens Almennyttige Boligselskab. Helhedsplanen Vision for Vollsmose blev vedtaget af byrådet i juni 2000.

”...Opgaven med at vende udviklingen i Vollsmose bliver vanskelig for alle involverede parter, og det er centralt, at udfordringen ikke undervurderes... Det er derfor nødvendigt med forandringer, at tænke nyt og anderledes og især at handle nyt og anderledes, og at gøre dette i væsentligt omfang...”. Helhedsplan Vision for Vollsmose, Cowi, 2000, s.5.

Efterfølgende er der udarbejdet en række planer for Vollsmose, der har relation til den sociale og fysiske udvikling, bl.a. Kvarterløftsplan for Vollsmose i 2001, Boligsocial helhedsplan for Vollsmose i 2007 og Fremtidens Vollsmose – spor 1 og 2 udredningsrapport i 2012.

Siden 2012 – hvor byrådet besluttede 8 strategiske mål, jf. nedenfor, har udviklingen fulgt det spor, der blev lagt og besluttet i 2012 for Fremtidens Vollsmose. Mål, der både sætter fokus på en fælles koordineret social og fysisk indsats i Vollsmose. Forventningen er, at indsatserne på begge områder skal supplere hinanden og samlet føre Vollsmose i en ny retning mod en integreret bydel i Odense.

De strategiske målsætninger er følgende:

1. Vollsmose skal gå fra at være et boligområde til at være en bydel i Odense.
2. Et styrket civilsamfund.
3. Et højere uddannelsesniveau.
4. Flere i arbejde.
5. Et højere indtægtsniveau.
6. Mindre kriminalitet.
7. Større tryghed.
8. En mere blandet beboersammensætning.

På byrådets kvartalsmøde i april 2013 blev byrådet orienteret om en implementeringsplan for program Fremtidens Vollsmose. En del af denne orientering indbefattede spørgsmålet om fysiske ændringer af Vollsmose som afgørende for blivende forandringer. Kvartalsmødet gav uformelt politisk mandat til at arbejde videre på en målrettet og langsigtet fysisk planlægning og dermed en langsigtet fysisk plan i form af en kvarterplan, som skulle angive retningen for langsigtede fysiske forandringer i Vollsmose. Kvarterplan 5240/Vollsmose - fra boligområde til bydel blev udarbejdet af det ovenfor nævnte partnerskab. Planen blev godkendt af byrådet på mødet den 4/12 2013.

I maj 2015 godkendte byrådet Fremtidens Vollsmose - Byudviklings- og Infrastrukturplanen, der er baseret på ovenstående kvarterplan. Planen er udarbejdet i et samarbejde mellem beboerne, boligorganisationerne og Odense Kommune.

Denne plan var samtidig en forudsætning for ansøgning om infrastrukturmidler fra Landsbyggefonden. Byudviklings- og Infrastrukturplanen er baseret på en forventning om en Letbane Linje 2, men er ikke bevillingsmæssigt bundet op på dette fra Landsbyggefondens side.

Byudviklings- og Infrastrukturplanen skal være med til at forbedre de fysiske og sociale rammer for livet i Vollsmose, så målene om øget tryghed, styrket civilsamfund og bevægelsen fra boligområde til bydel styrkes. Bydelens eksisterende erhverv skal udnyttes, og ligeledes den store arbejdskraftreserve og de internationale kompetencer samt aktivering af de ubebyggede arealer, som kan tiltrække byggeri, investeringer og varierede boligformer.

Efterfølgende er Byudviklings- og Infrastrukturplanen godkendt ved Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet i februar 2016.

Organisering omkring Vollsmose, herunder samarbejdsaftalen mellem Vollsmose 2020-sekretariatet og Odense Kommune
Siden 2012 har Vollsmose Sekretariatet, som er et Offentligt Privat Partnerskab mellem Odense Kommune, Dan Mark Ejendomme A/S, University College Lillebælt og boligorganisationerne Civica og Fyns Almennyttige Boligselskab samt beboerrepræsentanter fra Vollsmose, arbejdet med Vollsmoses udfordringer.

Partnerskabet er gensidigt forpligtende og har som strategisk mål at forandre Vollsmose fra et særligt udsat boligområde til en bydel i Odense. Partnerskabet har tre strategiske fokusområder:

1. Byudvikling: Der arbejdes i et fysisk byudviklingsspor, som skal bryde Vollsmose-firkanten og binde Vollsmose bedre sammen med det omkringliggende Odense, samt skabe nye udviklingsmuligheder i området.
2. Erhvervsudvikling: På den korte bane understøttes lokale iværksættere og virksomhedsejere. I forbindelse med bydelens infrastrukturforandringer arbejdes der også med tiltrækning af erhverv på nogle af de mange brugbare arealer i bydelen.
3. Boligsocial udvikling: Der arbejdes med sociale løft i forhold til uddannelse og beskæftigelse samt et styrket civilsamfund, herunder ikke mindst forældreansvaret i forhold til børn og unges skolegang og uddannelse.

Den indgåede partnerskabsaftale sikrer, at boligorganisationerne og Odense Kommune kan indgå finansierede driftsaftaler, hvor Vollsmose Sekretariatet varetager relevante opgaver for de respektive parter i tilknytning til den bystrategiske og boligsociale indsats med helhedsorienteret reference til bestyrelsen.

Generelt er tendensen såvel i Danmark som i udlandet, at man arbejder i forpligtende partnerskaber på at løse de udfordringer, der er forbundet med udsatte områder. Samtidig understøttes sociale indsatser med rent fysisk at ombryde disse kvarterer ved at prioritere boligrenoveringer, nybyggeri og infrastruktur.

Økonomi

I forbindelse med budget 2015 og budget 2016 besluttede byrådet at afsætte følgende midler til det omfattende projekt.

År	Anlægsramme
2016	5 mio. kr.
2017	20 mio. kr.
2018	20 mio. kr.
2019	35 mio. kr.
I alt	80 mio. kr.

Med indeværende sag ansøges om frigivelse af anlægsbevilling til bygherrerådgivning og totalrådgivning på 5.000.000 kr. fra anlægsramme 2016 og 3.000.000 kr. fra anlægsramme 2017. I alt 8.000.000 kr.

Finansiering i mellem Odense Kommune og boligorganisationerne

I Byudviklings- og Infrastrukturplanen skal den samlede afsatte kommunale anlægsramme dække følgende udgifter:

- Risingsvejs forlængelse.
- Bygaden.
- Interne vejforbindelser.
- Stier i grønne arealer.
- Promenade – lille andel ved Vollsmose torv.

For boligorganisationerne Civica og Fyens Almennyttige Boligselskab (FAB) afholdes udgifterne via infrastrukturmidlerne. Midlerne dækker udgifter til Promenaden, Oplevelsesstien, stamveje i parkerne samt eventuelle ændringer af stiforbindelser på de almene arealer.

Det kommunale projekt

Som det fremgår af ovenstående er der kommunale delprojekter og delprojekter, der knytter sig til boligorganisationerne.

I det kommende præsenteres en overordnet beskrivelse af den kommunale andel af opgaven. I den forbindelse skal nævnes, at gennemførelsen af Byudviklings- og Infrastrukturplanen tager hensyn til eksisterende kommunale institutioner, således at de kommende linieføringer tilpasses området.

NY HOVEDSTRUKTUR

Anlægsrammen skal sikre, at Risingsvejs forlængelse gennemføres via Ejbygade og følger det forløb, der er skitseret i ovenstående figur med blå farve.

NY INFRASTRUKTUR

- LETBANE OG PROMENADE
- LOKALE SIVEGADER
- SIKKER SKOLEVEJ / HOVEDSTI
- OPLEVELSESSTIEN

I forbindelse med etableringen af nye interne vejforbindelser, hvor bl.a. eksisterende private fællesveje i de almene boligafdelinger forbindes med kommunale veje, skal den nye vejstrækning have ændret vejstatus fra privat fællesvej til offentlig vej. Dette forventes at omfatte de to tværgående vejforbindelser fra henholdsvis Birkeparken og Bøgeparken fra Vollsmose Allé til Ejbygade samt tilkoblingen fra de tre sivegader fra henholdsvis Gran-, Lærke- og Fyrreparken fra Åsumvej til den nye bygade. Dette afklares endeligt i forbindelse med projekteringen af de nye vejforbindelser.

Ved opklassificering af private fællesveje til kommunale veje vil der ske en særskilt konkret politisk beslutning herom, hvor følgende principper for opklassificering af private fællesveje er gældende: a) Gennemgående veje, b) Stamveje og vænger over 300 m længde samt c) Veje, der indgår i A-stinettet, der er det overordnede cykelstinet. Samtidig skal der i hvert enkelt tilfælde også foretages en konkret vurdering af, om der er en trafikal begrundelse for opklassificering, ligesom der skal afsættes økonomi til afledt drift.

Derudover sikres kommunale stianlæg, som omfatter skolestisystemerne, herunder belægning, belysning, niveaudeling mv. samt regulering af eksisterende trafikforløb i henhold til Trafikrevisionen.

På billedet herunder ses Bygaden ud fra et tværsnit.

Anlægsrammen skal – foruden ovenstående - afholde de udgifter i figuren, der knytter sig til de grønne områder, cykelstier samt de to kørespor. Udgifter i relation til Letbanens Linje 2 afholdes ikke af anlægsrammen. Ledningsejerne skal ud fra gæsteprincippet flytte ledningerne til forventeligt at løbe under Promenaden. Denne udgift afholdes af forsyningsselskaberne.

Bygaden fortsætter videre og kobles på det eksisterende vejkryds ved Kildegårdsvej/Vollsmose Allé. Alternativt føres Bygadens forløb tættere på Vollsmose Torv og videre til Vollsmose Allé. Det vil sikre en bedre betjening af brugerne, men det vil være en dyrere løsning, da der skal etableres en ny trafikal løsning i forhold til opkoblingen på Vollsmose Allé. Dette afklares endeligt i forbindelse med projekteringen.

Løsningen på Vollsmose Allé kan illustreres på følgende måde:

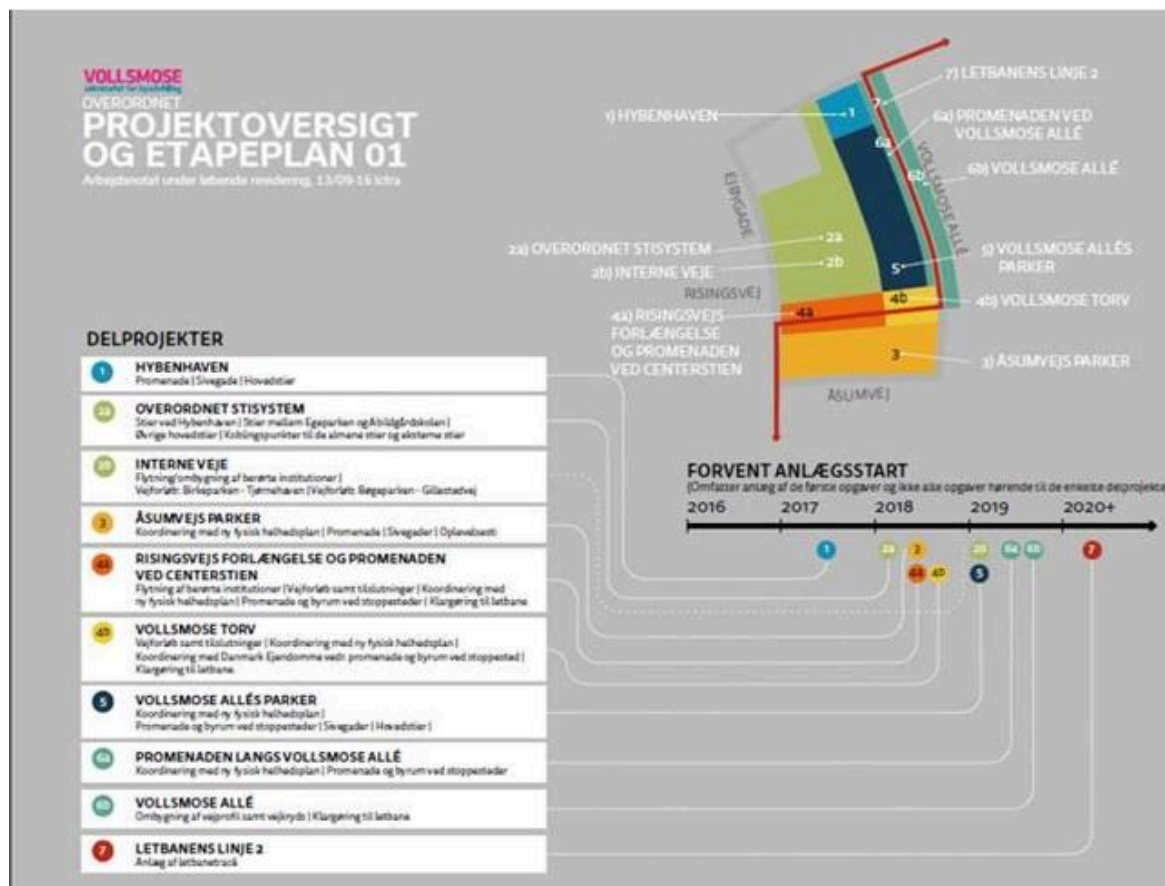
Anlægsrammen skal i dette tilfælde fortsat afholde udgifter til grønne områder, cykelstier og kørespor. De udgifter, der vedrører letbanens forberedelse, afholdes fortsat ikke af denne ramme.

Konsekvenser af forskydning mellem etablering af Letbanens Linje 2 og nærværende infrastrukturplan
I den oprindelige infrastrukturplan var det forventet, at begge anlægsarbejder kunne udføres samtidigt. Idet der ikke foreligger en politisk beslutning om anlæggelse af Letbanens Linje 2, og denne beslutning først i givet fald vil kunne effektueres på et senere tidspunkt, når der er sparet op til dette projekt, vil der være dele af det anlægsarbejde, som igangsættes, som vil blive ændret i forbindelse med etablering af Letbanens Linje 2.

Det forventes, at der i forbindelse med Letbanens Linje 2 vil skulle udføres mindre ændringer ved tværgående ind- og udkørsler samt ved fodgængerovergange i området ved Risingsvejs forlængelse og Vollsmose Allé. Tilsvarende forventes flere ændringer i området ved Ejbygade og Vollsmose Allé, da Letbanens Linje 2 vil udvide de eksisterende/nye signalkryds.

Nærværende projekt vil udvikles og etableres på en måde, hvor Letbanens Linje 2 på smidigste vis efterfølgende vil kunne indpasses.

Det samlede projektførløb og likviditetsflow for kommune og boligorganisationer I det kommende gives en gennemgang af det samlede overordnede projektførløb.

Af projektoversigten fremgår, at det første delprojekt, der gennemføres i Infrastrukturplanen, er det almene delprojekt for Hybenhaven (Civica).

I 2018 forventes de øvrige almene delprojekter efter udbud af anlægsarbejderne. Disse projekter udføres på tværs af de deltagende afdelinger, og udgifterne fordeles forholdsmæssigt på de deltagende afdelinger.

Tilsvarende vil rækkefølgen for igangsættelse af de kommunale delprojekter følge den godkendte etapeplan, og de første kommunale delprojekter forventes igangsat sommeren 2018.

Odense Kommune er ansvarlig for projektets tekniske og økonomiske gennemførelse af de kommunale delprojekter, jf. ovenstående, og skal sørge for, at de kommunale delprojekter gennemføres som planlagt og inden for den økonomiske ramme på 80 mio. kr. ekskl. moms.

Odense Kommune kan ikke gøre noget økonomisk krav gældende mod Vollsmoseseekretariatet som følge af projektoverskridelser, manglende projektgennemførelse eller andet.

Da det samlede projekt strækker sig over en årrække, skal det i den forbindelse præciseres, at den bevilgede ramme på 80 mio. kr. ekskl. moms ikke er underlagt nogen form for indeksering, hvorfor eventuelle prisstigninger i byggeperioden skal holdes inden for den oprindelige ramme.

Ansøgning om frigivelse af anlægsbevilling samt de næste skridt

For at igangsætte tilrettelæggelsen af gennemførelsen af de kommunale anlægsarbejder i samspil med anlægsarbejder, der udføres på de almene boligorganisationers matrikler, er der behov for, at der frigives midler til bygherrerådgivning og totalrådgivning.

Bygherrerådgiveren skal foretage udbud af totalrådgivningsopgaven, mens totalrådgiveren efterfølgende skal udarbejde prissat detail- og hovedprojekt som grundlag for at udarbejde udbudsmateriale for anlægsarbejderne samt foretage tilsyn af anlægsarbejderne.

Ud af de afsatte 80 mio. kr. skønnes udgiften til bygherrerådgivning og totalrådgivning at udgøre ca. 10 % af den kommunale anlægssum på 80 mio. kr. svarende til en anlægsramme på 8.000.000 kr. Med indeværende sag ansøges om frigivelse af anlægsbevilling til bygherrerådgivning og totalrådgivning.

Den samlede økonomi i hele infrastrukturplanen er på 220 mio. kr. inkl. moms fra Landsbyggefonden. Dertil kommer de kommunale midler på 80 mio. kr. ekskl. moms.

Byrådet vil løbende blive forelagt en række sager i relation til Fremtidens Vollsmose. De kommende opgaver vil til enhver tid prioriteres, tilrettelægges og udføres, så der opnås maksimal effekt i forhold til de førnævnte strategiske målsætninger for Vollsmose.

For at sikre maksimal værdi og effekt af indsatser i arbejdet med Fremtidens Vollsmose er der endvidere etableret en tværgående programorganisering i Odense Kommune med deltagelse af alle forvaltninger og Direktørgruppen som programbestyrelse.

En foreløbig oversigt for de kommende sager er vedlagt i bilag. Af bilaget fremgår bl.a., at der sideløbende med Byudviklings- og Infrastrukturplanen forventes en række fysiske helhedsplaner. De fysiske helhedsplaner er i overensstemmelse med indholdet i Byudviklings- og Infrastrukturplanen således, at arbejdet med de forskellige planer koordineres og trækker i samme retning i forhold til at omdanne Vollsmose til en ny attraktiv bydel.

Text

Sagen har konsekvenser for et eller flere af byrådets otte effektmål.

Med Fremtidens Vollsmose skal Vollsmose udvikles fra at være et boligområde til at være en integreret ny bydel med mange byfunktioner. En mangfoldig bydel som indeholder multifunktionelle byrum og bygninger med uddannelser, butikker, erhverv, fritidsaktiviteter, kulturtilbud, oplevelser og natur mv.

Denne udvikling af Vollsmose vil understøtte, at Flere kommer i uddannelse og job, Børn lærer mere og er mere kompetente og Der skabes flere virksomheder og arbejdspladser, da den forbedrede infrastrukturelle og institutionelle infrastruktur i området vil medvirke til, at de otte strategiske målsætninger for Vollsmose vil realiseres, herunder at borgerne bl.a. vil opleve øget adgang til både uddannelses- og erhvervslivet.

Det er desuden forventningen, at den nye bydel med multifunktionelle byrum samt de mange nye tilbud vil understøtte, at mennesker mødes og nye fællesskaber dannes, hvorfor Flere borgere er betydningsfulde deltagere i fællesskaber også i høj grad understøttes.

Realiseringen af ovenstående effektmål bakkes i øvrigt op i undersøgelsen ”Evidens for sociale effekter af fysiske indsatser i udsatte boligområder”, hvor Københavns Kommune ud fra 27 effektstudier i 9 lande dokumenterer, at strukturelle fysiske forandringer i samspil med sociale indsatser forandrer et udsat område socialt ved at medføre positive effekter for arbejdsløsheden, uddannelsesniveaue, indkomstniveaue, kriminaliteten, andelen af beboere på overførselsindkomst, tryghed, tillid, samfundsengagement samt løfter de oprindelige beboeres indtægtsniveau, tillid, tryghed, stolthed og livskvalitet samt medfører en generel imageforbedring.

Økonomi

Med afsæt i Fremtidens Vollsmose - Byudviklings- og Infrastrukturplanen besluttede byrådet i forbindelse med Budget 2015 og Budget 2016 at afsætte følgende midler til det omfattende projekt.

År	Anlægsramme
2016	5 mio. kr.

2017	20 mio. kr.
2018	20 mio. kr.
2019	35 mio. kr.
I alt	80 mio. kr.

Der er under Økonomiudvalget afsat midler til afledt drift svarende til 1.100.000 kr. i 2017, 2.100.000 kr. i 2018 stigende til årligt 4.100.000 kr. i 2019 og fremefter. Den konkrete vurdering og ansøgning om afledt drift sker i forbindelse med frigivelse af hovedanlægsbevillingen.

Denne sag har ikke økonomiske konsekvenser for Odense Kommune, herunder for kommunens kassebeholdning.

Bilag

Oversigt forventede udvalgssager Fremtidens Vollsmose

Punkt 4: Justering af etisk investeringsprofil ved Odense Kommunes kapitalplejeaftaler

00.32.16-Ø00-2-16

Resume

Byrådet har på mødet den 6/4 2016 vedtaget en mere grøn investeringsprofil ved Odense Kommunes investeringer via kapitalplejeaftaler.

Borgmesterforvaltningen foretager løbende vurdering af muligheder og behov for justering af Odense Kommunes investeringsrammer for at opfylde Odense Kommunes forpligtelser som ansvarlig investor. Det er Borgmesterforvaltningens vurdering, at der nu er et tilstrækkeligt antal grønne investeringsforeninger på markedet til, at det er muligt at foretage en yderligere styrkelse af kommunens grønne investeringsprofil.

Byrådet drøftede på mødet den 22/2 2017 forslag fremlagt af byrådsgruppe Ø kommunens investeringspolitik set i forhold til folkeret og menneskerettigheder afledt af forudgående presseomtale af Odense Kommunes investeringer i et antal selskaber, som jf. Danwatch direkte eller indirekte via deres aktiviteter blev vurderet at krænke menneskerettigheder på Vestbredden. Byrådet besluttede på mødet, at sagen skulle oversendes til belysning og behandling i Økonomiudvalget. Borgmesterforvaltningen redegør i sagsfremstillingen for den efterfølgende opfølgning og dialog med kapitalforvalterne omkring deres syn på de pågældende selskaber.

På baggrund af Økonomiudvalgets drøftelser på mødet den 5/4 2017 fremlægger Borgmesterforvaltningen forskellige alternative modeller for justering af kommunens investeringsprofil ved investering via kapitalplejeaftaler. Borgmesterforvaltningen indstiller alternativ 2 i kombination med alternativ 3.

Borgmesterforvaltningens eksisterende praksis for åbenhed om anbringelse af Odense Kommunes midler udspringer af en beslutning i Økonomiudvalget den 4/11 2009. Borgmesterforvaltningen indstiller, at Økonomiudvalget drøfter og indstiller til byrådet, i hvilken grad denne praksis skal justeres, herunder i hvor stor udstrækning Borgmesterforvaltningen skal assistere journalister og researchere med at indhente oplysninger om investeringsforeningernes beholdninger ved henvendelser om aktindsigt i Odense Kommunes investeringer. Borgmesterforvaltningen indstiller alternativ 5.

INDSTILLING

Borgmesterforvaltningen indstiller til Økonomiudvalget, at byrådet godkender:

1. Som ny etisk investeringsprofil for Odense Kommunes investeringer via kapitalplejeaftaler vælges alternativ 2 i kombination med alternativ 3, jf. formuleringen i sagsfremstillingen.
2. Som fremadrettet praksis vedrørende åbenhed og indsigt i kommunens investeringer vælges alternativ 5, jf. formuleringen i sagsfremstillingen.

Økonomiudvalget anbefaler Borgmesterforvaltningens indstilling, dog således,

- at ordet "eller" ændres til "og" i følgende sætning: "Fravalget gælder ikke selskaber, der vurderes at have vilje eller reel mulighed for at ændre deres forretningsmodel væk fra fossile brændstoffer."
- at Økonomiudvalget årligt forelægges en status på kommunens investeringsprofil
- at alternativ 5 vedrørende åbenhed og indsigt i kommunens investeringer erstattes med en mere automatiseret løsning, såfremt eller så snart det er muligt.

Rådmændene Jane Jegind og Steen Møller stemmer imod indstillingens pkt. 1 for så vidt angår ændringen vedrørende formulering omkring folkeretten, da den nuværende formulering allerede sikrer det ønskede.

Beslutning

Godkendt.

Gruppe C, O og V stemmer imod indstillingens punkt 1, for så vidt angår ændringen vedrørende formulering omkring folkeretten, da den nuværende formulering allerede sikrer det ønskede.

Sagsfremstilling

Baggrund

Som led i den løbende styring og optimering af Odense Kommunes samlede likviditet, der omfatter deponerede midler og kommunens gennemsnitlige kassebeholdning, har Odense Kommune p.t. ca. 1,6 mia. kr. placeret i kapitalplejeaftaler i henhold til investeringsrammerne i Odense Kommunes økonomiske strategi.

Odense Kommune ønsker at få den bedst mulige rente og sikkerhed for den likviditet, kommunen ligger inde med, indtil pengene skal anvendes til de formål, som byrådet har besluttet. Derfor investerer Odense Kommune ligesom de fleste andre kommuner i en blanding af obligationer og aktier for at maksimere renten og sprede risikoen.

Lov om kommuners styrelse fastsætter de overordnede rammer for kommunernes likviditetsanbringelser. Kommuner må ifølge lovgivningen ikke investere direkte i enkelte selskaber. Derfor skal alle Odense Kommunes investeringer i andet end danske stats- og realkreditobligationer foretages gennem pengeinstitutternes investeringsforeninger, der typisk spreder sine investeringer ud over en lang række selskaber.

Byrådet har som tillæg hertil med vedtagelsen af Budget 2015 den 8/10 2014 godkendt en Økonomisk Strategi for Odense Kommune. Odense Kommunes økonomiske strategi indeholder blandt andet retningslinjer og risikoprofil for likviditet anbragt i kapitalplejeaftaler, herunder etiske retningslinjer ved investeringerne. Den seneste justering af investeringsrammerne er godkendt af byrådet på mødet den 6/4 2016.

Grøn investeringsprofil ved Odense Kommunes investeringer

For at opfylde Odense Kommunes forpligtelser som ansvarlig investor i forhold til klimarelaterede spørgsmål besluttede byrådet på mødet den 6/4 2016 en opstramning af kommunens investeringsprofil. Der blev dengang i første omgang fokuseret på at ekskludere virksomheder, der er involveret i udvinding af de mest CO₂-holdige fossile brændstoffer - kul og tjæresand - fra Odense Kommunes investeringer.

Der blev i sagen dengang redegjort for, at i takt med, at bankerne udbyder nye investeringsløsninger, som imødekommer investorenes ønsker om fossilfri investeringer, vil det efterfølgende blive muligt for Odense Kommune at foretage en yderligere styrkelse i retning af en mere grøn investeringsprofil.

Borgmesterforvaltningen foretager løbende vurdering af muligheder og behov for justering af Odense Kommunes retningslinjer og risikoprofil for kapitalplejeaftaler på baggrund af løbende dialog med kommunens samarbejdspartnere og andre relevante aktører. På den baggrund er det nu Borgmesterforvaltningens vurdering, at der er et tilstrækkeligt bredt udvalg af grønne investeringsforeninger på markedet til, at det nu vil være muligt at foretage en yderligere styrkelse af den grønne investeringsprofil.

Borgmesterforvaltningen indstiller på den baggrund, at Økonomiudvalget drøfter og indstiller et af følgende alternativer til byrådet:

Alternativ 1 (nuværende)

"..Der anlægges en grøn investeringsprofil i forbindelse med investeringerne, som understøtter omstilling fra brug af fossile brændsler til bæredygtige investeringskilder, hvilket udelukker investering i selskaber med produktion af og primære indtægter fra termisk kul og tjæresand.

Alternativ 1 indebærer, at den nuværende grønne profil fastholdes uændret i forhold til beslutningen på byrådsmødet den 6/4 2016.

Alternativ 2

Ændring i forhold til nuværende formulering er skrevet med mindre skrift.

".. Der anlægges en grøn investeringsprofil i forbindelse med investeringerne, som understøtter omstilling fra brug af fossile brændsler til bæredygtige investeringskilder, hvilket udelukker investering i selskaber med produktion af og primære indtægter fra termisk kul og tjæresand, der udfører eftersøgning, udvinding, produktion og distribution af fossile brændstoffer (termisk kul, olie og gas). Ligeledes udelukkes selskaber, hvor mere end halvdelen af indtægterne stammer fra levering af udstyr og services til selskaber involveret i fossile brændstoffer, og endvidere forsyningsselskaber, hvor mere end halvdelen af produktionen er baseret på fossile brændstoffer. Fravalget gælder ikke selskaber, der vurderes at have vilje eller reel mulighed for at ændre deres forretningsmodel væk fra fossile brændstoffer."

Mange forsyningsselskaber arbejder på at ændre deres forretningsmodel i retning af mere bæredygtige energikilder eller helt andre forretningsområder, f.eks. Fjernvarme Fyn-koncernen eller Nature Energy-koncernen. Også andre selskaber end forsyningsselskaber og med aktiviteter direkte knyttet til udvinding og produktion af fossile brændstoffer arbejder aktivt på at tilpasse deres forretningsmodel i retning af en mere grøn profil. Som eksempel herpå kan f.eks. nævnes Dong Energy. Med den ovenfor anførte formulering i alternativ 2 levnes der rum til selskaber, der arbejder aktivt for en grøn omstilling af deres forretningsmodel.

Det er Borgmesterforvaltningens vurdering, at de fleste grønne investeringsløsninger p.t. er mere ekskluderende, end der lægges op til med formuleringen i alternativ 2, idet investeringsforeningerne generelt anvender objektive kriterier ved til-/fravalg af selskaber. Selvom byrådet godkender formuleringen i alternativ 2, vil kommunens investeringer i praksis i nogen grad p.t. blive underlagt en strammere screening end tilsigtet. Dette vil dog måske ændre sig over tid, når markedet for grønne investeringsforeninger er blevet mere modent. Borgmesterforvaltningen vil tilstræbe, at kommunens midler i størst muligt omfang investeres i henhold til kommunens egne retningslinjer, dog således, at anbringelse af midlerne som minimum sker inde for de valgte investeringsrammer, hvilket altså må ske med udgangspunkt i de grønne investeringsløsninger, der er på markedet.

Opfølgning på dialog med kapitalforvaltere

Byrådet har på mødet den 22/2 2017 drøftet forskellige forslag fremsat af byrådsgruppe Ø omkring justering af Odense Kommunes investeringspolitik. Forud for forslaget var der i forskellige medier refereret til en rapport udarbejdet af Danwatch, hvori der blandt andet er kritik af et antal kommuners, herunder Odense Kommunes, investeringer i selskaber, som jf. Danwatch direkte eller indirekte via deres aktiviteter blev vurderet at krænke menneskerettigheder på Vestbredden. I forbindelse med byrådets drøftelse af sagen blev det besluttet, at sagen skulle oversendes til belysning og behandling i Økonomiudvalget.

Odense Kommune har outsourcet investering af kommunes midler til p.t. 4 kapitalforvaltere, som har forpligtet sig til at foretage investeringerne i overensstemmelse med rammerne i Odense Kommunes investeringspolitik, herunder de etiske retningslinjer. Der arbejdes i investeringsforeningerne ud fra en tilgang om aktivt ejerskab. Dette indebærer, at investeringsforeningerne på vegne af deres investorer søger at gå i dialog med de selskaber, som eventuelt har overtrådt gældende konventioner og normer. Er det ikke muligt at få et selskab til at ændre adfærd, sælges selskabet ultimativt ud af investeringsforeningen.

Såfremt Odense Kommune via pressen, kommunens kapitalforvaltere eller på anden vis bliver gjort bekendt med, at der kan være et selskab i en investeringsforening, som måske ikke lever op til kommunens retningslinjer, søges forholdet yderligere belyst via kommunens kapitalforvaltere og deres kontakter i investeringsforeninger og screeningsbureauer.

I det konkrete tilfælde har Odense Kommune på baggrund af Danwatchs rapport rettet henvendelse til kapitalforvalterne med henblik på at indhente kapitalforvalteres og screeningsbureauers syn på de pågældende selskaber. Herunder, hvorvidt det pågældende selskabs forretning og adfærd vurderes at fremstå problematisk, samt om der aktuelt er indledt dialog med de konkrete 7 selskaber.

Udsagn og konklusioner fra tilbagemeldingerne tegner et andet billede end beskrivelserne i Danwatchs rapport, hvilket dermed vidner om, at i spørgsmål om etik og ansvarlige investeringer afhænger konklusionen i høj grad af øjnene, der ser. De pågældende 7 selskaber optrådte alle i en investeringsforening hos en kapitalforvalter, og ét af selskaberne indgik herudover også i en investeringsforening hos en anden kapitalforvalter. Begge investeringsforeninger er i øvrigt særlige etiske investeringsforeninger, som også er "fossilfri", dvs. undgår investering i selskaber med aktiviteter relateret til fossile brændstoffer.

Den førstnævnte har efterfølgende orienteret Odense Kommune om, at man ud fra kundehensyn har valgt at bortscreene selskaber omtalt i Danwatchs rapport, som dermed ikke længere indgår i investeringsforeningen og derfor heller ikke i Odense Kommunes portefølje. I den anden investeringsforening indgår fortsat en virksomhed, som udgør ca. 0,6% af investeringsforeningens portefølje, hvilket omregnet svarer til en investering på 313.000 kr. af Odense Kommunes midler. Den pågældende virksomhed er af internationalt screeningsbureau ikke identificeret til potentielt at være involveret i salg af produkter på Vestbredden. Dertil ligger virksomheden nr. 1 på en netop offentliggjort liste over de mest bæredygtige virksomheder i verden.

Borgmesterforvaltningen har på den baggrund vurderet, at kapitalforvalteres og screeningsbureauers procedurer mv. vurderes tilfredsstillende, og at Odense Kommunes investering i den pågældende investeringsforening derfor p.t. kan opretholdes. I forbindelse med møder med kapitalforvalterne i løbet af 2017 vil Borgmesterforvaltningen følge op på sagen igen.

Præcisering af investeringspolitikken i forhold til folkeret og menneskerettigheder

På baggrund af ovenstående samt i relation til byrådsgruppe Ø's konkrete forslag til justering af kommunens investeringspolitik i forhold til investeringer og folkeret og menneskerettigheder fremlægger Borgmesterforvaltningen følgende forslag til justering af investeringspolitikken:

Alternativ 3

Ændring i forhold til nuværende formulering er skrevet med mindre skrift:

Der investeres ikke i værdipapirer udstedt af selskaber, der overtræder eller medvirker til overtrædelse af folkeretten samt normer for menneskerettigheder, arbejdstagerrettigheder, miljøbeskyttelse, antikorrupition.

"Folkeret" er den brede betegnelse for de internationale regler, som både den humanitære folkeret og menneskerettighederne er en del af. Begrebet "folkeret" vurderes derfor bedre at dække over konfliktfyldte områder, hvorimod begrebet "den humanitære folkeret" kun dækker over krigens love, dvs. Genevekonventionerne om krigsfanger og beskyttelsen af civile i krig. På den baggrund foreslås det at integrere begrebet "folkeret" i kommunens etiske retningslinjer ved investeringer via kapitalplejeaftaler.

Samlet forslag til nye etiske retningslinjer

På baggrund af ovenstående indstiller Borgmesterforvaltningen Alternativ 2 i kombination med Alternativ 3 til politisk godkendelse og dermed nedenstående samlede ny formulering til etiske retningslinjer ved kapitalplejeaftaler i Odense Kommunes Økonomiske strategi:

Der investeres ikke i værdipapirer udstedt af selskaber, der overtræder eller medvirker til overtrædelse af folkeretten samt normer for menneskerettigheder, arbejdstagerrettigheder, miljøbeskyttelse, antikorrupition. Der investeres endvidere ikke i selskaber, der er involveret i produktion af tobak, atomvåben eller våben, der er forbudt i henhold til internationale konventioner.

Der anlægges en grøn investeringsprofil i forbindelse med investeringerne, som understøtter omstilling fra brug af fossile brændsler til bæredygtige investeringskilder, hvilket udelukker investering i selskaber, der udfører eftersøgning, udvinding, produktion og distribution af fossile brændstoffer (termisk kul, olie og gas). Ligeledes udelukkes selskaber, hvor mere end halvdelen af indtægterne stammer fra levering af udstyr og services til selskaber involveret i fossile brændstoffer og endvidere forsyningsselskaber, hvor mere end halvdelen af produktionen er baseret på fossile brændstoffer. Fravalget gælder ikke selskaber, der vurderes at have vilje eller reel mulighed for at ændre deres forretningsmodel væk fra fossile brændstoffer.

Odense Kommunes investeringer sker allerede i en vis udstrækning via fossilfri investeringsforeninger. Ovenstående tiltag vurderes at kunne implementeres i fuld skala for hele kommunens portefølje på kort sigt i løbet af nogle måneder. Derved kan eventuel nødvendig omlægning fra eksisterende investeringsforeninger til nye investeringsforeninger ske uden væsentlige konsekvenser for rente og risiko og dermed uden økonomiske konsekvenser for Odense Kommune.

Investeringsforeningerne arbejder generelt ud fra en tankegang om aktivt ejerskab, hvilket indebærer, at de på vegne af deres investorer automatisk søger at gå i dialog med selskaber, som vurderes at overtræde gældende normer mv. Såfremt sådanne selskaber ikke ændrer adfærd, bliver de pågældende selskaber ultimativt solgt ud af investeringsforeningernes porteføljer. Der er i mange tilfælde tale om store internationale børsnoterede koncerner med globale aktiviteter. Derfor anvender investeringsforeninger og screeningsbureauer en tolerancetærskel på 5% af omsætningen i relation til screening af forskellige sektorer og aktiviteter. Den nævnte tolerancetærskel på 5% levner mulighed for, at f.eks. supermarkedskæder, hvor en andel af omsætningen stammer fra salg af tobaksprodukter, ikke også ekskluderes.

Åbenhed omkring Odense Kommunes investeringer

Økonomiudvalget har på mødet den 4/11 2009 besluttet, at der skal være åbenhed om de enkelte kapitalforvalteres anbringelser af Odense Kommunes midler. Dette har Borgmesterforvaltningen siden dengang håndteret på den måde, at der ved henvendelser til Odense Kommune omkring aktindsigt i kommunens investeringer er fremsendt oversigt over de enkelte fondskoder, som Odense Kommune ejer andele af.

Kommuner må ifølge lovgivningen ikke investere direkte i enkelte selskaber. Derfor skal alle Odense Kommunes investeringer i andet end danske stats- og realkreditobligationer foretages gennem pengeinstitutternes investeringsforeninger, som mange andre investorer også investerer i, og hvor investeringsforeningen typisk spreder sine investeringer ud over en lang række selskaber. Kapitalforvalterne har forpligtet sig til ved valg af investeringsforening, at placeringen af kommunens midler som minimum skal overholde Odense Kommunes investeringspolitik, men Odense Kommune har ikke mulighed for aktivt at gå ind i, hvilke selskaber der kan eller ikke kan indgå i den konkrete investeringsforening.

På den baggrund modtager Odense Kommune som del i den løbende rapportering fra kapitalforvalterne kun oplysning om navn og fondskode for de aktuelle investeringsforeninger, men ikke beholdningslister for de underliggende selskaber i investeringsforeningerne, der ofte omfatter mere end 100 enkelt-selskaber. Odense Kommune har derfor praksis for at henvise pressen til at søge oplysningerne om de underliggende selskaber på investeringsforeningernes hjemmesider, hvor oplysningerne vil være tilgængelige. I få tilfælde, hvor beholdningslisten ikke lige har været tilgængelig, har Borgmesterforvaltningen været den pågældende person behjælpelig med at få indhentet oplysningerne via kommunens kapitalforvalter. Borgmesterforvaltningen forvalter dermed efter, at der skal være fuld åbenhed og har ikke opfattelsen af, at researcherne har haft problemer med at fremskaffe de ønskede oplysninger.

I forbindelse med byrådets drøftelser på mødet den 22/2 2017 blev der fra forskellige partiers sider igen givet udtryk for, at man ønsker åbenhed omkring Odense Kommunes investeringer. Dette giver derfor anledning til, at Økonomiudvalget drøfter, hvorvidt der skal ske en justering af den eksisterende praksis på området, selvom det umiddelbart er Borgmesterforvaltningens opfattelse, at der allerede er åbenhed om kommunens investeringer.

Henset til det relativt lave antal årlige henvendelser om aktindsigt i kommunens investeringer, samt endvidere det forhold, at det kun i meget få tilfælde har været nødvendigt for Borgmesterforvaltningen at assistere med at fremskaffe en investeringsforenings beholdningsliste, vurderer Borgmesterforvaltningen, at det umiddelbart ikke vil være en hensigtsmæssig løsning med publicering og vedligeholdelse af en løbende oversigt over de relevante investeringsforeningers beholdningslister på kommunens hjemmeside - på f.eks. kvartalsvis eller månedsvis basis.

For at signalere mere åbenhed og imødekommenhed ved henvendelser om aktindsigt kan det imidlertid overvejes, om Borgmesterforvaltningens hidtidige praksis eventuelt skal justeres på den måde, at Borgmesterforvaltningen tilbyder assistance med at indhente oplysninger om de pågældende investeringsforeningers beholdninger i forbindelse med henvendelser om aktindsigt i kommunens investeringer. Derved vil man få et mere opdateret billede af beholdningerne set i forhold til periodevis opdatering på kommunens hjemmeside. Andre større kommuner har også praksis for at indhente beholdningslisterne ved de konkrete henvendelser om aktindsigt.

På den baggrund anbefales det, at Økonomiudvalget drøfter og beslutter en af følgende alternative modeller ved fremtidige henvendelser om aktindsigt i Odense Kommunes investeringer:

Alternativ 4:

Borgmesterforvaltningen fortsætter hidtidig praksis vedrørende åbenhed og indsigt i kommunens investeringer, herunder at der henvises til at søge oplysning om investeringsforeningernes beholdninger via foreningernes hjemmeside.

Alternativ 5:

Borgmesterforvaltningen bistår med at indhente investeringsforeningernes beholdningslister.

Alternativ 6:

Borgmesterforvaltningen indhenter via kommunens kapitalforvaltere på kvartalsvis basis investeringsforeningernes beholdningslister, der herefter publiceres på kommunens hjemmeside, når informationerne er tilgængelige.

Borgmesterforvaltningen anbefaler Alternativ 5. Denne model vurderes for mindre administrativ tung, og oplysningerne vil også være mere opdaterede, idet der kan indhentes de aktuelle beholdninger, når der konkret kommer henvendelse om aktindsigt. Modellen anvendes ligeledes af andre større kommuner, mens Borgmesterforvaltningen ikke er bekendt med, at andre kommuner løbende publicerer fuldstændige beholdningslister inkl. investeringsforeningernes beholdninger på kommunens hjemmeside.

Text

Sagen har ingen konsekvenser for et eller flere af byrådets otte effektmål.

Økonomi

Denne sag har ingen økonomiske konsekvenser for Odense Kommune, herunder for kommunens kassebeholdning.

Punkt 5: Boligsocial helhedsplan for Rising og Skt. Klemensparken

03.30.05-A00-1-16

Resume

Helhedsplanen var til drøftelse i Børn- og Ungeudvalget og Beskæftigelses- og Socialudvalget den 13/12 2016. Hensigten med, at udvalgene blev præsenteret for det foreløbige arbejde, var, at udvalgene kunne komme med input til den boligsociale helhedsplans endelige udformning.

Odense har p.t. seks boligsociale helhedsplaner: Dianavænget, Korsløkken, Rising, Skt. Klemensparken, Stærmosegården samt Vollsmose. De fire af helhedsplanerne, Rising, Skt. Klemensparken, Korsløkken og Stærmosegården, er samlet under BoligSocialt Hus. På sigt skal de fire helhedsplaner synkroniseres til én helhedsplan, men i første omgang skal Rising og Skt. Klemensparken samles til én plan.

I samarbejde mellem beboerne, boligorganisationerne og Odense Kommune er der udarbejdet en boligsocial helhedsplan for Rising og Skt. Klemensparken for perioden 2017-2021. Rising 1/6 2017 - 31/5 2021 og Skt. Klemensparken 1/1 2018 - 31/5 2021. Der har i begge områder de sidste år været en helhedsplan, og erfaringerne fra disse planer er taget med i udarbejdelsen af den nye plan.

Helhedsplanens indsatsområder er defineret af Landsbyggefonden og er fastlagt på baggrund af den daværende regerings boligforlig fra 2014. De forskellige aktiviteter er beskrevet ud fra det aktuelle behov i området, og i helhedsplanens periode vil aktiviteter kunne ændres, så helhedsplanen hele tiden arbejder fokuseret med de mest relevante aktiviteter for de pågældende målgrupper.

Helhedsplanens samlede økonomiske ramme for perioden 2017-2021 er 21.334.000 kr. Heraf finansierer Landsbyggefonden 16.000.000 kr. (75%), boligorganisationerne Civica, Fyns Almennyttige Boligselskab, Odense Boligselskab og Arbejdernes Boligforening 2.667.000 kr. (12,5%) og Odense Kommune 2.667.000 kr. (12,5%).

I februar-marts 2017 har helhedsplanen været til afstemning i de fem boligafdelinger, som er en del af helhedsplanen: Påskeløkken (Civica), Solbakken (Civica), Riisingsparken (FAB), Smedeløkken (Odense Boligselskab) og Skt. Klemensparken (Arbejdernes Boligforening). Helhedsplanen blev godkendt i alle afdelinger. Ligeledes er den boligsociale helhedsplan godkendt i bestyrelsen for BoligSocialt Hus, i organisationsbestyrelserne i Civica, Fyns Almennyttige Boligselskab, Odense Boligselskab og Arbejdernes Boligforening samt forhåndsgodkendt i Landsbyggefonden.

INDSTILLING

Borgmesterforvaltningen, Børn- og Ungeforvaltningen og Beskæftigelses- og Socialforvaltningen indstiller til respektive udvalg, at byrådet godkender:

1. Den boligsociale helhedsplan for Rising og Skt. Klemensparken 2017-2021.
2. Den kommunale medfinansiering beløber sig til 2.667.000 kr. i perioden 1/6 2017 - 31/5 2021 fordelt med 388.938 kr. i 2017, 666.750 kr. i hvert af årene 2018, 2019 og 2020 samt 277.813 kr. i 2021. Midlerne afholdes inden for Beskæftigelses- og Socialudvalgets ramme i form af medarbejdertimer, inden for By- og Kulturudvalgets ramme i form af ejendomsudgifter, og den resterende finansiering finansieres af Økonomiudvalget inden for de boligstrategiske midler med følgende fordeling:

Udvalg (hele kr.)	2017	2018	2019	2020	2021	I alt over perioden 1/6 2017-31/5 2021
Økonomiudvalget	321.344	431.840	431.840	431.840	179.934	1.796.798
Beskæftigelses- og Socialudvalget	67.593	158.010	158.010	158.010	65.838	607.461
By- og Kulturudvalget	0	76.900	76.900	76.900	32.041	262.741
I alt	388.938	666.750	666.750	666.750	277.813	2.667.000

Børn- og Ungeudvalget:

Udvalgsmedlem Bo Libergren (V) stiller følgende ændringsforslag til indstillingspunkt 1:

- Det foreslås, at det tydeligt fremgår af de to boligsociale helhedsplaner (Skt. Klemens Parken & Rising), at det er et selvstændigt succeskriterie, at beboerne bliver boende i de pågældende boligområder i stedet for at fraflytte områderne. Boligområderne skal være attraktive for beboerne at bo og leve i.
- Det foreslås, at der i de to boligsociale helhedsplaner (Skt. Klemens Parken og Rising) sættes et særskilt fokus på at få øget andelen af kvinder i beskæftigelse.

Udvalgsmedlem Alex Ahrendtsen (O) stemmer imod ændringsforslaget.

Rådmand Susanne Crawley Larsen (B) og udvalgsmedlemmerne Bo Libergren (V), Morten Kibæk (V), Line Mørk (F), Olav Rabølle Nielsen (A) og Dorte Hjertstedt Boye (A) stemmer for ændringsforslaget.

Ændringsforslaget er dermed vedtaget.

Børn- og Ungeudvalget anbefaler indstillingen med de fremsatte ændringer til indstillingspunkt 1.

Udvalgsmedlem Alex Ahrendtsen (O) stemmer imod.

Udvalgsmedlemmerne Morten Kibæk (V) og Bo Libergren (V) tager forbehold.

Beskæftigelses- og Socialudvalget anbefaler indstillingen.

Udvalgsmedlemmerne Claus Houden og Christoffer Lilleholt tager forbehold.

Udvalgsmedlemmerne Steen Lund og Tim Vermund deltog ikke i mødet.

Borgmesterforvaltningen bemærker, at der har været en dialog med Landsbygefonden i forhold til ændringsforslaget fra Børn- og Ungeudvalget. Landsbygefonden anbefaler, at eventuelle ændringsforslag til helhedsplanen varetages af bestyrelsen for BoligSocialt Hus, fx ved, at et ændringsforslag laves som et tillæg til helhedsplanen.

Helhedsplanen er godkendt af beboerne i de pågældende boligorganisationer samt i Landsbygefonden. Såfremt et ændringsforslag skal skrives ind i selve helhedsplanen, er det op til boligorganisationerne at vurdere, om der skal ske en fornyet godkendelsesproces i de involverede boligafdelinger. Det afhænger af, hvor vidtgående eventuelle ændringer vurderes i forhold til det materiale, som har været forelagt i afdelingerne.

Økonomiudvalget anbefaler Borgmesterforvaltningens, Børn- og Ungeforvaltningens og Beskæftigelses- og Socialudvalgets indstillinger, idet Økonomiudvalget noterer sig, at det fremgår af bilaget, at fraflytningsprocenten skal falde, og at det dermed allerede er et selvstændigt succeskriterie, at beboerne bliver boende i de pågældende boligområder i stedet for at fraflytte områderne.

Rådmand Jane Jegind tager forbehold.

Beslutning

Godkendt med økonomiudvalgets bemærkning.

Gruppe O stemmer imod.

Gruppe V undlader at stemme.

Sagsfremstilling

Baggrund for den boligsociale helhedsplan

På baggrund af boligaftalen fra 2014 har Landsbygefonden udarbejdet et regulativ og en vejledning om tilskud til boligsociale indsatser i udsatte almene boligafdelinger for perioden

2015-2018. Heraf fremgår det, at indsatser i de boligsociale helhedsplaner skal holde sig inden for fire indsatsområder:

1. Tryghed og trivsel

2. Kriminalpræventiv indsats
3. Uddannelse og beskæftigelse
4. Forebyggelse og forældreansvar

Den kommende helhedsplan beskæftiger sig med indsatsområderne Tryghed og Trivsel, Uddannelse og Beskæftigelse samt Forebyggelse og Forældreansvar. Indsatsområdet Kriminalpræventiv indsats indgår som et tværgående tema i aktiviteterne på tværs af de øvrige tre indsatsområder.

Den 13/12 2016 var helhedsplanen til drøftelse i Børn- og Ungeudvalget og Beskæftigelses- og Socialudvalget. Udvalgene blev præsenteret for planens rammer, herunder projektperioden og den foreløbige afsatte støtte fra Landsbyggefonden, samt indsatsområder og aktiviteter. Udvalget blev ikke præsenteret for et færdigt produkt, men det sted i processen, hvor parterne på det tidspunkt var nået til. De input, udvalget kom med på mødet, blev taget med i det videre arbejde.

Indhold i den boligsociale helhedsplan

Det overordnede formål med helhedsplanen er at arbejde for trygge og velfungerende boligområder. Boligområder, hvor flere kommer i uddannelse og job, hvor børn og unge er aktive i skole-, uddannelses- og fritidsliv, hvor forældre har indblik i og forståelse for børns og unges dagligdag, og hvor beboerne er betydningsfulde deltagere i et fællesskab.

Helhedsplanen beskrives i en række keredokumenter, som består af:

- En strategisk samarbejdsaftale (aftale mellem kommunen og Civica, Fyns Almennyttige Boligselskab, Odense Boligselskab og Arbejdernes Boligforening, som fastlægger de overordnede mål for arbejdet i de to områder).
- Tre delaftaler (delaftalerne fastlægger de nærmere arbejdsopgaver og mål for det daglige arbejde).
- En boligsocial beredskabsplan (for krisekommunikation, som kan bruges i akut opståede situationer med uro og stor pressebevågenhed).
- Et budget (som år for år angiver, hvorledes de afsatte midler anvendes).

Til hver delaftale er der beskrevet et formål og en række delformål/succeskriterier på overordnet plan. Derudover indeholder delaftalen en række udførligt beskrevne aktiviteter. Aktiviteterne er beskrevet på baggrund af erfaringer fra tidligere planer i de to områder og fastlagt i samarbejde med de relevante forvaltninger, beboerne og andre relevante aktører. De relevante forvaltninger forpligter sig gennem delaftalerne til at indgå i samarbejde med BoligSocialt Hus om at bidrage til indfrielsen af formål og fastsatte mål for de beskrevne aktiviteter.

Formål for indsatsområdet (delaftalen) samt aktiviteterne i den pågældende delaftale er skitseret nedenfor. Det udførlige indhold i alle aftaler fremgår af den til sagen vedhæftede helhedsplan.

Delaftale: Uddannelse og Beskæftigelse

Overordnet formål:

- Flere kommer i job og uddannelse.
- Flere beboere rykker tættere på arbejdsmarkedet.
- Børn og unge klarer sig bedre i skolen.

Delaftalen indeholder følgende aktiviteter:

- Fremskudt kommunal beskæftigelsesindsats
- Virksomhedsrettede indsatser
- Mentorindsats
- Fritidsjobvejledning
- Kreativ læring

Delaftale: Forebyggelse og Forældreansvar

Overordnet formål:

- Børn lærer og er mere kompetente.
- Flere borgere er betydningsfulde deltagere i fællesskaber.

Delaftalen indeholder følgende aktiviteter:

- Boligsociale familiekurser
- Tidlig forebyggende indsats
- Brobygning mellem skole/institutionsliv/fritidsliv og forældre

Delaftale: Tryghed og Trivsel

Overordnet formål:

- Reducere antallet af fagedudsættelser.
- Flere børn og unge har et positivt, aktivt fritidsliv.
- Flere beboere er betydningsfulde deltagere i fællesskaber.

Delaftalen indeholder følgende aktiviteter:

- Økonomisk rådgivning og forebyggelse af fagedudsættelser
- Gadeplansarbejde/opsøgende relationsarbejde blandt unge
- Aktiviteter til styrkelse af naboskab og social sammenhængskraft

BoligSocialt Hus har det daglige ansvar for gennemførelsen af helhedsplanen og er forpligtet til én gang årligt til Landsbyggefonden at indberette en række data, der giver status på administrationen og fremdriften i helhedsplanen. Landsbyggefonden vil også foretage et 1-års eftersyn af helhedsplanen for at sikre, at planen fungerer effektivt og målrettet. Landsbyggefonden sikrer endvidere, at der på landsplan løbende sker en erfaringsudveksling og koordinering af den boligsociale indsats.

Boligorganisationerne er juridisk og økonomisk ansvarlige for helhedsplanerne.

Sammenhæng mellem boligsociale og fysiske helhedsplaner

Det er afgørende for udviklingen i udsatte boligområder, at kommune og boligorganisationer tænker i helhedsorienterede løsninger. De problemer, der kendetegner udsatte boligområder, er komplekse, og ofte går socioøkonomiske, sundhedsmæssige og fysiske udfordringer hånd i hånd. Det er derfor vigtigt, at de boligsociale indsatser tænkes i sammenhæng med områdets fysiske indretning.

I de fem afdelinger, der er omfattet af denne helhedsplan, er der planlagt/forventning om fysiske helhedsplaner i form af renovering/fysisk genopretning i tre af afdelingerne (Riisingsparken, FAB; Solbakken; Civica; Skt. Klemensparken, Arbejdernes Boligforening).

I forbindelse med de kommende fysiske helhedsplaner vil der være et samarbejde med den boligsociale helhedsplan i forhold til at få områdets beboere i praktik, uddannelsesforløb og job inden for byggebranchen (samarbejde med Byg til Vækst). Det er i tråd med den partnerskabsaftale, som Odense Kommune og Boligsamarbejdet underskrev i 2014. Partnerskabsaftalen har til sigte at bidrage til vækst og velfærdsudvikling gennem jobskabelse samtidig med, at produktivitet, kvalitet og ordentlige forhold sikres i byggeriet og renoveringsarbejdet.

Text

Formålet med den boligsociale helhedsplan er at arbejde for trygge og velfungerende boligområder. Boligområder, hvor flere kommer i uddannelse og job, hvor børn og unge er aktive i skole-, uddannelses- og fritidsliv, hvor forældrene har indblik i og forståelse for børns og unges dagligdag, og hvor beboerne er betydningsfulde deltagere i et fællesskab.

- Borgernes indkomst skal stige.
- Flere kommer i uddannelse og job.
- Børn lærer mere og er mere kompetente.
- Flere borgere er betydningsfulde deltagere i fællesskaber.

Økonomi

Den samlede udgift til helhedsplanen udgør 21.334.000 kr. i perioden 1/6 2017 til 31/5 2021. Landsbyggefonden finansierer 75%, og den lokale medfinansiering på 25% deles mellem boligorganisationerne Civica, Fyns Almennyttige Boligselskab, Odense Boligselskab og Arbejdernes Boligforening (12,5%) og Odense Kommune (12,5%).

Finansiering

Landsbyggefonden	16.000.000 kr.
Boligorganisationerne (Civica, Fyns Almennyttige Boligselskab, Odense Boligselskab og Arbejdernes Boligforening)	2.667.000 kr.
Odense Kommune	2.667.000 kr.
I alt i perioden 1/6 2017 - 31/5 2021	21.334.000 kr.

Odense Kommunes andel er samlet på 2.667.000 kr. i perioden 1/6 2017 - 31/5 2021. Den kommunale medfinansiering afholdes inden for Beskæftigelses- og Socialudvalgets ramme i form af medarbejdertimer, inden for By- og Kulturudvalgets ramme i form af ejendomsudgifter, og den resterende finansiering finansieres af Økonomiudvalget inden for de boligstrategiske midler med følgende fordeling:

Udvalg (hele kr.)	2017	2018	2019	2020	2021	I alt over perioden 1/6 2017-31/5 2021	Bemærkninger
Økonomiudvalget	321.344	431.840	431.840	431.840	179.934	1.796.798	Afholdes inden for de boligstrategiske midler inden for udvalgets ramme.
Beskæftigelses- og Socialudvalget	67.593	158.010	158.010	158.010	65.838	607.461	Afholdes inden for udvalgets egne afsatte driftsmidler, idet der er tale om medfinansiering i form af medarbejdertid.
By- og Kulturudvalget	0	76.900	76.900	76.900	32.041	262.741	Afholdes inden for udvalgets egne afsatte driftsmidler, idet der er tale om medfinansiering i form af ejendomsudgifter til den kommunale bygning på Skt. Klemensvej 97, som indgår som aktivitetssted i helhedsplanen i Skt. Klemensparken.
I alt	388.938	666.750	666.750	666.750	277.813	2.667.000	

Udgifter

Helhedsplanens samlede udgifter på 21.334.000 kr. i perioden 1/6 2017 - 31/5 2021 fordeler sig på følgende budgetposter:

Tværgående administrationsudgifter	1.569.000 kr.
Tryghed og Trivsel	4.350.000 kr.
Uddannelse og Beskæftigelse	7.997.000 kr.
Forebyggelse og Forældreansvar	7.268.000 kr.
Lokal evaluering	150.000 kr.
I alt i perioden 1/6 2017 - 31/5 2021	21.334.000 kr.

Sagen har ingen konsekvenser for Odense Kommunes kassebeholdning.

Bilag

Boligsocial helhedsplan Rising og Skt. Klemensparken

Punkt 6: Odense Letbane - Godkendelse af kontraktindgåelse vedr. letbanetog og transportsystemer

24.00.00-G01-144-16

Resume

Med denne sag forelægges resultatet af Odense Letbane P/S' udbud på transportsystemer og letbanetog til byrådet godkendelse.

Det samlede budget inklusive Odense Kommunes tilkøb og reserver udgør 3.309 mio. kr. Heraf skal bruges 3.023 mio. kr. til indkøb af transportsystemer, letbanetog, anlægsarbejder og indledende arbejder. Herudover har Odense Letbane P/S foreslået, at der allokeres yderligere 150 mio. kr. til brug for uforudsete hændelser. Samlet efterlader dette 136 mio. kr. i frie reserver, hvoraf 77 mio. kr. hidrører fra Odense Kommune.

I forlængelse af disse udbud har Transportministeriet fået foretaget en ekstern granskning af økonomien i letbaneprojektet. Konklusionen på denne granskning er, at budgettet er retvisende og robust.

Af hensyn til fortrolighed fremgår det ikke af sagsfremstillingen, hvem der har vundet de enkelte udbud. Navnene på de vindende bydere bliver offentliggjort den 28/4 2017. Såvel økonomiudvalg som byråd vil mundtligt blive orienteret om navnene på mødet.

INDSTILLING

Borgmesterforvaltningen indstiller til Økonomiudvalget, at byrådet godkender:

1. Odense Letbane P/S indgår kontrakter med henholdsvis vinder af udbuddet af transportsystem, vinder af udbuddet af letbanetog og vinder af udbuddet af civil works med de i sagsfremstillingen beskrevne økonomiske forudsætninger.
2. Inden for rammerne af det afsatte budget allokeres der 150.000.000 kr. til risikoafdækning hos Odense Letbane P/S.
3. Odense Letbane P/S bemyndiges til at indgå kontrakt på de resterende civil works-pakker, forudsat at prisen ligger inden for det afsatte budget.

Økonomiudvalget anbefaler Borgmesterforvaltningens indstilling.

Økonomiudvalget ønsker ikke at få oplyst de pågældende navne før offentliggørelsen.

Beslutning

Gruppe O fremsætter følgende ændringsforslag til indstillingens punkt 1:

"Odense Letbane P/S indgår kontrakter med henholdsvis vinder af udbuddet af transportsystem, vinder af udbuddet af letbanetog og vinder af udbuddet af civil works med de i sagsfremstillingen beskrevne økonomiske forudsætninger, dog således, at der ikke indkøbes to ekstra letbanetog som ellers besluttet af et flertal af byrådet på mødet den 19/4 2017."

Ændringsforslaget forkastet med alle stemmer imod gruppe O.

Indstillingen godkendt.

Gruppe O stemmer imod indstillingens punkt 1, for så vidt angår de to ekstra letbanetog.

Sagsfremstilling

Det fremgår af § 12 i Lov om Odense Letbane, at Odense Kommune, Region Syddanmark og transportministeren skal godkende udbudsmaterialet, tildeling af hovedkontrakter og større ændringer i projektet.

På den baggrund godkendte Økonomiudvalget den 18/11 2015 og den 8/3 2016 udbudsmaterialet for henholdsvis rullende materiel (letbanetog) og transportsystemet (sporarbejde, køreledninger, signalsystem mv.) samt civil works.

Udbudsprocessen på rullende materiel og transportsystemet, der er de største individuelle poster, har været en grundig og omfattende proces. Processen har omfattet to budrunder og en række møderunder med leverandørerne. Fokus i udbudsprocessen har været at fastholde funktionaliteten og sikre den bedste opfyldelse af kvalitetskrav i forhold til de økonomiske rammer. Risici er drøftet under møderne, og målet har været at minimere risici mest muligt og placere dem, hvor de håndteres bedst.

Odense Letbane P/S har haft stor fokus på økonomi og gennemførelse af projektet inden for rammerne. Der er derfor generelt anlagt en konservativ budgettering, og igennem udbudsprocessen har Odense Letbane P/S arbejdet med flere håndtag med henblik på at få de bedste priser til den ønskede kvalitet. Alle kommercielle elementer er drøftet og gennemgået med byderne, ligesom de tekniske løsninger er gennemgået med henblik på at sikre løsninger, som lever op til kvalitetskravene i en moderne letbane, men samtidig er økonomisk fordelagtige.

Odense Letbane P/S har nu modtaget endeligt tilbud på de 3 udbudsprocesser, og med denne sag indstiller Borgmesterforvaltningen, at byrådet godkender resultatet med henblik på, at der kan skrives kontrakt med de vindende tilbudsgivere. Kontraktindgåelsen forudsætter dog også, at såvel staten som Region Syddanmark godkender resultatet af udbudsforretningen.

I forlængelse af modtagelsen af de endelige tilbud er det muligt at tilvejebringe et samlet overblik over den endelige anlægsøkonomi, idet priserne for transportsystem og letbanetog er kendte, og vidensniveauet for anlægsarbejder samt øvrige omkostninger er højt. I alt er der således et højt vidensniveau for ca 90% af omkostningerne, idet der herefter alene udestår udbud på drift og vedligehold samt de resterende 6 civil works pakker. Det økonomiske overblik er dog givet under de forudsætninger, der fremgår nedenfor under afsnittet om civil works.

Samlet økonomisk overblik

Helt overordnet ligger tilbuddene på transportsystemer og rullende materiel på samme niveau, hvilket vidner om effekten af den høje konkurrence, der var en konsekvens af en ændring i udbudsstrategien i starten af 2015 til fire udbudspakker. Det er hertil Odense Letbanes vurdering, at der ikke vil være yderligere besparelser at hente ved at gennemføre en ekstra udbudsrunde.

Det oprindelige anlægsbudget i principaftalen udgjorde 2.982 mio. kr. Inklusive godkendte tilkøb til Odense Kommune og fremskrevet til prisindeks 2017 udgør estimatet 3.309 mio. kr. Nedenfor følger hovedposterne i estimatet baseret på de modtagne tilbud og nyeste viden for anlægsarbejder og øvrige omkostninger:

	Oprindeligt budget	Endeligt tilbud	Ændring
Anlægsudgifter	2.007	2.316	-309
Risikoafdækning	0	138	-138
Reserver, bidragsydere	571	124	447
Total	2.578	2.578	0
Driftsrelaterede anlægsudgifter	669	707	-38
Risikoafdækning	0	12	-12
Reserver, bidragsydere	62	12	50
Total	731	731	0
Samlede anlægsudgifter	3.309	3.309	0

Som det fremgår, er anlægsudgifterne i henhold til tilbuddene højere end budgetteret i det oprindelige budget, hvilket medfører et behov for frigivelse af reserver med 309 mio. kr. på anlægsudgifter og 38 mio. kr. på driftsrelaterede anlægsudgifter.

Idet man erfaringsmæssigt ved, at der i et projekt af denne størrelse altid vil opstå uforudsete forhold, har Odense Letbane P/S identificeret og værdiansat sådanne risici. På den baggrund foreslår Odense Letbane P/S endvidere, at henholdsvis 138 mio. kr. og 12 mio. kr. allerede nu allokeres til Odense Letbane P/S til håndtering af sådanne risici i projektet. Formålet med de allokerede reserver er således at sikre, at der er afsat tilstrækkelige midler til uforudsete hændelser og dermed sikre en robusthed i økonomi og fremdrift.

Herefter resterer samlet 124 mio. kr. (anlægsudgifter) og 12 mio. kr. (driftsrelaterede anlægsudgifter) i frie reserver hos staten og Odense Kommune.

Efter modtagelsen af de endelige tilbud har Transportministeriet fået gransket de opdaterede anlægsudgifter af et eksternt konsulenthus, og denne granskning har konkluderet, at budgettet er retvisende og robust. Odense Letbane P/S er enig i, at projektet samlet set har en robust økonomi, idet der generelt er anvendt en konservativ tilgang til estimatet.

Rullende materiel

Rullende materiel indkøbes i en kvalitet, som opfylder kravene i udbudsmaterialet. Det væsentligste krav har været, at det rullende materiel er i drift andre steder i Europa, og dermed en standardløsning, som har vist sin driftsevne.

Togenes form og opbygning vil være standarddesign, men der vil være forskellige muligheder for at påvirke elementer af toget i den detaljerede designfase. Mulighederne kan variere afhængigt af leverandør. Men typisk vil der i et vist omfang være mulighed for at vælge forskellige "snuder" til toget, og indretningen i toget kan være forskellig og indrettet i forhold til ønsket om antal siddepladser og ønske om tilgængelighed. Endvidere kan der foretages individuelle tilpasninger af farver på forskellige interørdele og togsættene.

I udbuddet er Odense Kommunes krav til miljøpolitik og krav om håndtering af sikkerhed, sundhed og trivsel indarbejdet, så det sikres, at leverandører lever op til gældende lovgivning, regler og normer på områderne samt Odense Kommunes normer.

Det rullende materiel er konkurrenceudsat efter det økonomisk mest fordelagtige tilbud, hvilket betyder, at den billigste pris ikke nødvendigvis vinder udbuddet. I den konkrete situation er det vindende tilbud på rullende materiel på 285 mio. kr., hvilket dog er ca. 35 mio. kr. dyrere end det senest estimerede beløb og 27 mio. kr. dyrere end det oprindelige budget. Set over en 30-årig periode, hvor der tages hensyn til vedligeholdelse og driftsøkonomi, vil det vindende bud dog være det billigste valg.

Byrådet besluttede på mødet den 19/4 2017 at indkøbe to ekstra letbanetog med henblik på at kunne servicere passagererne på et højt niveau med op til otte afgang pr. time i dagtimerne. Anskaffelsen af de to ekstra letbanetog ligger inden for det prisspænd, der blev oplyst i sagen fra 19/4 2017.

Som konsekvens af tilbuddet er der behov for at bruge 38 mio. kr. af de afsatte 62 mio. kr. reserver på driftsrelaterede anlægsudgifter. Det bemærkes, at det alene er Odense Kommune, der finansierer de driftsrelaterede anlægsudgifter.

Transportsystem, herunder kontrol- og vedligeholdelsescenter

Som beskrevet ovenfor er udbudsprocessen gennemført i dialog med byderne. Ved udarbejdelse af udbudsmateriale og møder med byderne har Odense Letbane P/S haft fokus på, at mest muligt indkøbes med udgangspunkt i standardløsninger.

Udgangspunktet for det æstetiske design og materialekvaliteten af belægninger og bygninger tilhørende letbanen har været den udarbejdede designmanual. Designmanualen angiver de designmæssige standarder, som letbanen skal leve op til med udgangspunkt i fire designparametre dækkende "Den levende linje", "Den grønne linje", "Den urbane linje" og "Den effektive linje". Gennem designmanualen er disse fire elementer blevet til det, som i daglig tale omtales som letbanens DNA. Men med de indkomne første tilbudspriser fra byderne på Transportsystem har det været nødvendigt at genbesøge disse elementer og vurdere mulige ændringer og besparelser i projektet, således at der fås mest mulig letbane i en tilfredsstillende kvalitet inden for de økonomiske rammer. Inden dette genbesøg blev tilbuddene gennemgået for optimeringsmuligheder på eksempelvis at arbejde smartere.

I udbuddet er Odense Kommunes krav til miljøpolitik og krav om håndtering af sikkerhed, sundhed og trivsel indarbejdet, så det sikres, at leverandører lever op til gældende lovgivning, regler og normer på områderne samt Odense Kommunes normer. Endvidere er Odense Kommunes sociale klausuler og arbejdsklausuler indarbejdet i materialet.

Anlægslogistikken baserer sig på trafikatalog 4, som er godkendt i januar 2017 af By- og Kulturudvalget. Trafikataloget sikrer Transportsystem-entreprenøren et arbejdsplan langs hovedparten af traceet og angiver, hvilke vejkryds der har restriktioner i anlægsfasen. Trafikataloget vil danne grundlag for det videre samarbejde mellem Transportsystem-entreprenøren, Odense Kommune som myndighed og Odense Letbane P/S som bygherre.

Det vindende tilbud på transportsystemet ligger samlet 104 mio. kr. over det estimerede niveau og 363 mio. højere end det oprindelige budget. Overskridelsen af estimatet fordeler sig på selve infrastrukturen og kontrol- og vedligeholdelsescenteret. Det er Odense Letbanes forventning, at der efter kontraktindgåelsen kan indhentes yderligere besparelser på kontrol- og vedligeholdelsescenteret, der kan reducere noget af den samlede overskridelse.

Størrelsen af tilbuddet betyder, at der vil være behov for at bruge 309 mio. kr. af de afsatte 571 mio. kr. reserver på anlægsudgifterne.

Civil works/anlægsarbejder

Som beskrevet i Økonomiudvalgets sag fra den 8/3 2016 udbydes civil works i 7 delentrepriser. Den første af de syv entrepriser er udbudt i februar 2017 med henblik på at markedsteste anlægsoverslagets priser mod det modtagne tilbud.

De øvrige 6 entrepriser udbydes løbende henover perioden 2017-2018 for at give entreprenørerne mulighed for at opnå en synergieffekt ved udførelsen og dermed opnå den bedste pris for Odense Letbane P/S. For så vidt angår resultatet af de resterende 6 civil works pakker, er det aftalt, at hvis et modtaget bud på en entreprise overstiger anlægsoverslaget, så skal bidragsyderne høres, inden Odense Letbane P/S igangsætter entreprisen. Som konsekvens af dette kan Odense Letbane P/S, hvis et bud holder sig inden for rammerne af anlægsoverslaget, igangsætte entreprisen uden yderligere godkendelse fra bidragsyderne.

Den udbudte delentreprise har medført et tilbud, der ligger ca. 20% under det forventede niveau. På baggrund af det indkomne tilbud er der foretaget en beregning af de øvrige pakker, som medfører en reduktion i det samlede estimerede budget til civil works på 51 mio. kr.

Videre proces

Bestyrelsen for Odense Letbane P/S har på deres møde den 21/4 2017 behandlet og godkendt kontrakter og budget, og bestyrelsen har indstillet til bidragsyderne, at de godkender de indkomne tilbud og dermed kontraktindgåelsen. Det er forventningen, at kontraktindgåelsen kan være gennemført senest medio juni.

På baggrund af ovenstående indstiller Borgmesterforvaltningen, at Odense Letbane P/S kan indgå kontrakter på de skitserede vilkår.

Text

Flere indbyggere i Odense

Letbanens linje 1 understøtter byrådets effektmål om flere indbyggere i Odense, herunder de specifikke mål om ”En tæt storby bygget på kvalitet” samt ”En tilgængelig storby med bæredygtig mobilitet”.

Der skabes flere virksomheder og arbejdspladser

Etableringen af Odense Letbane vil skabe mange nye arbejdspladser inden for en række forskellige brancher.

Flere kommer i uddannelse og job

Etableringen af Odense Letbane sker med respekt af Odense Kommunes arbejdsklausuler, hvorfor der med etableringen skabes en række nye praktik- og lærlingepladser. Ligeledes vil de nye arbejdspladser også sende flere borgere ud på arbejdsmarkedet.

Økonomi

Odense Letbane P/S' anlægsbudget udgør fremskrevet til 2017-prisindeks 3.309 mio. kr. inklusive godkendte tilkøb og anlægsreserver. På baggrund af de modtagne tilbud og nyeste viden for anlægsarbejder og øvrige omkostninger forventes anlægsudgifterne at udgøre 2.316 mio. kr. og driftsrelaterede anlægsudgifter 707 mio. kr., i alt ca. 3.023 mio. kr.

I tillæg hertil har Odense Letbane P/S anmodet bidragsyderne om at få rådighed over yderligere 150 mio. kr. til risikoafdækning til håndtering af risici i projektet, der erfaringsmæssigt opstår undervejs i anlægsfasen. Beløbet fordeler sig med 138 mio. kr. vedrørende anlægsudgifter og 12 mio. kr. vedrørende driftsrelaterede anlægsudgifter. Inden for den samlede anlægsramme på 3.309 mio. kr. udgør bidragsydernes reserver herefter 136 mio. kr. fordelt med 124 mio. kr. vedrørende anlægsudgifter og 12 mio. kr. vedrørende driftsrelateret anlæg.

De eksisterende bevillinger vedrørende letbanens linje 1 i Odense Kommunes budget tager højde for en situation, hvor der sker anvendelse af de fulde anlægsreserver, hvilket ikke aktuelt er forventningen. Denne sag har dermed ikke konsekvenser for Odense Kommunes kassebeholdning.

Punkt 7: Sagsopbygning for politiske sager

00.01.00-G01-2415-16

Resume

Med vedtagelse af politisk effektstyring som styringsramme i Odense Kommune har byrådet besluttet, at kommunen skal kunne vise, hvilke effekter de indsatser, vi sætter i værk, og det, vi gør, har for borgere og virksomheder i Odense. Her fungerer de otte Odensemål som overordnede pejlemærker for fagudvalg og alle de opgaveområder, der hører under disse. Odensemålene skal sikre, at politikere og forvaltninger i Odense kommune arbejder i samme overordnede retning.

Der er således en forventning om, at alle ledere og medarbejdere i Odense er optagede af effekterne af det, der bliver gjort. I forlængelse heraf er det indført, at der skal forefindes en kort og konkret vurdering af de effektskabende konsekvenser for Odensemålene i alle politiske sager. Men det er ikke nok, at forvaltninger og politikere forholder sig til Odensemålene i slutningen af de politiske sager - de skal forholde sig til Odensemålene og tænke på effekterne af sagerne allerede ved sagens tilblivelse. Dette skal også afspejle sig i placeringen af effektvurderingerne i de politiske sager.

I slutningen af 2016 blev der foretaget en evaluering af effektvurderingerne i de politiske sager. Evalueringen gav blandt andet anledning til forslag til nye sagsopbygninger, hvor effektvurderingsfeltet rykkes frem i sagerne, således at sagsopbygningen understøtter, at effektfokusset er et vigtigt fokus. Forslagene blev yderligere drøftet på økonomiudvalgsmødet den 26/4 2017.

Det er samtidig vigtigt, at sagsopbygningen sikrer overblikket for borgere og byrådsmedlemmer. Derfor er sagsresuméet placeret øverst, så hensynet til borgere, administration og politikere sikres, idet man som det første får oplyst, hvad sagen handler om, samt hvorfor sagen er relevant og optaget på dagsordenen. Indstillingen er ligeledes placeret tidligt i sagen, for sammen med sagsresuméet at danne det bedst mulige overblik over sagen og dens indhold. Sagsfremstillingen er placeret efter resumé og indstilling, da den typisk indeholder uddybende oplysninger.

På baggrund af evalueringen, hensynene i sagsopbygningen samt Økonomiudvalgets drøftelse foreslås det derfor, at sagsopbygningen ændres til: RESUMÉ, EFFEKT, INDSTILLING, SAGSFREMSTILLING, ØKONOMI.

Med denne sag, og på baggrund af Økonomiudvalgets drøftelse den 26/4 2017, skal den fremtidige sagsopbygning i de politiske sager beslutes. Med effektuering af ny sagsopbygning fra den 1/8 2017.

INDSTILLING

Borgmesterforvaltningen indstiller, at byrådet godkender en ny sagsopbygning for A- og B-sager, hvor effektvurderingsfeltet flyttes frem mellem RESUMÉ og INDSTILLING.

Økonomiudvalget anbefaler Borgmesterforvaltningens indstilling.

Beslutning

Godkendt.

Sagsfremstilling

Byrådet besluttede på mødet den 7/10 2015, at "Alle beslutninger - både i byråd og udvalg fra 1/1 2016 skal forholde sig til, hvordan byrådets ambition om privat jobskabelse og vækst understøttes. På lige fod med vurderingen af de "Økonomiske konsekvenser" skal der fra 1/1 2016 også være en kort og konkret vurdering af de "effektskabende konsekvenser" for det eller de relevante effektmål."

Effektvurderingerne i de politiske sager skrives i forhold til de otte Odensemål, som udtrykker de politiske prioriteringer for Odense Kommune, og som fungerer som overordnede pejlemærker for arbejdet i kommunen. Det er derfor vigtigt, at politikere og forvaltninger, i alle politiske sager, er optagede af effekterne for Odensemålene og derfor forholder sig direkte til Odensemålene i sagerne, samt at effektvurderingerne i sagerne har en høj kvalitet.

I forlængelse heraf er det indført, at der skal forefindes en kort og konkret vurdering af de effektskabende konsekvenser for Odensemålene i alle politiske sager.

I løbet af efteråret og vinteren 2016 blev der foretaget en evaluering af vurderingerne af de effektskabende konsekvenser.

I forbindelse med evalueringen af effektiviteterne i de politiske sager fremsatte Økonomiudvalget ønske om, at effektiviteterne forekommer tidligere i sagerne (frem for i slutningen af sagerne, som de gør på nuværende tidspunkt), således at sagsopbygningen understøtter, at effektfokusset er et prioriteret fokus. Dette ønske blev understøttet af 6 byrådsrepræsentanter, der deltog i en fokusgruppedrøftelse om deres oplevelser med effektiviteterne. I forlængelse heraf fremkom der forslag om fire forskellige modeller for sagsopbygning. Forslagene blev drøftet i Økonomiudvalget den 26/4 2017.

På baggrund af de fremkomne forslag for sagsopbygning, under evalueringen, samt drøftelsen af forslagene i Økonomiudvalget, foretrækker Økonomiudvalget modellen for sagsopbygning, hvor effektiviteten forefindes mellem RESUMÉ og INDSTILLING, således at afsnittene i sagsopbygningen findes i følgende rækkefølge: RESUMÉ, EFFEKT, INDSTILLING, SAGSFREMSTILLING, ØKONOMI.

Det betyder, at der fra 1/8 2017 ikke længere vil forefindes et effektivitetsfelt i slutningen af de politiske A- og B-sager, men at effektivitetsfeltet derimod vil være at finde i starten af sagerne - mellem RESUMÉ og INDSTILLING (se evt. bilaget for eksempel på hvordan den nye sagsopbygning vil se ud).

Text

Den ændrede sagsopbygning skal skabe mere opmærksomhed på effektskabelsen ved fremadrettede sager. Det forventes, at det yderligere fokus for politikerne, forvaltningerne og sagskriverne omkring effekterne af beslutningssagerne vil bidrage til en positiv udvikling for alle Odensemålene.

Økonomi

Denne sag har ikke økonomiske konsekvenser for Odense Kommune, herunder for kommunens kassebeholdning.

Bilag

Bilag_ Eksempel på dagsorden m. ny sagsopbygning

Punkt 8: Besvarelse af henvendelse fra det kommunale tilsyn vedrørende Odense Kommunes engagement i robotmessen Robobusiness Europe

00.00.00-A00-48-17

Resume

Det kommunale tilsyn har ved breve af 16/1 2017 og 9/2 2017 anmodet først Odense Kommune og dernæst byrådet om en udtalelse vedrørende Odense Kommunes engagement i robotmessen Robobusiness Europe.

Borgmesterforvaltningen har i den forbindelse lavet et udkast til redegørelse, og der skal med denne sag tages stilling til besvarelsen af det kommunale tilsyn.

Det fremgår nedenfor under pkt. 6, hvilke bilag der knytter sig til redegørelsen, og som vil blive fremsendt sammen med besvarelsen til det kommunale tilsyn.

Det er Borgmesterforvaltningens vurdering, at nedenstående udkast til redegørelse på en fyldestgørende måde beskriver sagens faktiske omstændigheder mv., hvorfor Borgmesterforvaltningen ikke har fundet det nødvendigt er medtage disse i forbindelse med byrådets behandling af besvarelsen af det kommunale tilsyn.

Såfremt et eller flere af byrådets medlemmer måtte ønske det, vil Borgmesterforvaltningen naturligvis fremsende de pågældende bilag.

INDSTILLING

Borgmesterforvaltningen indstiller til byrådet, at det kommunale tilsyn besvares som angivet i sagsfremstillingen.

Økonomiudvalget anbefaler Borgmesterforvaltningens indstilling.

Beslutning

Godkendt.

Sagsfremstilling

Det kommunale tilsyn har ved brev af 16/1 2017 anmodet Odense Kommune om en udtalelse vedrørende Odense Kommunes sponsorat af robotmessen RoboBusiness Europe. Det kommunale tilsyn anmoder om, at Odense Kommune i sin udtalelse særligt kommer ind på spørgsmålet om, hvorvidt der efter kommunens opfattelse kan være tale om ulovlig støtte til privat erhvervsvirksomhed, samt hvorvidt kommunens håndtering af kontrakten, efter kommunens opfattelse, er udtryk for en økonomisk forsvarlig forvaltning af kommunale midler.

Ved brev af 9/2 2017 har det kommunale tilsyn anmodet byrådet om en udtalelse vedrørende ovenstående samt om byrådets rolle i forhold til Odense Kommunes engagement i robotmessen RoboBusiness Europe. Det kommunale tilsyn ønsker i den forbindelse oplyst, hvilken viden byrådet er bibragt i forhold til kommunens engagement i robotmessen, og hvilke beslutninger byrådet eller medlemmer af byrådet har truffet i den forbindelse.

Borgmesterforvaltningen indstiller, at det kommunale tilsyn besvares således:

"1. Indledning

Det kommunale tilsyn har ved brev af 16/1 2017 anmodet Odense Kommune om en udtalelse vedrørende Odense Kommunes sponsorat af robotmessen RoboBusiness Europe. Det kommunale tilsyn henviser i den forbindelse til avisartikel bragt i Fyens Stiftstidende den 12/1 2017. Artiklen omhandler Odense Kommunes indgåelse af en aftale med en privat virksomhed om kommunens sponsorat af robotmessen RoboBusiness Europe og kommunens håndtering af kontrakten, herunder i relation til udbetaling af en række rater af sponsoratet.

Til brug for det kommunale tilsyns vurdering af, om der skal rejses en tilsynssag, anmodes Odense Kommune om en udtalelse. Odense Kommune anmodes i sin udtalelse om særligt at komme ind på spørgsmålet om, hvorvidt der efter kommunens opfattelse kan være tale om ulovlig støtte til privat erhvervsvirksomhed, samt hvorvidt kommunens håndtering af kontrakten efter kommunens opfattelse er udtryk for en økonomisk forsvarlig forvaltning af kommunale midler.

Ved brev af 9/2 2017 har det kommunale tilsyn anmodet Odense Byråd om en udtalelse vedrørende ovenstående samt om byrådets rolle i forhold til Odense Kommunes engagement i robotmessen RoboBusiness Europe. Det kommunale tilsyn ønsker i den forbindelse oplyst, hvilken viden byrådet er bibragt i forhold til kommunens engagement i robotmessen, og hvilke beslutninger byrådet eller medlemmer af byrådet har truffet i den forbindelse.

2. Konklusion

Det er Odense Kommunes vurdering:

- At kommunen lovligt kan indgå en sponsoraftale med en privat virksomhed om branding af kommunen, herunder branding af kommunen i udlandet, så længe sponsoratet er indgået på markedsvilkår, og så længe sponsoratet giver Odense Kommune en brandingsmæssig værdi, der som minimum svarer til det, Odense Kommune har betalt for sponsoratet.
- At Økonomiudvalget skriftligt fik forelagt muligheden for at yde et værtsbysponsorat til robotmessen RoboBusiness Europe, ligesom Økonomiudvalget på mødet den 17/6 2015 godkendte, at robotmessen i 2017 blev flyttet til afholdelse i Delft i Holland.
- At byrådet ikke har fået forelagt sagen om sponsorat af robotmessen RoboBusiness Europe.
- At det indgåede aftalekompleks ikke er udtryk for ulovlig kommunal støtte til privat erhvervsvirksomhed, idet der er tale om en gensidig bebyrdende sponsoraftale mellem kontraktparterne.
- At Odense Kommune, via den sagkyndige udtalelse, der er vedlagt som bilag til sponsorkontrakten, har fået foretaget en uvildig vurdering af sponsoratets værdi.
- At vurderingen af sponsoratets værdi ligger inden for den skønsmæssige margin, der indrømmes kommunerne, og de sagkyndige, der foretager vurdering for kommunerne i forhold til fastsættelse af markedsprisen.
- At kommunen er overladt et vidt skøn ved vurderingen af, om en konkret disposition kan anses for at være økonomisk forsvarlig.
- At kommunen ville have påtaget sig en væsentlig standpunktsrisiko, hvis kommunen havde afvist at betale den seneste rate i september 2016, da der i så fald ville være en betydelig risiko for, at kommunen herved ville have misligholdt kontrakten.
- At det forhold, at en kontraktpart nævner konkurs som en mulig risiko, hvis ikke en betaling fremrykkes 14 dage, ikke i sig selv efter Odense Kommunes opfattelse medfører, at betaling i henhold til kontrakten strider mod princippet om økonomisk forsvarlighed.
- At kommunen, ved at fortsætte betalingerne i overensstemmelse med kontrakten, har søgt at afværge en mulig konkurs, som ville kunne indebære et større samlet økonomisk tab for kommunen.
- At princippet om økonomisk forsvarlighed indebærer en forpligtelse til at imødegå eventuelle tab.
- At kommunens håndtering af kontrakten således ikke er i strid med princippet om økonomisk forsvarlighed.
- At den mere praktiske håndtering af aftalegrundlaget, forløbet vedrørende Odense Kommunes indgåelse af tillægsaftalen samt overdragelsen af kontrakten fra Blue Ocean Robotics ApS til RoboBusiness Europe ApS har været præget af manglende struktur og klarhed.
- At der i forbindelse med indgåelse af tillægsaftalen således burde have været foretaget en vurdering af det hensigtsmæssige i at fortsætte betalingskaden i henhold til den oprindelige aftale, således at kontrakten fik en lavere forudbetaling.
- At der i aftalen om overdragelse af kontrakten således med fordel kunne være taget udtrykkelig stilling til, om den allerede udstedte faktura fra Blue Ocean Robotics ApS skulle betales, eller om der skulle udstedes en ny faktura fra RoboBusiness Europe ApS.
- At de oprindelige betalingskriterier, der fremgår af bilag 3 til den oprindelige aftale, således burde have været tilrettet, så de kom til at afspejle de faktisk anvendte betalingskriterier.
- At en mere struktureret kontraktstyring kunne have forebygget vildfarelse hos kommunen og kommunens kontraktparter om, hvilke kriterier der skulle være opfyldt forud for betalinger, og hvad de enkelte betalinger dækkede.
- At den manglende struktur og kontraktstyring i den kommunale forvaltning har været uhensigtsmæssig og kritisabel, hvilket imidlertid ikke nødvendigvis er udtryk for, at der er handlet i strid med princippet om økonomisk forsvarlig forvaltning.

Sagens faktiske omstændigheder og retlige grundlag gennemgås umiddelbart nedenfor i afsnit 3 og 4, mens Økonomiudvalgets og byrådets involvering gennemgås nedenfor under pkt. 5.

3. Sagens faktiske omstændigheder

3.1. Aftalegrundlaget

Odense Kommunes engagement i messen RoboBusiness Europe er reguleret i aftale af 19. december 2014 mellem Odense Kommune og Blue Ocean Robotics ApS om værtsbysponsorat i forbindelse med messen Robobusiness Europe i 2016-2018.

Selskabet RoboBusiness Europe ApS har efter samtykke fra Odense Kommune den 26. november 2015 overtaget Blue Ocean Robotics ApS' forpligtelser over for kommunen med virkning fra den 2. oktober 2015.

Vedrørende baggrunden for kommunens indgåelse af aftalen og formålet hermed fremgår følgende af kontrakten:

"1.1 Kommunen ønsker som led i Kommunens overordnede strategi om transformation til en dansk storby at satse på og fremme væksten i Odense Kommune gennem en målrettet vækstindsats i forhold til byens erhvervmæssige styrkeposition. Aftalen skal understøtte Kommunens indsats inden for områderne robotvirksomhed og IT, og skal ses som en del af den samlede indsats "Odense Robotics". Derudover ønsker Kommunen en positiv udvikling i odenseanernes bystolthed ved at skabe en attraktiv og livlig by med ikoniske kulturelle aktiviteter, som understøtter byens fortælling, og som er substantielt lokalt forankrede.

1.2 For Kommunen er formålet med Aftalen at tiltrække virksomheder og andre aktører, der kan lede til etablering, bæredygtig vækst og udvikling af beskæftigelsen i Kommunen, herunder ved en markant international branding af Kommunen som et centrum for erhvervmæssig udvikling af robotvirksomheder.

1.3 Arrangøren udvikler og udbreder nye, innovative, afprøvningsklare robotter til en bred vifte af brancher, industrier og applikationer og leverer helhedsorienterede løsninger, som inkluderer koncept, udvikling, indkøring, træning, test, dokumentation, formidling, support, vedligehold med mere på kommerciel basis."

Ved tillægsaftale af 11. august 2015 indgik Odense Kommune og Blue Ocean Robotics ApS aftale om placering af messen i 2017 i Delft, Holland.

Overvejelserne om at flytte robotmessen fra Odense til Delft, Holland, i 2017 fremgår af sagsfremstillingen til den sag, der blev behandlet på møde i Økonomiudvalget den 17/6 2015.

Det fremgår blandt andet, at:

"I forhold til markedsføring er vurderingen, at Odense har størst værdi i at beholde værtskabet, men ud fra et tiltrækningsperspektiv er vurderingen, at det samlet set giver større værdi at flytte konferencen i 2017.

... ..

Delfts robotaktiviteter springer ud af et stærkt forskningsmiljø på byens universitet. Deres styrke er især, at de lykkes imponerende godt med at skabe iværksætterier ud af deres forskningsprojekter. Iværksætterier er netop noget af det, de odenseanske robotvirksomheder ønsker, at Odense Robotics skal være med til at fremme.

Til gengæld har Delft ikke bachelor- og kandidatuddannelser i robotteknologi, og der er betydeligt færre etablerede robotvirksomheder i Delft end i Odense.

Forskellene mellem Delft og Odense kan være udgangspunkt for et stærkt samarbejde. Samtidig er Brainport, der ligger i Eindhoven, Holland, en meget stærk teknologisk klynge af virksomheder og aktivitet, som vil være relevant at nå, og som bedre kan nås fra Delft end fra Danmark. Det er derfor vurderingen, at der er et godt potentiale i at flytte konferencen til Delft og være massivt til stede i Delft."

3.2. Kommunens betalinger

Det følger af aftalegrundlaget, at Odense Kommune årligt betaler 1,6 mio. kr. i alt til de tre konferencer i 2016-2018 og dermed i alt 4.800.000 kr. for sit 3-årige værtsbysponsorat af Robobusiness Europe.

Kommunens betalinger skal ske i form af kvartalsvise rater à 400.000 kr. Den samlede betaling for den enkelte årlige konference skal erlægges forud for selve afholdelsen af hver konference.

Det er normal praksis, at der i forbindelse med sponsorater betales forud, da dette typisk er en forudsætning for, at den event mv., der sponsoreres, bliver en realitet. Det skyldes, at eventarrangøren har behov for likviditet til gennemførelsen af de aftalte aktiviteter.

I forbindelse med beslutningen om flytning af 2017-messen til Delft i Holland blev Odense Kommunes sponsorat til 2017-messen reduceret fra fire rater til én rate à 400.000 kr., jf. tillægsaftale af 11. august 2015.

Udbetalingsperioden blev således afkortet med mindrebetalingen svarende til tre rater à 400.000 kr., så der i alt skulle udbetales 9 og ikke 12 rater. Dette er sket på den måde, at betalingen fortsatte som hidtil, indtil 9. rate skulle udbetales i

december 2016.

I henhold til det samlede aftalegrundlag var kommunen således forpligtet til at betale 1,6 mio. kr. i fire rater (rate 1-4) for konferencen i Odense i 2016, en rate på 400.000 kr. for konferencen i Delft i Holland i 2017 (rate 5), jf. tillægsaftalen, og 1,6 mio. kr. for konferencen i Odense i 2018 i fire rater (rate 6-9). Dvs. i alt 9 rater à 400.000 kr. Alle beløb er ekskl. moms.

Betingelserne for at kunne udbetale de enkelte rater (KPI'erne) fremgår af bilag 3 til sponsoraftalen. Der er tale om et bilag, der indebærer en noget kompliceret struktur for den løbende opfølgning og måling af projektets status. I forløbet har Odense Kommune, Blue Ocean Robotics ApS og senere RoboBusiness Europe ApS i gensidig forståelse afvejet fra at bruge dette bilag. I stedet har man opstillet et kriterium om generel fremdrift og krav til indholdet på de kommende messer. Denne fremgangsmåde har ikke afstedkommet en ændring af bilag 3.

3.3. Nærmere om de konkrete betalinger

Odense Kommune har i 2014-2015 betalt 1,6 mio. kr. for konferencen i 2016 i Odense, som er afviklet. Disse forudbetalinger udgør rate 1-4.

Odense Kommune har i december 2015 betalt 400.000 kr., som udgjorde den fulde forudbetaling for 2017-messen i Delft, jf. tillægsaftale af 11. august 2015. Denne betaling udgjorde rate 5.

Betalingen skete i henhold til en faktura udstedt af Blue Ocean Robotics ApS den 1/11 2015 med betalingsfrist 10/12 2015. I forbindelse med overdragelse af kontrakten fra Blue Ocean Robotics ApS til RoboBusiness Europe ApS med virkning fra den 26/11 2015 blev der ikke taget udtrykkeligt stilling til, om den allerede udstedte faktura fra Blue Ocean Robotics ApS skulle betales, eller om der skulle udstedes en ny faktura fra RoboBusiness Europe ApS.

Odense Kommune betalte som nævnt fakturaen udstedt af Blue Ocean Robotics ApS, og kommunen har ikke efterfølgende modtaget en faktura på 5. rate fra RoboBusiness Europe ApS, ligesom RoboBusiness Europe ApS på intet tidspunkt har gjort gældende, at Odense Kommune ikke har betalt til rette modtager.

Odense Kommune har ikke kendskab til, om der i forbindelse med overdragelsen er indgået aftale mellem de to selskaber, herunder om der er indgået aftaler om overførsel af de allerede indbetalte rater fra Odense Kommune.

Efter betalingen til messen i Delft i Holland fortsatte den hidtidige udbetalingskadence, jf. også ovenfor under pkt. 3.2. Odense Kommune har således i 2016 betalt i alt 1,2 mio. kr. til RoboBusiness Europe ApS. Disse betalinger, som udgjorde rate 6-8, har i henhold til aftalegrundlaget været forudbetalinger for messen i 2018. Den seneste betaling til RoboBusiness Europe ApS blev foretaget i september 2016.

RoboBusiness Europe ApS blev erklæret konkurs den 18. november 2016. Kurator har efterfølgende afvist at indtræde i aftalen med Odense Kommune. Den oprindelige aftale fra 2014 og tillægget fra 2015 er som følge heraf ikke længere gældende. Odense Kommune har derfor ikke udbetalt 9. og sidste rate for 2018-messen.

Odense Kommune har netop deltaget i RoboBusiness Europe / TUSEXPO messen i Delft, den 19.-21. april 2017. Messen blev afholdt af TUSEXPO og EH Publishing i regi af selskabet Robo Business Media. Om baggrunden for kommunens deltagelse i messen i Delft henvises til den ovenfor anførte under pkt. 3.1.

Da Robobusiness Europe ApS er under konkurs, jf. nedenfor, har Odense Kommune ikke modtaget de sponsorydelser, som rate 5 var betaling for i forbindelse med messen i Delft.

Der henvises i øvrigt til notat af 21. marts 2017 fra Advokatfirmaet Horten om de retlige rammer for kommunens forudbetaling af ydelser. Notatet er vedlagt som bilag til udtalelsen.

4. Retlige rammer og vurdering

4.1. Kommunens mulighed for at indgå sponsoraftaler

Det er Odense Kommunes vurdering, at det er lovligt for kommunen at indgå en sponsoraftale som ovenfor beskrevet.

Odense Kommune skal i den forbindelse henvise til Det kommunale tilsyns udtalelse af 18. oktober 2016 vedrørende Odense Kommunes engagement i musikfestivalen Tinderbox (sagsnr. 2014-202609), hvoraf følgende fremgår s. 23 f. vedrørende kommunens mulighed for at indgå en sponsoraftale:

"Det er fast antaget i de kommunale tilsynsmyndigheders praksis, at en kommune efter kommunalfuldmagtsreglerne har adgang til at varetage informationsmæssige opgaver, herunder gøre opmærksom på kommunens navn og eksistens.

Der kan i den forbindelse bl.a. henvises til det daværende Statsforvaltningen Syddanmarks udtalelse af 7. marts 2008 vedrørende Odense Kommunes sponsoraftale i forbindelse med afholdelse af en koncert med Elton John, hvoraf bl.a. fremgår følgende:

"Det er videre fast antaget i de kommunale tilsynsmyndigheders praksis, at en kommune efter kommunalfuldmagtsreglerne har adgang til at varetage informationsmæssige opgaver, herunder gøre opmærksom på kommunens navn og eksistens. Kommunen kan således lovligt indgå aftaler med f.eks. en professionel fodboldklub om, at kommunen mod betaling får kommunens navn trykt på spillertrøjerne. Det er i den forbindelse af afgørende betydning for lovligheden, at der er tale om en gensidigt bebyrdende aftale mellem klubben og kommunen, samt at kommunen højst betaler markedsprisen herfor, således at der ikke er tale om et maskeret tilskud til fodboldklubben. Kommunens køb af reklameydelser til brug for promovning af kommunen må ikke stå i åbenbart misforhold med formålet.

...
...

Det er således ikke i sig selv i strid med lovgivningen, at en kommune indgår aftaler om markedsføring af kommunen, heller ikke selvom aftaleparten måtte være en enkeltvirksomhed.

Afgørende for lovligheden af en sådan aftale er, at der er tale om en gensidigt bebyrdende aftale, og kommunen skal derfor sikre sig, at kommunen ikke betaler mere end det, ydelsen er værd. I modsat fald vil aftalen indebære en indirekte støtte til aftaleparten.

I mange tilfælde vil det imidlertid ikke være muligt at foretage en entydig konstatering af værdien af en bestemt ydelse. En fastlæggelse af, hvad der må anses for markedsmæssige vilkår, vil derfor ofte i høj grad være undergivet en skønsmæssig vurdering. Ved udøvelsen af dette skøn må der tilkomme kommunen en vis margin."

Det fremgår endvidere af samme udtalelse, s. 27, at:

"Fastlæggelsen af, hvad der konkret må antages at være markedsprisen, kan i overensstemmelse med sædvanlig praksis ske skønsmæssigt og således, at der i den forbindelse tillades en vis margin. Dette gælder efter Statsforvaltningens opfattelse også i tilfælde, hvor vurderingen foretages af en sagkyndig."

Det fremgår af den oprindelige aftale med Blue Ocean Robotics ApS i pkt. 4.6-4.7, at:

"4.6 Kommunen kan alene yde sponsorater i det omfang, dette er i overensstemmelse med lovgivningen, herunder kommunalfuldmagtsreglerne og statsstøttereglerne. Dette indebærer bl.a., at sponsoratet ikke må udgøre en indirekte støtte til Selskabet. Værdien af sponsoratet skal derfor fastslås, så det sikres, at Kommunen ikke betaler mere end sponsoratets værdi for kommunen.

4.7 Kommunen har indhentet en uvildig vurdering af værtsbysponsoratets økonomiske værdi for Kommunen. Vurderingen vedlægges som Bilag 4."

Det fremgår under overskriften "Baggrund" i den sagkyndige og uvildige vurdering, der udgjorde bilag 4 til den oprindelige aftale, at:

"Det er meget vigtigt at pointere, at de estimerede priser i oplægget er bygget på psLIVE's kendskab til sponsormarkedet. Dog er der mange ubekendte faktorer, hvorfor værdierne vil være et kvalificeret estimat, som derfor altid ville kunne diskuteres. PsLive's vurdering er dog en uvildig og objektiv vurdering af sponsoratet."

Det fremgår af konklusionen, at:

"Det er psLive's overordnede vurdering, at sponsorværdien af RoboBusiness Europe har en samlet værdi af 1.680.000 kr./år for Odense Kommune. Der er taget højde for både de materielle og immaterielle værdier i sponsoratet.

Vurderingen tager dog ikke højde for den forventede ekstraintægt, der vil tilfalde kommunen grundet ekstra besøgende i byen og lignende."

Ifølge tillægsaftale af 11. august 2015 om flytning af messen til Delft i Holland i 2017 nedsættes Odense Kommunes betaling for messen i 2017 til 400.000 kr.

Om vurderingen af kommunens sponsorat fremgår det, at:

”Odense Kommune og Blue Ocean Robotics er blevet enige om, at sponsorpakken i 2017, hvis eventen flyttes fysisk til Delft, skal sættes til 0,4 mio. kr. plus moms, hvilket, jf. psLive, fortsat er mindre end den skønnede værdi af sponsoratet.”

Det er Odense Kommunes opfattelse, at kommunen via den sagkyndige udtalelse har fået foretaget en uvildig vurdering af sponsoratets værdi, ligesom det er kommunens opfattelse, at vurderingen ligger inden for den skønsmæssige margin, der, jf. ovenfor, indrømmes kommunerne og de sagkyndige, der foretager vurdering for kommunerne i forhold til fastsættelse af markedsprisen.

Det indgåede aftalekompleks er således ikke udtryk for ulovlig kommunal støtte til privat erhvervsvirksomhed, idet der er tale om en gensidig bebyrdende aftale mellem kontraktparterne.

I forhold tillægsaftalen om flytning af 2017-messen til Delft i Holland skal Odense Kommune særligt bemærke, at der efter kommunens opfattelse ikke er noget til hinder for, at en kommune brander sig udenfor kommunegrænsen, herunder i udlandet, så længe sponsoratet er indgået på markedsvilkår, og så længe sponsoratet giver Odense Kommune en brandingsmæssig værdi, der som minimum svarer til det, Odense Kommune har betalt for sponsoratet.

Om baggrunden for kommunens beslutning om at flytte 2017-messen til Delft i Holland henvises til det ovenfor anførte under pkt. 3.1., ligesom der henvises til det umiddelbart anførte vedrørende sponsoratets værdi.

Det er således Odense Kommunes vurdering, at kommunen lovligt har kunnet indgå tillægsaftale af 10/8 2015 om et sponsorat af Robobusiness Europe-messen i 2017, der ligeledes er udtryk for en gensidigt bebyrdende aftale mellem kontraktparterne.

4.2 Kommunens håndtering af kontrakten

4.2.1. Faktiske omstændigheder

Som det fremgår ovenfor under pkt. 3.1 og 3.2. blev der i forbindelse med beslutningen om flytning af 2017-messen til Delft i Holland indgået en tillægsaftale af 11. august 2015. Odense Kommunes sponsorat til 2017-messen blev i den forbindelse reduceret fra fire rater til én rate à 400.000 kr.

Ud over redueringen af Odense Kommunes sponsorat for 2017-messen blev der ikke ændret på den betalingskadence, der fremgår af den oprindelige sponsorkontrakt.

Som nævnt ovenfor under pkt. 3.1. har Selskabet RoboBusiness Europe ApS efter samtykke fra Odense Kommune overtaget Blue Ocean Robotics ApS' forpligtelser over for kommunen med virkning fra den 2. oktober 2015.

Ved mail af 24. august 2016 oplyser direktøren for selskabet RoboBusiness Europe ApS blandt andet følgende til chefen for Odense&Co, Odense Kommune:

”RoboBusiness Europe har, som du ved, økonomiske udfordringer i dag. Vi skylder penge til visse leverandører i Odense, og disse er ved at være utålmodige, idet vi ikke har kunnet betale dem i et par måneder. Vi har ikke program for 2017 helt klart endnu, så ingen indtægter før vi kommer godt ind i september. Det vil derfor hjælpe os meget, og vi vil kunne undgå at gå konkurs, hvis Odense Kommune kan betale den regning (sidste regning for 2016 eventen), der skal betales sidst i september 2016 i starten af september i stedet. Det vil betyde, at vi overlever og kan fokusere 100% på 2017 konferencen i Delft i Holland.”

Ved mail af 26. august 2016 svarer Chefen for Odense&Co, Odense Kommune, følgende til RoboBusiness Europe ApS:

”Vi har gennemgået kontrakten, og I har udført de ydelser, som I nu beder om betaling for. Vi har modtaget regningen og godkender betalingen hurtigst muligt.”

Som det fremgår af mailen, er direktøren for RoboBusiness Europe ApS i en vildfarelse om, hvad den konkrete ratebetaling vedrører. Direktøren angiver således, at der er tale om den sidste regning for messen i 2016. Der er imidlertid reelt tale om 3. rate for eventen i 2018 (rate 8 ud af i alt 9 rater), jf. ovenfor under pkt. 3.3.

I forbindelse med behandlingen af RoboBusiness Europe ApS' anmodning ved mail af 24. august 2016 har Odense Kommune tilsvarende været i en vildfarelse i forhold til, hvad den pågældende betaling reelt vedrørte.

Som det fremgår nedenfor under pkt. 4.2.2. og pkt. 4.2.3., ændrer dette efter Odense Kommunes opfattelse imidlertid ikke på, at Odense Kommune ifølge sponsoraftalen formentlig var retligt forpligtet til at betale den rate, der forfaldt i september 2016.

Ovennævnte mailkorrespondance mellem direktøren for RoboBusiness Europe A/S og chefen for Odense&Co er vedlagt som bilag.

4.2.2. De almindelige privatretlige og obligationsretlige regler

Nedenstående bygger i det væsentlige på notat af 21. marts 2017 fra Advokatfirmaet Horten om de retlige rammer for kommunens forudbetaling af ydelser. Notatet er vedlagt som bilag til udtalelsen.

Kommunen er ikke som offentlig myndighed tillagt særligt udvidede muligheder for at tilbageholde en betaling som følge af anticiperet misligholdelse, jf. umiddelbart nedenfor.

Det er således Odense Kommunes opfattelse, at kommunen som altovervejende udgangspunkt er forpligtet til at erlægge de løbende rateydelser, som kommunen skal betale i henhold til den indgåede aftale. I modsat fald vil kommunen misligholde den pågældende aftale, hvilket kan medføre et økonomisk ansvar for kommunen.

Kommunen kan imidlertid under visse begrænsede omstændigheder med rette tilbageholde en aftalt betaling. Det vil være tilfældet, hvor der foreligger ganske håndfaste beviser for eller en til vished grænsende sandsynlighed for, at kommunens aftalepart ikke kan opfylde aftalen og dermed vil misligholde aftalen med kommunen - såkaldt anticiperet misligholdelse.

Kravene til kommunens beviser for, at aftaleparten vil mangle evnen til at opfylde aftalen, vil på den ene side være noget mindre ved tilbageholdelse af en betaling, end hvis kommunen vil ophæve aftalen. På den anden side tilsiger hensynet til aftaleparten, at der – hvis kommunen skal kunne tilbageholde en betaling - dog må kræves en ganske høj grad af sandsynlighed for, at parten vil misligholde aftalen.

Ønsker kommunen at tilbageholde en aftalt betaling, skal kommunen således kunne påvise, at det - som følge af aftalepartens faktiske og retlige muligheder for at opfylde aftalen - er så overvejende sandsynligt, at aftaleparten vil misligholde aftalen, at beskyttelseshensynet til kommunen må træde forud for aftalens bestemmelser.

Kommunen kan i sandsynlighedsvurderingen særligt lægge vægt på, om aftaleparten har været forsinket med en del af den aftalte ydelse samt andre oplysninger om forringelse af aftalepartens økonomi, herunder konkrete betalingsvanskeligheder og forestående konkurs. Oplysninger, som er baseret på rygter, vil som altovervejende udgangspunkt ikke være tilstrækkeligt til, at kommunen med rette kan tilbageholde en aftalt ydelse uden at bringe sig i misligholdelse.

Foreligger der ikke oplysninger, der statuerer en til vished grænsende sandsynlighed for, at kommunens aftalepart ikke kan opfylde aftalen, vil kommunen ikke være berettiget til at tilbageholde en aftalt betaling. Kommunen vil derimod være retligt forpligtet til at betale ydelsen rettidigt, jf. den indgåede aftale. Tilbageholder kommunen en betaling, uden at der er det fornødne grundlag herfor, bringer kommunen sig således i en situation, hvor kommunen misligholder aftalen. Det vil kunne medføre, at den private part er berettiget til erstatning eller kan hæve aftalen.

Det bemærkes endelig, at kommunen ikke er retligt forpligtet til at tilbageholde en betaling, selvom betingelserne herfor er opfyldt. Vurderer kommunen på et sagligt oplyst grundlag for eksempel, at aftaleparten har gode muligheder for at komme sig over de nuværende økonomiske vanskeligheder, herunder hvis kommunen betaler den aftalte ydelse, og at tilbageholdelse af ydelsen vil kunne indebære et samlet større økonomisk tab for kommunen, vil kommunen med rette kunne foretage indbetalingen.

På baggrund af ovenstående er det Odense Kommunes vurdering, at kommunen ikke på det foreliggende grundlag kunne have afvist at betale den seneste rate i september 2016, uden at der herved ville være indtrådt misligholdelse af kontrakten med et potentielt krav om erstatning mod kommunen.

Odense Kommune har herved lagt vægt på, at direktøren for selskabet RoboBusiness Europe ApS oplyser, at betalingen fra kommunen vil afværge en konkurs og derved betyde, at selskabet bringes ud af sine økonomiske vanskeligheder.

Der forelå således efter Odense Kommunes opfattelse ikke oplysninger, der kunne statuere en til vished grænsende sandsynlighed for, at selskabet ikke kunne opfylde aftalen med kommunen.

4.2.3 Særlige kommunalretlige regler

Som nævnt er kommunen ikke som offentlig myndighed tillagt særligt udvidede muligheder for at tilbageholde en betaling som følge af anticiperet misligholdelse. Kommunen må derfor iagttage de regler, der er beskrevet umiddelbart ovenfor under pkt. 4.2.2.

Kommunen er dog - i modsætning til en almindelig erhvervsdrivende aftalepart - forpligtet til at handle i overensstemmelse med ulovfæstede offentligretlige grundsætninger om økonomisk forsvarlighed.

Om kommuners forpligtelse til at handle økonomisk forsvarligt fremgår det af Karsten Revsbech: Kommunernes opgaver, Kommunalfuldmagten mv., 3. udg., s. 110f. at:

”Det er vanskeligt at angive ganske præcist, hvad det her omtalte krav om økonomisk forsvarlighed indebærer. Ministeriet anfører da også i de ovennævnte skrivelser, at ”fastlæggelsen af, hvad der er økonomisk forsvarligt, må bero på den konkrete situation, og der må som udgangspunkt gives kommunalbestyrelsen et bredt spillerum med hensyn til anvendelse af kommunale midler”. I andre sammenhænge har ministeriet betegnet kravet om økonomisk forsvarlighed som ”en helt generel forpligtelse”. Formentlig er kernen i kravet om økonomisk forsvarlighed, at en kommune skal udvise ansvarsbevidsthed i sine økonomiske anliggender, således at der ikke påføres kommunen udgifter eller tab, som kunne være undgået.

... ..

Som det fremgår af ovenstående, er det vanskeligt at anvende kravet om økonomisk forsvarlighed til negativt at trække præcise, selvstændige grænser for kommunernes dispositioner. Omvendt kan kravet anvendes positivt som sagligt grundlag for kommunale dispositioner.”

Kommunerne er således overladt et vidt skøn ved vurderingen af, om en konkret disposition kan anses for at være økonomisk forsvarlig.

Det forhold, at en kontraktpart nævner konkurs som en mulig risiko, hvis ikke en betaling fremrykkes 14 dage, medfører efter Odense Kommunes opfattelse ikke i sig selv, at betaling i henhold til kontrakten strider mod princippet om økonomisk forsvarlighed.

Odense Kommune har i den forbindelse lagt vægt på, at kommunen ved uretmæssigt at tilbageholde en betaling er i risiko for at bringe sig i misligholdelse, jf. ovenfor under pkt. 4.2.2.

Odense Kommune har endvidere lagt vægt på, at såfremt man måtte nå frem til, at kommunen var berettiget til at tilbageholde betalingen i medfør af de aftaleretlige regler, så har kommunen, ved at fortsætte betalingerne i overensstemmelse med kontrakten, søgt at afværge en mulig konkurs, som ville kunne indebære et større samlet økonomisk tab for kommunen.

Det er således Odense Kommunes opfattelse, at princippet om økonomisk forsvarlighed indebærer en forpligtelse til at imødegå eventuelle tab.

Odense Kommune skal i den forbindelse henvise til det daværende Statsforvaltning Sjællands udtalelse af 7. november 2008 (j.nr. 2007-613/273), hvor en kommune havde anmodet om Statsforvaltningens stillingtagen til, hvorvidt det vil være lovligt at nedsætte rentesatsen på kommunens pantebrev til en efterskole fra 9% p.a. til 5% p.a. med henblik på at undgå, at skolen ville gå konkurs.

Statsforvaltningen udtalte i den forbindelse blandt andet følgende:

”Det følger af almindelige forvaltningsretlige grundsætninger, at kommunalbestyrelsen skal iagttage økonomisk ansvarlighed. Dette indebærer også, at en kommunalbestyrelse er forpligtet til at imødegå eventuelle tab.

Statsforvaltningen finder, at den omhandlede disposition må anses for at være omfattet af det vide skøn, kommunalbestyrelsen har også vedrørende kommunens økonomi.

Det er således Statsforvaltningens vurdering, at den foreliggende problemstilling ikke kan anses for at være i strid med den lovgivning, Statsforvaltningen skal påse overholdt.”

På baggrund af ovenstående er det således Odense Kommunes opfattelse, at kommunens håndtering af kontrakten i forhold til betalingen af den seneste rate i september 2016 ikke er i strid med princippet om økonomisk forsvarlighed.

I forhold til den mere praktiske håndtering af aftalegrundlaget, forløbet vedrørende Odense Kommunes indgåelse af tillægsaftalen samt aftalen om overdragelse af kontrakten til RoboBusiness Europe ApS, finder Odense Kommune dog samtidig anledning til at bemærke, at disse forhold har været præget af manglende struktur og klarhed, hvilket blandt andet har skabt usikkerhed i forhold til den praktiske håndtering af aftalen – dels hos Odense Kommune og dels hos kommunens kontraktparter.

Der burde f.eks. i forbindelse med indgåelse af tillægsaftalen have været foretaget en vurdering af det hensigtsmæssige i at fortsætte betalingskaden i henhold til den oprindelige aftale, således at kontrakten fik en lavere forudbetaling. I forbindelse med overdragelsen af kontrakten kunne der endvidere med fordel være taget udtrykkelig stilling til, om den allerede udstedte faktura fra Blue Ocean Robotics ApS skulle betales, eller om der skulle udstedes en ny faktura fra RoboBusiness Europe ApS.

Tilsvarende burde de oprindelige betalingskriterier, der fremgår af bilag 3 til den oprindelige aftale, have været tilrettet, så de kom til at afspejle de faktisk anvendte og efterfølgende mundtligt aftalte betalingskriterier, jf. det ovenfor under pkt. 3.2. anførte.

Endelig kunne en mere struktureret kontraktstyring have sikret, at ikke også kommunen selv kom i en vildfarelse om, hvilke betalinger der udgør hvilke rater i henhold til kontrakten.

Det er Odense Kommunes opfattelse, at den manglende struktur og kontraktstyring har været uhensigtsmæssig og kritisabel. Det er imidlertid ikke nødvendigvis udtryk for, at der er handlet i strid med princippet om økonomisk forsvarlig forvaltning som beskrevet ovenfor.

Odense Kommune har i den forbindelse lagt vægt på, at kommunen, jf. ovenfor under pkt. 3.3., har betalt i overensstemmelse med en lovlig indgået kontrakt, ligesom Odense Kommune har lagt vægt på, at det, jf. ovenfor under pkt. 3.2., er normal praksis, at der i forbindelse med sponsorater betales forud, da dette typisk er en forudsætning for, at den event mv., der sponsoreres, bliver en realitet.

Odense Kommune har allerede igangsat et arbejde, der skal sikre en mere struktureret form for aftaleindgåelse samt en mere struktureret kontraktstyring, jf. Odense Kommunes orientering til det kommunale tilsyn ved mail af 24. april 2017, og det er Odense Kommunes opfattelse, at de allerede iværksatte tiltag vil rette op på de nævnte forhold.

5. Økonomiudvalgets og Odense Byråds rolle i sagen

På mødet den 4/12 2013 vedtog byrådet Odense Kommunes vækstpolitik (dog således, at Enhedslisten stemte imod en tilføjelse fra Økonomiudvalget vedrørende dækningsafgift).

Et enigt byråd bakkede i den forbindelse op om satsningen og besluttede at etablere Odense&Co som den organisatoriske enhed, der skulle medvirke til at føre ambitionerne i vækstpolitikken ud i livet.

Byrådet dedikerede 100 millioner kr. årligt til vækstindsatsen i Odense&Co.

Odense Kommunes sponsorat af robotmessen Robobusiness Europe er indgået i regi af Odense&Co og er finansieret af ovennævnte vækstmidler.

Muligheden for at yde et årligt værtsbysponsorat på 1,6 millioner kr. i årene 2016-2018 blev forelagt Økonomiudvalget ved mail af 8. december 2014. Det fremgår af mailen, at det foreslås, at sagen drøftes på Økonomiudvalgets strategiske dag den 10. december 2014. Mail af 8. december 2014 er vedlagt som bilag.

Spørgsmålet om flytning af 2017-messen fra Odense til Delft, Holland, blev ligeledes forelagt for Økonomiudvalget, der på mødet den 17/6 2015 blandt andet godkendte følgende:

- Odense&Co bemyndiges til at indlede forhandlinger med Blue Ocean Robotics og Delft om placering af Robobusiness Europe i Delft i Holland i 2017.
- Odense&Co bemyndiges som led heri til at indgå et ”strategic partner” sponsorat på op til 400.000 kr. i 2017.
- Odense&Co er bemyndiget til at lave en tillægskontrakt til den eksisterende kontrakt med Blue Ocean Robotics om ovenstående.

Udskrift af sagens behandling i Økonomiudvalget er vedlagt som bilag.

Sagen om sponsorat af robotmessen Robobusiness Europe har ikke været forelagt byrådet.

6. Bilag

Som bilag til denne udtalelse vedlægges:

- Aftale af 19. december 2014 mellem Odense Kommune og Blue Ocean Robotics ApS om værtsbysponsorat i forbindelse med Robobusiness Europe i 2016-2018.

- Tillæg af 11. august 2015 til aftale mellem Odense Kommune og Blue Ocean Robotics ApS om placering af messen i 2017 i Delft, Holland.
- Mail af 8. december 2014 til Økonomiudvalget vedrørende indgåelse aftale om et årligt værtsbysponsorat på 1,6 millioner kr. i årene 2016-2018.
- Udskrift fra Økonomiudvalgets protokol fra mødet den 17/6 2015.
- Mailkorrespondance mellem direktøren for RoboBusiness Europe A/S og chefen for Odense&Co, august 2016.
- Notat af 21. marts 2017 fra Advokatfirmaet Horten om de retlige rammer for kommunens forudbetaling af ydelser."

Text

Sagen har ingen konsekvenser for et eller flere af byrådets otte effektmål.

Økonomi

Denne sag har ingen økonomiske konsekvenser for Odense Kommune, herunder for kommunens kassebeholdning.

Punkt 9: Besvarelse af henvendelse fra det kommunale tilsyn vedrørende Odense Kommunes engagement i dobbeltkoncerten med Sting og Paul Simon den 17/3 2015

00.00.00-A00-718-16

Resume

Det kommunale tilsyn har ved brev af 9/2 2017 anmodet byrådet om en udtalelse vedrørende Odense Kommunes engagement i dobbeltkoncerten med Sting og Paul Simon den 17/3 2015.

Borgmesterforvaltningen har i den forbindelse udarbejdet et udkast til redegørelse, og der skal med denne sag tages stilling til besvarelsen til det kommunale tilsyn.

Det fremgår nedenfor under pkt. 7, hvilke bilag der knytter sig til redegørelsen, og som i denne sag tidligere er fremsendt til det kommunale tilsyn.

Det er Borgmesterforvaltningens vurdering, at nedenstående udkast til redegørelse på en fyldestgørende måde beskriver sagens faktiske omstændigheder mv., hvorfor Borgmesterforvaltningen ikke har fundet det nødvendigt at medtage disse i forbindelse med byrådets behandling af besvarelsen af det kommunale tilsyn.

Såfremt et eller flere af byrådets medlemmer måtte ønske det, vil Borgmesterforvaltningen naturligvis fremsende de pågældende bilag.

INDSTILLING

Borgmesterforvaltningen indstiller til byrådet, at det kommunale tilsyn besvares som angivet i sagsfremstillingen.

Økonomiudvalget anbefaler Borgmesterforvaltningens indstilling.

Beslutning

Godkendt.

Sagsfremstilling

Ved brev af 15/11 2016 fremsendte Borgmesterforvaltningen på vegne af Odense Kommune en redegørelse med tilhørende bilag til det kommunale tilsyn vedrørende Odense Kommunes engagement i dobbeltkoncerten med Sting og Paul Simon den 17/3 2015.

Redegørelsen blev fremsendt til det kommunale tilsyn til eventuel videre foranstaltning på baggrund af den daværende mediedækning af sagen, hvor der blev rejst tvivl om, hvorvidt Odense Kommune havde ydet støtte til en privat virksomhed.

Det kommunale tilsyn har nu ved brev af 9/2 2017 anmodet byrådet om en udtalelse vedrørende Odense Kommunes engagement i dobbeltkoncerten med Sting og Paul Simon.

Det kommunale tilsyn anmoder om, at byrådet i sin udtalelse særligt kommer ind på spørgsmålet om, hvorvidt der efter kommunens opfattelse kan være tale om ulovlig støtte til privat erhvervsvirksomhed, samt om kommunens engagement i dobbeltkoncerten, efter kommunens opfattelse, er udtryk for en økonomisk forsvarlig forvaltning af kommunale midler.

Det kommunale tilsyn ønsker i den forbindelse endelig oplyst, hvilken viden byrådet er bibragt i forhold til kommunens engagement i dobbeltkoncerten, og hvilke beslutninger byrådet eller medlemmer af byrådet har truffet i den forbindelse.

Borgmesterforvaltningen indstiller, at det kommunale tilsyn besvares således:

"1. Indledning

Ved brev af 15. november 2016 fremsendte Odense Kommune en redegørelse med tilhørende bilag til det kommunale tilsyn vedrørende Odense Kommunes engagement i dobbeltkoncerten med Sting og Paul Simon den 17. marts 2015.

Redegørelsen blev fremsendt til det kommunale tilsyn til eventuel videre foranstaltning på baggrund af den daværende tids mediedækning af sagen, hvor der blev rejst tvivl om, hvorvidt Odense Kommune havde ydet støtte til en privat virksomhed.

Det kommunale tilsyn har nu ved brev af 9. februar 2017 anmodet Odense Byråd om en udtalelse vedrørende Odense Kommunes engagement i dobbeltkoncerten med Sting og Paul Simon.

Det kommunale tilsyn anmoder om, at byrådet i sin udtalelse særligt kommer ind på spørgsmålet om, hvorvidt der efter kommunens opfattelse kan være tale om ulovlig støtte til privat erhvervsvirksomhed, samt om kommunens engagement i dobbeltkoncerten, efter kommunens opfattelse, er udtryk for en økonomisk forsvarlig forvaltning af kommunale midler.

Det kommunale tilsyn ønsker i den forbindelse endelig oplyst, hvilken viden byrådet er bibragt i forhold til kommunens engagement i dobbeltkoncerten, og hvilke beslutninger byrådet eller medlemmer af byrådet har truffet i den forbindelse.

2. Konklusion

Det er Odense Kommunes vurdering:

- At det er utvivlsomt, at det mundtlige tilsagn, der blev givet i februar 2014 af den daværende stadsdirektør til Odense Sport & Event A/S på op mod 5 millioner kr., var bindende for Odense Kommune.
- At Økonomiudvalget ikke har truffet beslutninger i sagen, men løbende er blevet orienteret om sagens forløb.
- At sagen ikke har været forelagt byrådet.
- At det ville være lovligt for Odense Kommune at indgå aftale om et sponsorat på 1 million kr. i forbindelse med dobbeltkoncerten – forudsat at sponsoratet er indgået på markedsvilkår.
- At det ville være lovligt for Odense Kommune at indgå aftale om en øremærket underskudsgaranti vedrørende dobbeltkoncerten med Sting og Paul Simon svarende til det budgetterede underskud tillagt en rimelig fortjeneste – dvs. i alt formentlig ca. 3,6 millioner kr. Dette har Odense Kommune i øvrigt fået bekræftet via en ekstern advokat forud for indgåelse af aftalen med Odense Sport & Event A/S.
- At Odense Kommune, i stedet for ”bare” at give en øremærket underskudsgaranti, sammen med en aftale om et sponsorat lovligt kunne indgå den i sagen beskrevne aftale med en øremærket underskudsgaranti på 1,5 millioner kr. kombineret med et sponsorat på 1 million kr., en forhøjelse af et allerede igangværende sponsorat og en aftale om, at Odense Sport & Event A/S skulle levere en række rådgivningsydelser mv. til Odense Kommune, jf. princippet om ”det mindre i det mere”. Det fremgår af kommunens interne korrespondance, at den samlede løsning ligeledes er valideret via ekstern advokat.
- At det på baggrund af regnskabet for dobbeltkoncerten ville være lovligt for Odense Kommune at realisere en underskudsgaranti svarende til det beløb, hvormed koncerten gav underskud – dvs. 3.029.704 kr. – tillagt en rimelig fortjeneste.
- I forlængelse heraf er det Odense Kommunes opfattelse, at Odense Kommune – som det mindre i det mere – kunne søge at få mere for pengene hos Odense Sport & Event A/S via de ekstra aftalte ydelser.
- At de aftaler, Odense Kommune har indgået vedrørende i dobbeltkoncerten med Sting og Paul Simon på baggrund af ovenstående er udtryk for økonomisk forsvarlig forvaltning.
- At det efterfølgende har vist sig, at Odense Kommune muligvis ikke har formået at udnytte det fulde potentiale i sponsoraftalen på dobbeltkoncerten med Sting og Paul Simon, hvorfor det ikke kan udelukkes, at en del af sponsoratet reelt må anses for at udgøre et tilskud, som forhøjer underskudsgarantien på 1,5 millioner kr.
- Tilsvarende gør sig indtil efteråret 2016 gældende for den sponsoraftale, Odense Kommune har indgået med Odense Sport & Event A/S vedrørende eksponering mv. i forbindelse med Odense Boldklubs hjemmekampe. Dette gør sig gældende både i forhold til den oprindelige aftale, der blev indgået med virkning helt tilbage fra den 1. januar 2013, og i forhold til den senere udvidelse af aftalen, der blev indgået med virkning fra den 1. januar 2015.
- At de rådgivningsydelser mv., som Odense Kommune har købt af Odense Sport & Event A/S, er relevante i forhold til de opgaver, kommunen varetager i forhold til erhvervsfremmeområdet samt i forhold til afholdelse af kulturelle events. Der er således tale om rådgivning mv. inden for områder, som kommuner lovligt kan varetage med hjemmel i såvel erhvervsfremmeloven som i de uskrevne regler om kommuners opgavevaretagelse.
- At Odense Kommune har dokumentation for de købte ”fysiske” ydelser, idet kommunen er i besiddelse af det fysiske materiale i form af de tekniske specifikationer samt planer og sikkerhedsvurderinger.
- At der, på trods af den lovlige ramme for kommunens engagement i forbindelse med afholdelse af dobbeltkoncerten med Sting og Paul Simon, således i den kommunale forvaltning har været mangel på opfølgning på de enkelte sponsoraftaler, ligesom udførelsen i øvrigt har været præget af manglende systematik, videndeling og overblik, hvilket er uacceptabelt og kritisabelt.
- At der på baggrund af en gennemgang af såvel intern som ekstern korrespondance i sagen er tvivl om omfanget af den rådgivning, der knytter sig til den fremsendte faktura på 100.000 kr. vedrørende NBA.
- At Odense Kommune har nu taget kontakt til Odense Sport & Event A/S med henblik på en drøftelse af, hvorledes Odense Kommune kan opnå den rådgivning, der er betalt for.
- At kommunen har modtaget den øvrige aftalte rådgivning.

- At kommunen ikke er underlagt et krav om at kunne fremlægge dokumentation for at have modtaget sagkyndig rådgivning ud over de fakturaer, der er fremsendt, godkendt og betalt.
- At en gennemgang af nærværende sag har vist, at der, som minimum siden 2013, generelt ikke har været den nødvendige tydelighed på det organisatoriske ansvar i forhold til opfølgningen på at få udnyttet de ydelser, som kommunen har adgang til i forhold til de aftaler, kommunen indgår på eventområdet. Odense Kommune har allerede iværksat foranstaltninger, der skal imødekomme dette, og kommunen vil også fremover skærpe indsatsen på blandt andet området for kontraktstyring på eventområdet, så lignende episoder ikke vil gentage sig.

Nedenfor redegøres der for sagens forløb og faktiske omstændigheder i øvrigt, ligesom der redegøres nærmere for sagens retlige grundlag og Odense Kommunes juridiske vurdering af sagen.

3. Sagens baggrund og faktiske omstændigheder

I sommeren 2013 nedsatte Økonomiudvalget i Odense Kommune Odense Business Task Force, der fik til opgave at udvikle konkrete anbefalinger til, hvordan Odense Kommune styrker væksten, beskæftigelsen og produktiviteten.

I august 2013 kom Odense Business Task Force med en række anbefalinger.

På baggrund af blandt andet anbefalingerne fra Odense Business Task Force igangsatte Odense Kommune med vedtagelsen af vækstpolitikken – Vækst Sammen – i december 2013 den hidtil mest markante vækstsatsning i byens historie.

Rammen blev klart defineret i vækstpolitikken: Odense skal have modet til at gå nye veje og turde bryde med det eksisterende; hvis vi gør som vi plejer, får vi de resultater, vi plejer at få.

I Vækst Sammen defineres formålet med ”Vækst med oplevelser” som:

”Odense skal være kendt som en dynamisk og aktiv by, fordi det fastholder og tiltrækker virksomheder, studerende og arbejdskraft.”

Et enigt byråd bakkede op om satsningen og besluttede at etablere Odense&Co som den organisatoriske enhed i kommunen, der skulle medvirke til at føre ambitionerne i vækstpolitikken ud i livet.

Dobbeltkoncerten med Sting og Paul Simon var en af de tidligste events, der blev givet tilsagn om med det formål at sikre, at event-satsningen kom markant fra start.

Dobbeltkoncerten er i øvrigt helt i tråd med den eventstrategi, som Økonomiudvalget i Odense Kommune vedtog i december 2014, og som har sit afsæt i Vækst Sammen.

Visionen i eventstrategien er således, at Odense skal være kendt som en dynamisk og attraktiv by, der tiltrækker og udvikler nationale og internationale sports-, kultur- og vidensevents, fordi det fastholder og tiltrækker virksomheder, studerende og arbejdskraft.

3.1. Det samlede aftalegrundlag

I februar 2014 blev der fra den daværende stadsdirektør givet et mundtligt tilsagn til Odense Sport & Event A/S om en underskudsgaranti/et tilskud fra Odense Kommune på op til 5 millioner kr. med henblik på afholdelse af en dobbeltkoncert med Sting og Paul Simon.

Økonomiudvalget blev orienteret om tilsagnet via mail den 11. marts 2014 fra den daværende stadsdirektør og igen på økonomiudvalgsmødet den 26. marts 2014.

Odense Kommune var vidende om, at Odense Sport & Event A/S i løbet af 2014 agerede i overensstemmelse med det mundtlige tilsagn, hvorfor begge parter var af den opfattelse, at der var tale om et bindende tilsagn fra Odense Kommune, uagtet at der endnu ikke var indgået en skriftlig aftale herom.

Parterne indgik herefter i forhandlinger om betingelserne for en kommunal underskudsgaranti i henhold til det oprindelige tilsagn. Der var en løbende dialog parterne imellem om garantiens størrelse på baggrund af budgettal mv. Odense Kommune antog i den forbindelse juridisk rådgivning fra en ekstern advokat, der oprindeligt udarbejdede udkast til aftaler om et sponsorat på 1 million kr. samt en kommunal underskudsgaranti på såvel 4,2 millioner kr. som 3,8 millioner kr. Den eksterne advokat vurderede således, at det var lovligt for kommunen at stille en underskudsgaranti af et sådant omfang.

Da sagen i januar 2015 blev præsenteret for den dengang nytiltrådte stadsdirektør, blev der truffet beslutning om at indgå i nye forhandlinger med Odense Sport & Event A/S med henblik på sikring af, at der skabes mest mulig værdi for de

kommunale midler.

Ved de efterfølgende forhandlinger parterne imellem blev flere modeller for samarbejdet mellem Odense Kommune og Odense Sport & Event drøftet for at opnå en for begge parter tilfredsstillende aftale i forhold til kommunens tilsagn.

Forhandlingerne mandede ud i, at det mellem parterne blev aftalt, at der skulle indgås en sponsoraftale på 1 million kr. samt ydes en kommunal underskudsgaranti på 1,5 millioner kr. vedrørende dobbeltkoncerten.

Der blev samtidig indgået aftale om, at Odense Kommune forøgede sit sponsorat til Odense Boldklub (OB), som drives af Odense Sport & Event A/S, og endelig at Odense Kommune skulle aftage rådgivningsydelser fra Odense Sport & Event A/S.

Værdien af de enkelte elementer fordeler sig på følgende måde:

Sponsorat dobbeltkoncert 1.000.000 kr.
Underskudsgaranti 1.500.000 kr.
Forøgelse af sponsorat til OB 1.050.000 kr.
Køb af rådgivningsydelser 1.000.000 kr.

I alt 4.550.000 kr.

Det fremgår af kommunens interne korrespondance, at den samlede løsning er valideret af ovennævnte eksterne advokat.

Økonomiudvalget blev orienteret om den samlede løsning på økonomiudvalgs mødet den 17. juni 2015.

Sagen har ikke været forelagt Odense Byråd.

3.2. Særligt vedrørende køb af rådgivningsydelser

Køb af rådgivningsydelser som nævnt umiddelbart ovenfor under pkt. 3.1. dækker nedenstående ydelser. Købet er aftalt på møde mellem parterne og efterfølgende dokumenteret via mailkorrespondance.

3.2.1. Honorar på 200.000 kr. for udarbejdelse af tekniske specifikationer for Tusindårsskoven, Kongens Have og Den Fynske Landsby

Odense Kommune har købt brugsretten til tekniske specifikationer for Tusindårsskoven, Kongens Have og Den Fynske Landsby. Materialet skal anvendes i forbindelse med tiltræknings- og afholdelse af fremtidige events og koncerter på de pågældende lokationer.

3.2.2. Honorar på 100.000 kr. for trafik- og skilteplan, sikkerhedsvurdering og evakueringsplaner for Tusindårsskoven
Odense Kommune har tillige købt brugsretten til materiale udarbejdet af Odense Sport & Event A/S i forbindelse med selskabets afholdelse af koncert med Volbeat i Tusindårsskoven i august 2015. Materialet skal bruges dels som en konkret case til undervisnings- og internt brug og dels replikeres i forbindelse med tiltrækning af events og koncerter. Undervisningsforløbet er påbegyndt i september 2016.

3.2.3. Honorar på 2x300.000 kr. for rådgivning i forbindelse med udvikling af messerne Robobusiness Europe og WHINN.

Odense Sport & Event A/S har været en vigtig sparringspartner for Odense Kommune i forbindelse med afholdelse af WHINN og bidraget med indsigt i og forståelse for planlægningen og koordinationen af en meget stor event med mere end 1.000 deltagere.

Odense Sport & Event A/S har i forbindelse med rådgivningen i 2015 deltaget i 6 arbejdsgruppemøder samt et evalueringssmøde. I 2016 har Odense Sport & Event A/S ligeledes deltaget i 6 arbejdsgruppemøder. Der foreligger en række mødereferater i den forbindelse, ligesom der foreligger positive evalueringer af WHINN.

Odense Sport & Event A/S har i forhold til Robobusiness haft en stor koordineringsrolle blandt andet i forhold til UAS Drone-delen. Der har i den forbindelse blandt andet været afholdt 7-8 møder med deltagelse af Odense Sport & Event A/S.

3.2.4. Honorar på 100.000 kr. for rådgivning i forbindelse med afholdelse af NBA

Odense Sport & Event A/S har i forbindelse med afholdelse af NBA været en vigtig sparringspartner for Odense Kommune, der ikke selv besad den nødvendige faglige viden omkring afvikling af så store sportsarrangementer. Odense

Sport & Event A/S har endvidere været en vigtig sparringspartner for kommunen i forbindelse med planlægningen vedrørende muligheden for at flytte arrangementet indendørs, hvis dette måtte blive nødvendigt på grund af dårligt vejr.

Der foreligger ingen mødereferater i forhold til denne rådgivning, men der foreligger en positiv intern evaluering af arrangementet.

Som det fremgår nedenfor under pkt. 4.4, er der på baggrund af en gennemgang af såvel intern som ekstern korrespondance i sagen tvivl om omfanget af den rådgivning, der knytter sig til den fremsendte faktura på 100.000 kr. vedrørende NBA.

Odense Kommune har nu taget kontakt til Odense Sport & Event A/S med henblik på en drøftelse af, hvorledes Odense Kommune kan opnå den rådgivning, der er betalt for.

4. Sagens retlige grundlag og vurdering

Nedenfor følger Odense Kommunes gennemgang af det retlige grundlag for kommunens engagement i dobbeltkoncerten med Sting og Paul Simon.

De enkelte dele af kommunens engagement gennemgås hver for sig.

4.1. Odense Kommunes indgåelse af aftale med Odense Sport & Event A/S ved JVB Concerts ApS om en underskudsgaranti på 1,5 millioner kr. i forbindelse med afholdelse af dobbeltkoncerten med Sting og Paul Simon

Odense Kommune har indgået følgende aftale om underskudsgaranti med Odense Sport & Event A/S ved JVB Concerts ApS i forbindelse med dobbeltkoncerten med Sting og Paul Simon. Aftalen med tilhørende bilag vedlægges i sin helhed:

”2. Underskudsgaranti

2.1. Kommunen stiller en underskudsgaranti på op til 1,5 mio. kr. i forbindelse med Koncerten.

2.2. Underskudsgarantien er i henhold til kommunalfuldmagtsreglerne og statsstøttere reglerne øremærket og kan alene dække underskud, der vedrører lovligt kommunale aktiviteter, fx indkøb af musik. Der er udarbejdet et budget, som afspejler, hvilke omkostninger der nærmere vil kunne dækkes af underskudsgarantien. Budgettet, der vedlægges som Bilag 1, er undtaget fra aktindsigt i medfør af offentlighedslovens § 30, nr. 2.

2.3. Efter Koncerten aflægges JVB regnskab til Kommunen for hele økonomien i forbindelse med Koncerten. Regnskabet skal være revideret og påtegnet af en statsautoriseret eller registreret revisor og skal aflægges i henhold til danske revisionsstandarder.

2.4. Måtte JVB realisere et underskud ved arrangementet, udbetales underskudsgarantien med et beløb op til beløbet i pkt. 2.1. senest 10 dage efter modtagelse af regnskab, jf. pkt. 2.3.”

Det fremgår af budgettet for koncerten, som er vedlagt aftalen som bilag 1, at der budgetteres med et underskud på 3.341.202 kr. Odense Kommune var således vidende om, at det var overvejende sandsynligt, at underskudsgarantien ville blive realiseret.

Det efterfølgende regnskab for dobbeltkoncerten viste et endeligt underskud på 3.029.704 kr., hvorfor hele underskudsgarantien blev realiseret.

Det er Odense Kommunes vurdering, at det er lovligt for kommunen at indgå en aftale, som den i sagen beskrevne, vedrørende en kommunal underskudsgaranti.

Det er endvidere Odense Kommunes vurdering, at det ville have været lovligt for Odense Kommune at indgå en aftale om en øremærket underskudsgaranti svarende til det budgetterede underskud tillagt en rimelig fortjeneste – dvs. formentlig ca. 3,6 millioner kr. (afhængig af normal forrentning i branchen).

Odense Kommune skal i den forbindelse henvises til Statsforvaltningen, Tilsynets udtalelse af 18. oktober 2016 vedrørende Odense Kommunes engagement i musikfestivalen Tinderbox (sagsnr. 2014-202609), hvoraf følgende fremgår s. 18:

”Kommuner kan efter kommunalfuldmagtsreglerne lovligt varetage opgaver med henblik på at fremme kulturformål og støtte borgernes mulighed for fritidsaktiviteter.

Det er endvidere antaget i kommunal tilsynspraksis, at kommuner efter kommunalfuldmagtsreglerne lovligt kan varetage opgaver, der har til formål generelt at fremme den lokale turistudvikling og at eksponere kommunen.

Der kan bl.a. henvises til Kommunens opgaver, Karsten Revsbech, 3. udgave, 2015, s. 71 og s. 363 ff.

Der kan endvidere henvises til udtalelse af 27. marts 2007 fra det daværende Indenrigs- og Sundhedsministerium til Skanderborg Byråd, hvori det er lagt til grund, at kommuner efter kommunalfuldmagtsreglerne lovligt kan varetage opgaver med henblik på at støtte borgernes mulighed for fritidsaktiviteter, herunder aktiviteter af generel kulturel karakter eller almindelige folkeforlystelser, som for eksempel musikfestivaler i kommunen, med lige adgang for alle.

Med hensyn til en kommunes mulighed for i forbindelse med afvikling af kulturelle aktiviteter at udbrede kendskabet til kommunen som turistmål kan bl.a. henvises til Statsforvaltningen Hovedstadens udtalelse af 29. september 2004 om Københavns Kommunes meddelelse af en underskudsgaranti til Fonden Wonderful Copenhagen.

Der kan endvidere henvises til Social- og Indenrigsministeriets udtalelse af 12. oktober 2016 om Københavns Kommunes og Region Hovedstadens støtte til Eurovision Song Contest 2014.

Det er en betingelse, at kommunen ikke har til formål at opnå fortjeneste herved, idet kommuner efter kommunalfuldmagtsreglerne som udgangspunkt ikke uden lovhjemmel kan drive erhvervsvirksomhed.

Kommuner kan endvidere yde støtte til private aktørers varetagelse af kommunale opgaver, herunder f.eks. afholdelse af arrangementer af generel kulturel og turistfremmende karakter, som kommuner selv lovligt kan varetage som f.eks. musikfestivaler med lige adgang for alle.

Det er en betingelse for en sådan kommunal støtte til en privat aktør, at samtlige de aktiviteter, som varetages af den pågældende, lovligt ville kunne udføres af kommunen selv, eller at støtten alene ydes til de aktiviteter, som kommunen lovligt selv ville kunne varetage, jf. ovenfor om kravet om øremærkning.

Det er endvidere en betingelse, at det ovenfor nævnte krav om, at den private ikke opnår et unormalt stort udbytte iagttages, og at støtten er proportional med den kommunale interesse.”

Som det fremgår ovenfor under pkt. 3 udgjorde dobbeltkoncerten en såkaldt ekstraordinær event som led i kommunens vækstpolitik.

Det er Odense Kommunes vurdering, at den eksponering, Odense Kommune opnår i forbindelse med afholdelse af en dobbeltkoncert med verdensnavne som Sting og Paul Simon, vil have en gunstig effekt i forhold til såvel turisme, bosætning i kommunen og tiltrækning af erhvervsliv.

Dobbeltkoncerten indebar endvidere et ekstraordinært kulturelt tilbud til kommunens borgere.

Der er således tale om, at Odense Kommune via sin aftale om en underskudsgaranti til en kommerciel virksomhed, varetog flere lovlige kommunale formål.

Der er således efter Odense Kommunes opfattelse tale om, at dobbeltkoncerten udgjorde et lovligt kommunalt formål, hvorfor kommunen selv kunne have stået som arrangør af koncerten. Kommunen kunne således også yde støtte til Odense Sport & Event A/S i forbindelse med dennes varetagelse af en lovlig kommunal opgave.

Som nævnt ovenfor fremgår det af kontrakten, at underskudsgarantien i henhold til kommunalfuldmagtsreglerne og statsstøttereglerne er øremærket og alene dækker underskud, der vedrører lovlige kommunale aktiviteter, fx indkøb af musik. Det fremgår ligeledes, at der er udarbejdet et budget, som afspejler, hvilke omkostninger der nærmere vil kunne dækkes af underskudsgarantien.

Det fremgår tilsvarende af regnskabet for koncerten, at Odense Sport & Event A/S ved JVB Concerts ApS ikke har opnået et unormalt stort udbytte, idet koncerten samlet set har givet et underskud på ca. 3 millioner kr.

Det er Odense Kommunes opfattelse, at underskudsgarantiens størrelse er proportional med den ovenfor beskrevne kommunale interesse. Odense Kommune lægger i den forbindelse vægt på, at der er tale om en dobbeltkoncert med to store verdensnavne, hvoraf udgifterne til de lovlige kommunale formål, så som indkøb af musik, jf. ovenstående aftale langt overstiger tilskuddet fra Odense Kommune. På baggrund af regnskabet fra dobbeltkoncerten er det således Odense Kommunes opfattelse, at kommunen lovligt kunne have realiseret en underskudsgaranti svarende til koncertens underskud på 3.029.704 kr. tillagt en rimelig fortjeneste, hvilket er et væsentligt større beløb end den aftale, der er indgået på 1,5 millioner kr.

Odense Kommune kunne således have undladt at søge at ”få mere for pengene” ved at indgå nedenstående tillægsaftaler og i stedet blot have givet en væsentlig større underskudsgaranti på de ovenfor beskrevne betingelser.

I forlængelse heraf er det Odense Kommunes opfattelse, at Odense Kommune – som det mindre i det mere – kunne søge at få mere for pengene hos Odense Sport & Event A/S via de ekstra aftalte ydelser, jf. umiddelbart nedenfor under pkt. 4.2-4.4.

Det forhold, at der allerede inden koncertens afholdelse var budgetteret med et underskud, har efter Odense Kommunes opfattelse ingen betydning for kommunens mulighed for at indgå ovenstående aftale om underskudsgaranti. Odense Kommune har herved lagt vægt på, at der, jf. ovenfor, er tale om et lovligt kommunalt formål, som Odense Kommune selv ville have kunnet varetage, at kommunens midler er øremærket til lovlige kommunale formål, og at det er sikret, at den private kommercielle aktør ikke har opnået et unormalt stort udbytte ved koncerten. Tværtimod har koncerten, som det også er budgetteret med, givet Odense Sport & Event A/S ved JVB Concerts ApS et underskud.

4.2. Odense Kommunes indgåelse af aftale med Odense Sport & Event A/S ved JVB Concerts ApS om indgåelse af en sponsoraftale på 1 million kr. i forbindelse med afholdelse af dobbeltkoncerten med Sting og Paul Simon
Odense Kommune har indgået følgende aftale om sponsorat med Odense Sport & Event A/S ved JVB Concerts ApS i forbindelse med dobbeltkoncerten med Sting og Paul Simon:

”3. Sponsorat

3.1. Kommunen giver et sponsorat på 1 mio. kr. til Koncerten. Sponsoratet gives i overensstemmelse med lovgivningen, herunder kommunalfuldmagtsreglerne og statsstøtteregele. Dette indebærer bl.a., at sponsoratet skal afspejle markedsprisen for den omtale og de øvrige ydelser, som sponsoratet giver anledning til.

3.2. Kommunen har indhentet en sagkyndig og uvildig vurdering af værdien af sponsoratet. Værdiansættelsen er vedlagt som Bilag 2 til Aftalen.

3.3. Med henblik på at sikre Kommunens udbytte af sponsoratet har JVB i god tid inden Koncerten:

- Markedsført Koncerten relevante steder ved hjælp af relevante medier.
- Udsendt pressemeddelelse om Koncerten til pressen, herunder til kultur@odense.dk.
- Indtastet Koncerten på Odense Kommunes kulturkalender på www.kultur.odense.dk, og
- Sendt pressemateriale om Koncerten til kulturkalender@odense.dk.

3.4. Sponsoratet udbetales til JVB ved underskrift af denne aftale.”

Det er Odense Kommunes vurdering, at det er lovligt for kommunen at indgå en sponsoraftale som ovenfor beskrevet.

Odense Kommune skal i den forbindelse henvises til Statsforvaltningen, Tilsynets, udtalelse af 18. oktober 2016 vedrørende Odense Kommunes engagement i musikfestivalen Tinderbox (sagsnr. 2014-202609), hvoraf følgende fremgår s. 23 f. vedrørende kommunens mulighed for at indgå en sponsoraftale:

”Det er fast antaget i de kommunale tilsynsmyndigheders praksis, at en kommune efter kommunalfuldmagtsreglerne har adgang til at varetage informationsmæssige opgaver, herunder gøre opmærksom på kommunens navn og eksistens.

Der kan i den forbindelse bl.a. henvises til det daværende Statsforvaltningen Syddanmarks udtalelse af 7. marts 2008 vedrørende Odense Kommunes sponsoraftale i forbindelse med afholdelse af en koncert med Elton John, hvoraf bl.a. fremgår følgende:

”Det er videre fast antaget i de kommunale tilsynsmyndigheders praksis, at en kommune efter kommunalfuldmagtsreglerne har adgang til at varetage informationsmæssige opgaver, herunder gøre opmærksom på kommunens navn og eksistens. Kommunen kan således lovligt indgå aftaler med f.eks. en professionel fodboldklub om, at kommunen mod betaling får kommunens navn trykt på spillertrøjerne. Det er i den forbindelse af afgørende betydning for lovligheden, at der er tale om en gensidigt bebyrdende aftale mellem klubben og kommunen, samt at kommunen højst betaler markedsprisen herfor, således at der ikke er tale om et maskeret tilskud til fodboldklubben. Kommunens køb af reklameydelser til brug for promovning af kommunen må ikke stå i åbenbart misforhold med formålet.

...

...

Det er således ikke i sig selv i strid med lovgivningen, at en kommune indgår aftaler om markedsføring af kommunen, heller ikke selvom aftaleparten måtte være en enkeltvirksomhed.

Afgørende for lovligheden af en sådan aftale er, at der er tale om en gensidigt bebyrdende aftale, og kommunen skal derfor sikre sig, at kommunen ikke betaler mere end det, ydelsen er værd. I modsat fald vil aftalen indebære en indirekte støtte til aftaleparten.

I mange tilfælde vil det imidlertid ikke være muligt at foretage en entydig konstatering af værdien af en bestemt ydelse. En fastlæggelse af, hvad der må anses for markedsmæssige vilkår, vil derfor ofte i høj grad være undergivet en skønsmæssig vurdering. Ved udøvelsen af dette skøn må der tilkomme kommunen en vis margin.”

Det fremgår endvidere af samme udtalelse s. 27 vedrørende Odense Kommunes sponsoraftale med Tinderbox, at:

”Fastlæggelsen af, hvad der konkret må antages at være markedsprisen, kan i overensstemmelse med sædvanlig praksis ske skønsmæssigt, og således at der i den forbindelse må tillades en vis margin. Dette gælder efter Statsforvaltningens opfattelse også i tilfælde, hvor vurderingen foretages af en sagkyndig.”

Som det fremgår af aftalen ovenfor, har Odense Kommune indhentet en sagkyndig og uvildig vurdering af værdien af sponsoratet.

Det fremgår af vurderingen under overskriften ”Baggrund”, at:

”Det er meget vigtigt at pointere, at de estimerede priser i oplægget er bygget på psLIVE’s kendskab til sponsormarkedet. Dog er der mange ubekendte faktorer, hvorfor værdierne vil være et kvalificeret estimat, men som altid vil kunne diskuteres.”

Det fremgår af konklusionen, at den samlede estimerede brandingværdi for koncerten er 972.500 kr. Det fremgår imidlertid også, at:

”Det skal dog bemærkes, at det også må forventes, at Odense som by får en langvarig effekt af en sådan begivenhed, da det vil brande byen som en by med kulturelle muligheder. Det har vi blandt andet set med Horsens og Herning.”

Det er Odense Kommunes opfattelse, at kommunen via den sagkyndige udtalelse har fået foretaget en uvildig vurdering af sponsoratets værdi, ligesom det er kommunens opfattelse, at vurderingen ligger inden for den skønsmæssige margin, der, jf. ovenfor, indrømmes kommunerne, herunder de sagkyndige, der foretager vurdering for kommunerne i forhold til fastsættelsen af markedsprisen.

Det har imidlertid efterfølgende vist sig, at Odense Kommune muligvis ikke har formået at udnytte det fulde potentiale i sponsoraftalen i forhold til beskrivelsen af de enkelte elementer i sponsoratet, som fremgår af værdiansættelsen. Det vurderes derfor, at Odense Kommune muligvis ikke har fået værdi for det fulde beløb på 1 million kr. i forbindelse med dobbeltkoncerten.

Odense Kommune har ikke efterfølgende fået målt den faktiske effekt af sponsoratet, herunder fået målt på den langvarige effekt af dobbeltkoncerten som nævnt ovenfor i den sagkyndige vurdering af sponsoratet.

Det kan på baggrund af ovenstående således ikke udelukkes, at en del af sponsoratet reelt må anses for at udgøre et tilskud, som forhøjer underskudsgarantien som nævnt ovenfor under pkt. 4.1. Omvendt kan det heller ikke udelukkes, at Odense via omtale og langsigtet effekt af koncerten reelt har fået fuld eller mere værdi for sponsoratet.

Det er imidlertid fortsat Odense Kommunes vurdering, at underskudsgarantien fortsat vil udgøre en lovlig kommunal støtte. Odense Kommune skal i den forbindelse henvise til det ovenfor under pkt. 4.1 anførte, hvoraf det fremgår, at det er Odense Kommunes opfattelse, at kommunen lovligt kunne have realiseret en underskudsgaranti svarende til underskuddet for koncerten tillagt en rimelig fortjeneste, hvilket udgør et væsentligt større beløb end den aftale, der er indgået på 1,5 millioner kr.

Som nævnt ovenfor under pkt. 3 var dobbeltkoncerten med Sting og Paul Simon en af de tidligste events, der blev givet tilsagn om med det formål at sikre, at event-satsningen kom markant fra start.

Odense Kommune har siden gjort sig erfaringer i forhold til kommunens engagement i sådanne events, herunder opfølgning på leverancer. Odense Kommune har således siden indarbejdet en fast procedure om effektmåling af de events, Odense Kommune er en del af som enten arrangør, tilskudsgiver eller som sponsor.

Odense Kommune har således indført procedurer, der skal sikre, at kommunen får værdi svarende til den kommunale interesse, der forfølges ved en given event.

4.3. Lovligheden af forøgelse af Odense Kommunes sponsorat i forbindelse med Odense Boldklubs (OB) hjemmekampe i Danmarksturneringen

I forbindelse med forhøjelse af sponsoratet til OB's hjemmekampe på i alt 1.050.000 kr. (fra 800.000 kr. om året til 1.150.000 kr. om året) for perioden 1. januar 2015 og frem til 31. december 2017 blev den oprindelige sponsoraftale, der var indgået for perioden 1. januar 2013 til 31. december 2017, udvidet.

Den aktuelle sponsoraftale med Odense Sport & Event A/S har, ligesom den foregående, til formål at opnå en række eksponeringsydelser fra Odense Sport & Event A/S med henblik på at eksponere Odense Kommunes aktiviteter, kampagner mv. Herudover stilles en række erhvervsfremmende netværksplatforme til rådighed for Odense Kommune.

Ydelserne fremgår af aftalens pkt. 2 og 3 som angivet umiddelbart nedenfor. De fremhævede dele af aftalen er de ekstra ydelser, Odense Kommune har opnået i forbindelse med udvidelse af sponsoratet.

”2) OSE leverer følgende eksponeringsydelser:

I forbindelse med OB's hjemmekampe i Danmarksturneringen i fodbold på Odense Stadion har OK ret til at anvende følgende eksponeringsflader omkring banen.

- Eksponering på LED bander. 17 kampe, gns. 3 minutter pr. kamp
- Eksponering på storskærm før kamp i pausen efter kamp
- 3D tæppe i målende
- Herudover opnår OK ret til logoeksponering på OB's spillerbus
- 2.000 billetter pr. sæson til OB's hjemmekampe i Superligaen. Billetterne skal tilstræbes fordelt over flere kampe, og det skal aftales i hvert tilfælde, hvilke kampe og antal pr. kamp, OK kan råde over.
- 25 billetter pr. år til koncerter/events arrangeret af OSE/JVB. Hvilke koncerter/events der kan trækkes billetter til, skal aftales i hvert tilfælde.

3) OSE stiller følgende hospitality-/netværksydelser til rådighed for OK:

- Netværksbord til 6 personer til hjemmekampe i Danmarksturneringen i fodbold
- Udvidet netværksarrangement med yderligere 14 personer (altså 20 i alt) til 4 årlige kampe, Heraf maksimalt 1 A-kamp.
- 3 netværkspladser i forbindelse med de løbende aktiviteter i NetOB
- 1 netværksplads i OB's repræsentantskab i forbindelse med arrangementerne i dette.
- OSE kan ved specielle lejligheder stille mødelokaler gratis til rådighed for Odense&Co på TreFor Park. Der afregnes på normal vis for food&beverage-ydelser, specielle AV-ønsker og lign.”

Der foreligger alene en værdiansættelse af ydelserne i den oprindelige sponsoraftale. Værdiansættelsen udgør et bilag til den oprindelige sponsoraftale, der sammen med den nye aftale er vedlagt som bilag til sagen.

Det er på baggrund af det under pkt. 4.2 anførte Odense Kommunes vurdering, at det er lovligt for kommunen at indgå en sponsoraftale som beskrevet ovenfor.

Odense Kommune er dog opmærksom på, at der skal foreligge en vurdering af, hvorvidt sponsoratet er udtryk for markedsprisen, jf. Statsforvaltningen, Tilsynets, praksis som beskrevet ovenfor under pkt. 4.2. Det fremgår således også af kommunens interne korrespondance, at det har været hensigten at få foretaget en ekstern vurdering af sponsoratets værdi, men der er ikke blevet fulgt op på opgaven med at få udarbejdet en sådan.

Som det fremgår nedenfor under pkt. 5 har en gennemgang af nærværende sag vist, at der, som minimum siden 2013, generelt ikke har været den nødvendige tydelighed på det organisatoriske ansvar i forhold til opfølgningen mv. på kontrakter på eventområdet. Odense Kommunes sponsoraftale i forhold til OB's hjemmekampe er et eksempel herpå.

Odense Kommune har således ikke indtil efteråret 2016 formået at udnytte det fulde potentiale i sponsoraftalen, hvorfor det vurderes, at Odense Kommune reelt ikke har fået værdi for det fulde beløb på 1.150.000 kr. i forbindelse med de ydelser, der fremgår af sponsoraftalen.

Odense Kommune har heller ikke efterfølgende fået målt den faktiske effekt af sponsoratet.

En del af sponsoratet må derfor reelt anses for at udgøre et tilskud, som forhøjer underskudsgarantien som nævnt ovenfor under pkt. 4.1.

Det er imidlertid fortsat Odense Kommunes vurdering, at underskudsgarantien fortsat vil udgøre en lovlig kommunal støtte, da det, jf. det ovenfor under pkt. 4.1 anførte, er Odense Kommunes vurdering, at kommunen lovligt ville have kunnet yde en underskudsgaranti, der var væsentligt større end de 1,5 millioner kr., der blev indgået aftale om.

4.4. Odense Kommunes indgåelse af aftale med Odense Sport & Event A/S om køb af rådgivningsydelser mv. Som nævnt ovenfor under pkt. 3.2. har Odense Kommune købt og modtaget følgende rådgivningsydelser mv. af Odense Sport & Event A/S:

- Rådgivning i forbindelse med udvikling af messerne Robobusiness Europe og WHINN.
- Tekniske specifikationer for Tusindårsskoven, Kongens Have og Den Fynske Landsby.
- Rådgivning i forbindelse med afholdelse af NBA.
- Trafik- og skilteplan, sikkerhedsvurdering og evakueringsplaner for Tusindårsskoven.

Odense Kommune er i medierne blevet kritiseret for ikke at kunne dokumentere, at kommunen har modtaget ovennævnte ydelser, herunder særligt ovennævnte rådgivningsydelser.

Der foreligger ingen skriftlige aftaler i forhold til ovenstående ydelser, men der er fremsendt fakturaer, hvoraf de enkelte ydelser fremgår, og Odense Kommune har betalt i overensstemmelse hermed, idet Odense Kommune var enig i fakturaernes indhold.

Det er Odense Kommunes vurdering, at der er tale om rådgivning og materiale, der er relevant i forhold til de opgaver, kommunen varetager i forhold til erhvervsfremmeområdet samt i forhold til afholdelse af kulturelle events. Der henvises til den beskrivelse, der fremgår ovenfor under pkt. 3.2. Der er således tale om rådgivning mv. inden for områder, som kommuner lovligt kan varetage med hjemmel i såvel erhvervsfremmeloven som i de uskrevne regler om kommuners opgavevaretagelse.

Odense Kommune er i besiddelse af det fysiske materiale i form af de tekniske specifikationer samt planer og sikkerhedsvurderinger.

Der foreligger imidlertid ikke en egentlig dokumentation for de rådgivningsydelser, som kommunen har modtaget i forbindelse med udvikling af messerne Robobusiness Europe og WHINN samt rådgivning i forbindelse med afholdelse af NBA ud over de referater, der foreligger vedrørende møder afholdt i forbindelse med WHINN. Odense Kommune har som nævnt modtaget faktura på de enkelte ydelser og har betalt i overensstemmelse hermed, idet Odense Kommune kan bekræfte at have modtaget den pågældende rådgivning.

Der er imidlertid på baggrund af en gennemgang af såvel intern som ekstern korrespondance i sagen tvivl om omfanget af den rådgivning, der knytter sig til den fremsendte faktura på 100.000 kr. vedrørende NBA.

Odense Kommune har nu taget kontakt til Odense Sport & Event A/S med henblik på en drøftelse af, hvorledes Odense Kommune kan opnå den rådgivning, der er betalt for.

Der henvises endvidere til det umiddelbart nedenfor under pkt. 5 anførte vedrørende de initiativer, Odense Kommune har igangsat for at undgå lignende situationer.

For så vidt angår spørgsmålet om dokumentation af rådgivningsydelser mv., er det Odense Kommunes opfattelse, at kommunen ikke er underlagt et krav om at kunne fremlægge dokumentation for at have modtaget en sådan sagkyndig

rådgivning ud over de fakturaer, der er fremsendt, og i henhold til hvilke der er betalt for ydelsen.

Det fremgår af offentlighedslovens § 13, stk. 1, at:

”I sager, hvor der vil blive truffet afgørelse af en myndighed mv., skal den pågældende myndighed mv., når den mundtligt eller på anden måde bliver bekendt med oplysninger om en sags faktiske grundlag eller eksterne faglige vurderinger, der er af betydning for sagens afgørelse, snarest muligt gøre notat om indholdet af oplysningerne eller vurderingerne. Det gælder dog ikke, hvis oplysningerne eller vurderingerne i øvrigt fremgår af sagens dokumenter.”

Det fremgår af Mohammad Ahsan, Offentlighedsloven med kommentarer, s. 248 f, at:

”Da notatpligten efter § 13, stk. 1, alene gælder for afgørelsessager, indebærer bestemmelsen således ikke en notatpligt for den del af forvaltningens virksomhed, der betegnes ”faktisk forvaltningsvirksomhed”, såsom rådgivning og vejledning, patient- og klientbehandling, undervisning mv. Den nævnte notatpligt gælder heller ikke i forbindelse med det offentliges indgåelse af kontrakter eller andre privatretlige dispositioner, ligesom den i almindelighed ikke gælder for en myndigheds indstilling eller udtalelse til en anden myndighed.”

I den konkrete sag er der netop tale om faktisk forvaltningsvirksomhed, hvorfor notatpligten efter offentlighedslovens § 13, stk. 1, ikke finder anvendelse.

Det er Odense Kommunes opfattelse, at den ulovbestemte retsgrundsætning, hvorefter der skal gøres notat om væsentlige sagsbehandlingsskridt i forhold til administrative sager, der, uden at være en egentlig afgørelsessag, har en vis indgribende og væsentlig betydning for borgerne, heller ikke finder anvendelse i den konkrete sag. Der henvises her til Mohammad Ahsan, Offentlighedsloven med kommentarer, s. 249.

5. Økonomisk forsvarlig forvaltning

Det kommunale tilsyn har anmodet om, at byrådet i sin udtalelse særligt kommer ind på spørgsmålet om, hvorvidt kommunens engagement i dobbeltkoncerten, efter kommunens opfattelse, er udtryk for en økonomisk forsvarlig forvaltning af kommunale midler.

Om kommuners forpligtelse til at handle økonomisk forsvarligt fremgår det af Karsten Revsbech: Kommunernes opgaver, Kommunalfuldmagten mv., 3. udg., s. 110 f., at:

”Det er vanskeligt at angive ganske præcist, hvad det her omtalte krav om økonomisk forsvarlighed indebærer. Ministeriet anfører da også i de ovennævnte skrivelser, at ”fastlæggelsen af, hvad der er økonomisk forsvarligt, må bero på den konkrete situation, og der må som udgangspunkt gives kommunalbestyrelsen et bredt spillerum med hensyn til anvendelse af kommunale midler”. I andre sammenhænge har ministeriet betegnet kravet om økonomisk forsvarlighed som ”en helt generel forpligtelse”. Formentlig er kernen i kravet om økonomisk forsvarlighed, at en kommune skal udvise ansvarsbevidsthed i sine økonomiske anliggender, således at der ikke påføres kommunen udgifter eller tab, som kunne være undgået.

... ..

Som det fremgår af ovenstående, er det vanskeligt at anvende kravet om økonomisk forsvarlighed til negativt at trække præcise, selvstændige grænser for kommunernes dispositioner. Omvendt kan kravet anvendes positivt som sagligt grundlag for kommunale dispositioner.”

Kommunerne er således overladt et vidt skøn ved vurderingen af, om en konkret disposition kan anses for at være økonomisk forsvarlig.

Som nævnt ovenfor under punkt 4.1 varetog Odense Kommune via sin aftale om en underskudsgaranti til en kommerciel virksomhed, flere lovlige kommunale formål. Underskudsgarantiens størrelse er endvidere proportional med den kommunale interesse

Der er tale om en dobbeltkoncert med to store verdensnavne, hvoraf udgifterne til de lovlige kommunale formål, såsom indkøb af musik, jf. ovenstående aftale, langt overstiger tilskuddet fra Odense Kommune.

På baggrund af regnskabet fra dobbeltkoncerten er det således Odense Kommunes opfattelse, at kommunen lovligt kunne have realiseret en underskudsgaranti svarende til koncertens underskud på 3.029.704 kr. tillagt en rimelig fortjeneste, hvilket er et væsentligt større beløb end den aftale, der er indgået på 1,5 millioner kr.

Odense Kommune kunne således have undladt at søge at ”få mere for pengene” ved at indgå nedenstående tillægsaftaler og i stedet blot have givet en væsentlig større underskudsgaranti på de ovenfor beskrevne betingelser.

I forlængelse heraf er det Odense Kommunes opfattelse, at Odense Kommune – som det mindre i det mere – kunne søge at få mere for pengene hos Odense Sport & Event A/S via de ekstra aftalte ydelser.

Det er på den baggrund Odense Kommunes opfattelse, at kommunens engagement i dobbeltkoncerten med Sting og Paul Simon er udtryk for økonomisk forsvarlig forvaltning.

6. Odense Kommunes interne evaluering

Det står på baggrund af ovenstående klart for Odense Kommune, at der, på trods af den lovlige ramme for kommunens engagement i forbindelse med afholdelse af dobbeltkoncerten med Sting og Paul Simon, i den kommunale forvaltning har været mangel på opfølgning af de enkelte aftaler, ligesom udførelsen har været præget af manglende systematik, videndeling og overblik, hvilket selvsagt er uacceptabelt og kritisabelt.

En gennemgang af nærværende sag har vist, at der, som minimum siden 2013, generelt ikke har været den nødvendige tydelighed på det organisatoriske ansvar i forhold til opfølgningen på at få udnyttet de ydelser, som kommunen har adgang til i forhold de aftaler, kommunen indgår på eventområdet.

Det står således også klart, at Odense Kommune ikke har formået i tilstrækkeligt omfang at få implementeret de ydelser mv., som kommunen har haft adgang til. Som nævnt ovenfor har Odense Kommune imidlertid siden efteråret 2016 iværksat tiltag med henblik på at få udnyttet de ydelser mv., der ligger i sponsoratet vedrørende OB's hjemmekampe i Danmarksturneringen. De ydelser, der er knyttet til sponsoratet, udnyttes således i dag fuldt ud.

Tilsvarende har Odense Kommune taget kontakt til Odense Sport & Event A/S med henblik på en drøftelse af, hvorledes Odense Kommune kan opnå den rådgivning, der er betalt for.

Som nævnt ovenfor under pkt. 3 var dobbeltkoncerten med Sting og Paul Simon en af de tidligste events, der blev givet tilsagn om med det formål at sikre, at event-satsningen kom markant fra start.

Odense Kommune har siden da løbende gjort sig erfaringer i forhold til kommunens engagement i større events og konferencer mv., som fremadrettet bruges i det videre arbejde, herunder i kommunens engagement i Tinderbox-festivalen.

I oktober 2016 foretog Odense Kommune en overordnet evaluering af Odense&Co, som er den organisatoriske enhed i kommunen, der primært skal medvirke til at føre ambitionerne i kommunens vækstpolitik ud i livet. Det er således også Odense&Co, der har haft ansvaret for gennemførelsen og opfølgningen på de aftaler, der er indgået med Odense Sport & Event A/S i forbindelse med dobbeltkoncerten med Sting og Paul Simon. Evalueringen, der er forelagt for Økonomiudvalget i Odense Kommune, er vedlagt som bilag.

I evalueringen angives nedenstående anbefalinger, der er udarbejdet på baggrund af løbende iagttagelser og den pågældende evaluering. Anbefalingerne har til formål at adressere de nævnte udfordringer og bidrage til, at Odense Kommune får mest mulig effekt af de afsatte vækstmidler:

1. For at adressere udfordringer forbundet med overholdelse af interne retningslinjer i Odense Kommune skal der udarbejdes en samlet introduktion til, hvilke forpligtelser der er for ansatte i Odense Kommune, herunder bl.a. krav om journalisering og skriftlig dokumentation, samt overholdelse af interne retningslinjer for rejser i embedsmedfør. Alle medarbejdere skal introduceres til de forpligtelser, der er gældende for ansatte i Odense Kommune. Endelig skal forpligtelserne for ansatte i Odense Kommune mindst én gang om året gennemgås på et fælles personalemøde i staben.
2. For at adressere udfordringer forbundet med journalisering gennemføres der i regi af Odense&Co et intensivt forløb for ledere og medarbejdere, der skal indskærpe regler og retningslinjer, samt afdække eventuelle udfordringer ved normale kommunale procedurer som journaliseringer og notatpligt.
3. For at adressere udfordringer forbundet med skriftlig dokumentation af aftaler mv. skal Odense&Co gennemgå alle kontrakterne med henblik på at vurdere, om kontrakterne lever op til forvaltningsretlige principper samt interne procedurer og retningslinjer.

4. For at adressere udfordringer forbundet med trivslen i Odense&Co er der i samarbejde med HR & Personale udarbejdet en handlingsplan for forbedringen af trivslen. Der skal som minimum gennemføres halvårlige opfølgninger på dette arbejde med stadsdirektøren.
5. For at adressere udfordringer forbundet med effektmåling skal det gennemgås, om der er indsatser, der i dag ikke er omfattet af den eksisterende effektmåling, men bør være det.
6. For at skabe de bedste forudsætninger for, at ambitionerne i Odense Kommunes vækstpolitik nås, får Odense&Co til opgave at intensivere samspillet med de øvrige dele af den kommunale forvaltning, der på anden vis arbejder med byens vækst. Dette skal skabe fornyet synergi og dermed bedre forudsætninger for indfrielsen af vækstpolitikken.
7. For tydeligt at definere og udvikle Odense&Co's rolle fremadrettet får den øverste ledelse af Odense&Co til opgave at formulere en revideret forretningsplan, der skal beskrive de arbejdsmetoder og tilgange, som Odense&Co fremadrettet vil benytte. Denne forretningsplan forelægges hhv. partnerskabet og Økonomiudvalget.

I marts 2017 præsenterede Odense Kommune blandt andet en status på de indsatser, der blev igangsat med ovennævnte evaluering.

Odense Kommune præsenterede endvidere en gennemgang af samtlige kontrakter og sponsorater mv. på vækst- og eventområdet i perioden fra januar 2014 til marts 2017 for at sikre, at der er tale om lovligt indgåede aftaler og for at sikre at der følges op på de indgåede aftaler i forhold til de ydelser mv., som kommunen er berettiget til.

Odense Kommune har på den baggrund igangsat et arbejde, der skal sikre en mere struktureret form for aftaleindgåelse samt en mere struktureret kontraktstyring, jf. Odense Kommunes orientering til det kommunale tilsyn ved mail af 24. april 2017 med tilhørende bilag, og det er Odense Kommunes opfattelse, at de allerede iværksatte tiltag vil rette op på de nævnte forhold.

7. Bilag

Følgende bilag er allerede fremsendt med Odense Kommunes udtalelse af 15. november 2016:

- Aftale, inkl. bilag om underskudsgaranti og sponsorat i forbindelse med dobbeltkoncert med Sting og Paul Simon.
- Revisorerklæring samt specifikationer vedrørende regnskabet for dobbeltkoncert med Sting og Paul Simon.
- Samarbejdsaftale mellem Odense Kommune og Odense Sport & Event A/S for perioden 1. januar 2013 til 31. december 2017.
- Samarbejdsaftale mellem Odense Kommune og Odense Sport & Event A/S for perioden 1. januar 2015 til 31. december 2017.
- Tekniske specifikationer for Tusindårsskoven, Kongens Have og Den Fynske Landsby.
- Trafik- og skilteplan, sikkerhedsvurdering og evakueringsplaner for Tusindårsskoven.
- Fakturaer vedrørende rådgivning i forbindelse med udvikling af messerne Robobusiness Europe og WHINN.
- Faktura vedrørende rådgivning i forbindelse med afholdelse af NBA.
- Overordnet evaluering af Odense&Co.”

Ved mail af 24. april 2017 fremsendte Odense Kommune endvidere blandt andet følgende bilag:

- Odense Kommunes overordnede evaluering af Odense&Co fra oktober 2016.
- Odense Kommunes brev til Statsforvaltningen af 15. november 2016 vedrørende dobbeltkoncerten med Sting og Paul Simon.
- Odense Kommunes egen gennemgang af kontrakter og sponsorater på vækst og eventområdet.
- Opfølgning på evaluering af Odense&Co.
- Kromann Reumerts redegørelse.

Text

Sagen har ingen konsekvenser for et eller flere af byrådets otte effektmål.

Økonomi

Denne sag har ikke økonomiske konsekvenser for Odense Kommune, herunder for kommunens kassebeholdning.

Punkt 10: Besvarelse af henvendelse fra det kommunale tilsyn vedrørende Odense Kommunes forlængelse af aftale om betaling for kommunens brugsret af Arena Fyn

00.01.00-A00-59-17

Resume

Det kommunale tilsyn har ved brev af 9/2 2017 anmodet byrådet om en udtalelse vedrørende Odense Kommunes forlængelse af aftale med Odense Sport & Event A/S om betaling for kommunens brugsret til Arena Fyn.

Borgmesterforvaltningen har i den forbindelse udarbejdet et udkast til redegørelse, og der skal med denne sag tages stilling til besvarelsen til det kommunale tilsyn.

Det fremgår nedenfor under pkt. 5, hvilke bilag der knytter sig til redegørelsen, og som vil blive fremsendt sammen med besvarelsen til kommunale tilsyn.

Henset til, at byrådet den 29/3 2017 blev orienteret om sagens væsentligste indhold, har Borgmesterforvaltningen ikke har fundet det nødvendigt at medtage bilagene i forbindelse med byrådets behandling af besvarelsen af det kommunale tilsyn.

Såfremt et eller flere af byrådets medlemmer måtte ønske det, vil Borgmesterforvaltningen naturligvis fremsende de pågældende bilag.

INDSTILLING

Borgmesterforvaltningen indstiller til byrådet, at det kommunale tilsyn besvares som angivet i sagsfremstillingen.

Økonomiudvalget anbefaler Borgmesterforvaltningens indstilling.

Beslutning

Godkendt.

Sagsfremstilling

Ved brev af 9/2 2017 har det kommunale tilsyn anmodet byrådet om en udtalelse vedrørende Odense Kommunes forlængelse af aftale med Odense Sport & Event A/S om betaling for kommunens brugsret til Arena Fyn.

Det kommunale tilsyn anmoder om, at byrådet i sin udtalelse særligt kommer ind på spørgsmålet om, hvorvidt der efter kommunens opfattelse kan være tale om ulovlig støtte til privat erhvervsvirksomhed, samt om Odense Kommunes forlængelse af aftale efter kommunens opfattelse er udtryk for en økonomisk forsvarlig forvaltning af kommunale midler.

Det kommunale tilsyn ønsker i den forbindelse endelig oplyst, hvilken viden byrådet er bibragt i forhold til kommunens forlængelse af aftalen, og hvilke beslutninger byrådet eller medlemmer heraf har truffet i den forbindelse.

Borgmesterforvaltningen indstiller, at det kommunale tilsyn besvares således:

”1. Indledning

Ved brev af 9/2 2017 har det kommunale tilsyn anmodet byrådet om en udtalelse vedrørende Odense Kommunes forlængelse af aftale med Odense Sport & Event A/S om kommunens brugsret til Arena Fyn.

Det kommunale tilsyn anmoder om, at byrådet i sin udtalelse særligt kommer ind på spørgsmålet om, hvorvidt der efter kommunens opfattelse kan være tale om ulovlig støtte til privat erhvervsvirksomhed, samt om Odense Kommunes forlængelse af aftalen efter kommunens opfattelse er udtryk for en økonomisk forsvarlig forvaltning af kommunale midler.

Det kommunale tilsyn ønsker i den forbindelse endelig oplyst, hvilken viden byrådet er bibragt i forhold til kommunens forlængelse af aftalen, og hvilke beslutninger byrådet eller medlemmer heraf har truffet i den forbindelse.

2. Konklusion

Det er Odense Kommunes vurdering:

- At Odense Kommune ikke var aftaleretligt forpligtet til at efterbetale et beløb til Odense Sport & Event A/S som følge af kommunens manglende fulde udnyttelse af brugsretten.
- At kommunen ikke med allongen opnår ret til ydelser, som kommunen ikke allerede havde ret til i medfør af den oprindelige brugsretsaf tale.
- At allongen udgør støtte til en privat erhvervsvirksomhed i strid med kommunalfuldmagtens regler, idet der ikke er tale om støtte, der er øremærket til lovlige kommunale formål.
- At støtten udgør statsstøtte, hvis lovlighed skal vurderes efter de EU-retlige regler herom.
- At allongen, der påfører kommunen yderligere udgifter, uden at kommunen opnår ret til nye ydelser, ikke er udtryk for økonomisk forsvarlig forvaltning.
- At processen omkring indgåelsen af allongen tilsvarende er i strid med princippet om økonomisk forsvarlig forvaltning, idet allongen blev indgået på et utilstrækkeligt oplyst grundlag uden at sikre, at der bestod det fornødne hjemmelsgrundlag herfor.
- At der var politisk vilje til at investere yderligere i kulturområdet og anvende et betydeligt beløb til aftaler med Odense Sport & Event A/S, hvilket resulterede i en bevilling på 5 millioner kr. i 2014 og 3 x 2,5 millioner kr. de efterfølgende 3 år, som er godkendt af Økonomiudvalget og byrådet.
- At det var forudsat i disse bevillinger, at der skulle indgås én eller flere samarbejdsaftaler, og at disse skulle sikre bedre udnyttelse af kommunens vederlagsfrie brugsret og derved styrke muligheden for at tiltrække flere og større events til Odense. Der var således tale om en bevilling, der efter sit indhold kunne rummes inden for kommunalfuldmagtens rammer.
- At hverken byrådet eller Økonomiudvalget har været involveret i de detaljerede drøftelser og forhandlinger med Odense Sport & Event A/S om, hvordan fremtidige bevillinger vedrørende Odense Sport & Event A/S konkret skulle udmøntes.
- At der hverken fra byrådet, Økonomiudvalget eller fra udvalgsmedlemmerne har været tilkendegivet ønsker om andet, end at aftaler med Odense Sport & Event A/S skulle udformes inden for de gældende retlige grænser.

3. Sagens baggrund og faktiske omstændigheder

I forbindelse med evalueringen af Odense Kommunes vækstsatsning blev der foretaget en gennemgang af alle aftaler på vækst- og eventområdet.

Odense Kommune valgte i den forbindelse at få en ekstern juridisk vurdering af kommunens aftale af 10. oktober 2013 med Odense Sport & Event A/S om forlængelse af betaling for kommunens brugsret til Arena Fyn.

Vurderingen blev foretaget af Advokatfirmaet Horten.

Endvidere anmodede Odense Kommune efterfølgende Advokatfirmaet Kromann Reumert om at undersøge forløbet vedrørende kommunens indgåelse af den pågældende aftale.

Umiddelbart nedenfor under pkt. 3.1 gennemgås Advokatfirmaet Hortens vurdering af aftalen, medens Advokatfirmaet Kromann Reumerts undersøgelse af forløbet vedrørende kommunens indgåelse af aftalen gennemgås nedenfor under pkt. 3.2.

3.1. Advokatfirmaet Hortens vurdering af brugsretsaf taltalen

Efter anmodning fra Odense Kommune har Advokatfirmaet Horten ved notat af 20. januar 2017 vurderet den aftale/allonge, som Odense Kommune indgik med Odense Sport & Event A/S i oktober 2013 om forlængelse af betaling for kommunens brugsret til Arena Fyn (aftalen betegnes i det følgende som allongen).

Baggrunden for allongen var, at kommunen ikke havde udnyttet brugsretten til Arena Fyn i det forudsatte omfang, hvorfor Odense Sport & Event A/S ikke havde opnået den forudsatte balance mellem indtægter og udgifter til at drive Arena Fyn i forbindelse med kommunens udnyttelse af brugsretten.

Allongen blev indgået i forlængelse af den rammeaftale og brugsretsaf tale, som blev indgået med Odense Sport & Event A/S i 2005 som led i etableringen af Arena Fyn.

For en nærmere gennemgang af det samlede aftalegrundlag henvises til Advokatfirmaet Hortens notat af 20. januar 2017, der vedlægges som bilag til denne udtalelse.

Sammenfattende er det Advokatfirmaet Hortens vurdering, at Odense Kommune ikke var aftaleretligt forpligtet til at efterbetale et beløb til Odense Sport & Event A/S som følge af kommunens manglende fulde udnyttelse af brugsretten.

Det indebærer ifølge Advokatfirmaet Horten:

- At allongen og den heri fastsatte betaling ikke kan anses for at være en del af vilkårene i den oprindelige brugsrets aftale.
- At kommunen ikke med allongen opnår ret til ydelser, som kommunen ikke allerede havde ret til i medfør af den oprindelige brugsrets aftale, hvorfor der ikke er tale om et køb, men om støtte.
- At denne støtte over en 5-årig periode skulle have været godkendt af det kommunale tilsyn, jf. reglerne i den såkaldte lånebekendtgørelse.
- At støtten skulle have været øremærket, jf. de uskrevne regler om kommuners opgavevaretagelse (kommunalfuldmagten).
- At støtten udgør statsstøtte, der skal vurderes efter de EU-retlige regler om forbud mod statsstøtte, idet der vurderes at være en samhandlingspåvirkning.
- At der eventuelt kan være mulighed for at få støtten helt eller delvist godkendt som forenelig med det indre marked, eventuelt under henvisning til gruppefritagelsesforordningen.
- At støtten vil skulle tilbagebetales til Odense Kommune med renters rente, hvis den ikke er forenelig med det indre marked, såfremt EU-Kommissionen måtte stille krav herom.

Odense Kommune har indledt forhandlinger/drøftelser med Odense Sport & Event A/S med henblik på at afsøge muligheder for at lovliggøre forholdet. Borgmesterforvaltningen vil orientere det kommunale tilsyn og byrådet om resultatet af disse forhandlinger/drøftelser, når de er tilendebragt.

For en nærmere gennemgang af de enkelte konklusioner henvises til Advokatfirmaet Hortens notat af 20. januar 2017.

Det bemærkes i den forbindelse, at det er Odense Kommunes opfattelse, at notatet er undtaget fra aktindsigt i medfør af offentlighedslovens § 27, nr. 4, hvorefter retten til aktindsigt ikke omfatter brevveksling med sagkyndige til brug i retssager eller ved overvejelse af, om retssag bør føres. En henvisning til notatets konklusioner, jf. umiddelbart ovenfor bevirker efter Odense Kommunes opfattelse ikke, at muligheden for at undtage notatet fra aktindsigt ikke længere er til stede.

Odense Kommune indgår som nævnt aktuelt i forhandlinger med Odense Sport & Event A/S med henblik på at afsøge muligheder for at lovliggøre forholdet, men en retssag eller voldgift kan også komme på tale, hvorfor kommunen fortsat har en betydelig interesse i at kunne have en fortløbig udveksling af notater mv. med sin advokat.

3.2. Advokatfirmaet Kromann Reumerts undersøgelse af forløbet vedrørende Odense Kommunes forlængelse af aftale om betalingen for kommunens brugsret til Arena Fyn

I forlængelse af Advokatfirmaet Hortens vurdering af allongen om forlængelse af betalingen for Odense Kommunes brugsret til Arena Fyn, anmodede Odense Kommune Advokatfirmaet Kromann Reumert om at kortlægge det faktiske forløb, der førte til indgåelse af allongen, herunder vurdere, om der under forløbet er tilsidesat generelle forvaltningsretlige og kommunalretlige regler, og om muligt i givet fald med angivelse af, hvor i forløbet tilsidesættelsen er sket.

For en nærmere beskrivelse af det faktiske forløb henvises til Advokatfirmaet Kromann Reumerts rapport af 28. marts 2017, der vedlægges denne udtalelse.

Det fremgår blandt andet af rapportens sammenfatning, at der var en politisk vilje til at investere yderligere i kulturområdet og anvende et betydeligt beløb til aftaler med Odense Sport & Event A/S, hvilket resulterede i en bevilling på 5 millioner kr. i 2014 og 3 x 2,5 millioner kr. de efterfølgende 3 år. Disse bevillinger er godkendt af Økonomiudvalget og byrådet.

Det fremgik af bevillingsteksten, at der skulle indgås en eller flere samarbejdsaftaler, og at disse skulle sikre bedre udnyttelse af kommunens vederlagsfrie brugsret og derved styrke muligheden for at tiltrække flere og større events til Odense. Der var således tale om en bevilling, der efter sit indhold kunne rummes inden for kommunalfuldmagtens rammer.

Det fremgår endvidere af rapportens sammenfatning, at Økonomiudvalget ikke har været involveret i de detaljerede drøftelser og forhandlinger med Odense Sport & Event A/S om, hvordan fremtidige bevillinger vedrørende Odense Sport & Event A/S konkret skulle udmøntes, ligesom der hverken fra Økonomiudvalget eller fra udvalgsmedlemmernes side har været tilkendegivet ønsker om andet, end at aftaler med Odense Sport & Event A/S skulle udformes inden for de gældende retlige grænser.

Om selve allongen, der påførte kommunen en økonomisk forpligtelse, fremgår det, at denne blev indgået på et utilstrækkeligt oplyst grundlag uden at sikre, at der bestod det fornødne hjemmelsgrundlag herfor.

Tilsvarende blev allongen indgået, uanset at den ledsagende tekst til den bevilling der blev godkendt af såvel Økonomiudvalget som byrådet, angav, at midlerne skulle anvendes til andet end yderligere betaling for kommunens brugsret til Arena Fyn.

Det fremgår dog samtidig i rapporten, at der ikke er grundlag for at konkludere, at allongen blev indgået med en viden om, at allongen var en klart ulovlig handling.

Der henvises i øvrigt til rapporten for en nærmere gennemgang af undersøgelsens konklusioner.

4. Økonomisk forsvarlig forvaltning

Det kommunale tilsyn har anmodet om, at byrådet i sin udtalelse særligt kommer ind på spørgsmålet om, hvorvidt Odense Kommunes forlængelse af aftalen efter kommunens opfattelse er udtryk for en økonomisk forsvarlig forvaltning af kommunale midler.

Om kommuners forpligtelse til at handle økonomisk forsvarligt, fremgår det af Karsten Revsbech: Kommunernes opgaver, Kommunalfuldmagten mv., 3. udg., s. 110 f., at:

”Det er vanskeligt at angive ganske præcist, hvad det her omtalte krav om økonomisk forsvarlighed indebærer. Ministeriet anfører da også i de ovennævnte skrivelser, at ”fastlæggelsen af, hvad der er økonomisk forsvarligt, må bero på den konkrete situation, og der må som udgangspunkt gives kommunalbestyrelsen et bredt spillerum med hensyn til anvendelse af kommunale midler”. I andre sammenhænge har ministeriet betegnet kravet om økonomisk forsvarlighed som ”en helt generel forpligtelse”. Formentlig er kernen i kravet om økonomisk forsvarlighed, at en kommune skal udvise ansvarsbevidsthed i sine økonomiske anliggender, således at der ikke påføres kommunen udgifter eller tab, som kunne være undgået.

... ..

Som det fremgår af ovenstående, er det vanskeligt at anvende kravet om økonomisk forsvarlighed til negativt at trække præcise, selvstændige grænser for kommunernes dispositioner. Omvendt kan kravet anvendes positivt som sagligt grundlag for kommunale dispositioner.”

Kommunerne er således overladt et vidt skøn ved vurderingen af, om en konkret disposition kan anses for at være økonomisk forsvarlig.

Som det fremgår ovenfor under pkt. 3.1., udgør aftalen støtte til en privat erhvervsvirksomhed i strid med kommunalfuldmagtens regler, idet der ikke er tale om støtte, der er øremærket til lovlige kommunale formål. Tilsvarende fremgår det, at støtten må karakteriseres som statsstøtte, hvis lovlighed skal vurderes efter de EU-retlige regler herom.

Henset hertil, og uagtet at der ikke er grundlag for at konkludere, at allongen blev indgået med en viden om, at denne var klart ulovlig, er det klart, at en aftale, der påfører kommunen yderligere udgifter, uden at kommunen opnår ret til nye ydelser, ikke er udtryk for økonomisk forsvarlig forvaltning.

Tilsvarende er det Odense Kommunes vurdering, at processen omkring indgåelsen af allongen er i strid med princippet om økonomisk forsvarlig forvaltning, idet allongen, der påførte Odense Kommune en ikke ubetydelig økonomisk forpligtelse, som nævnt ovenfor under pkt. 3.1. blev indgået på et utilstrækkeligt oplyst grundlag uden at sikre, at der bestod det fornødne hjemmelsgrundlag herfor.

Der blev således ikke udvist en tilstrækkelig ansvarsbevidsthed i forhold til kommunens økonomiske anliggender, hvorved der blev påført kommunen en udgift, som kunne være undgået.

5. Bilag

Følgende bilag vedlægges udtalelsen:

- Brugsretsaf tale vedrørende Arena Fyn, oktober 2005
- Allonge til brugsretsaf tale vedrørende Arena Fyn, oktober 2013
- Vurdering af allonge fra 2013 om yderligere betaling til Odense Sport & Event/Arena Fyn, Advokatfirmaet Hortens notat af 20. januar 2017
- Odense Kommune og Arena Fyn – Beskrivelse og vurdering af forløbet vedrørende indgåelse af allonge til brugsretsaf tale, Advokatfirmaet Kromann Reumert af 28. marts 2017

Text

Sagen har ingen konsekvenser for et eller flere af byrådets otte effektmål.

Økonomi

Denne sag har ikke økonomiske konsekvenser for Odense Kommune, herunder for kommunens kassebeholdning.

Punkt 11: Befordringsgodtgørelse til byrådsmedlemmer i forbindelse med borgerlige vielser

00.15.00-G01-18-17

Resume

Der er pr. 1/4 2017 vedtaget en ændring af kommunestyrelseslovens § 16 f, således at der nu er åbnet mulighed for at yde befordringsgodtgørelse til de medlemmer af Odense Byråd, der foretager vielser på eller udenfor Rådhuset.

Det er overladt til den enkelte kommunalbestyrelse selv at bestemme, om man ønsker at udnytte muligheden for at yde denne befordringsgodtgørelse, men det forudsættes, at beslutningen i givet fald træffes generelt og er gældende for alle medlemmer af kommunalbestyrelsen, som foretager borgerlige vielser.

Det har siden den 1/7 2014 været muligt at foretage vielser udenfor Rådhuset/Odense Kommune. Det fremgår af § 18, stk. 3, i lov om ægteskabs indgåelse og opløsning, at det kan kræves, at brudeparret betaler udgifterne til transport i denne forbindelse. Dette har dog ikke hidtil været anvendt praksis i Odense Kommune.

Det er oplyst, at der i perioden 2014–2017 (pr. 1/4 2017) er foretaget følgende antal borgerlige vielser:

År	I alt	Udenfor Rådhuset / indenfor kommunegrænsen	Udenfor Odense Kommune	På Rådhuset og i Lotzes Have
2014	711	74	0	637
2015	694	78	5	611
2016	648	59	10	579
2017 (1/1–1/4)	149	11	0	138
I alt	2.202	222	15	1.965

Med henvisning til ovenstående oversigt og henset til anstallet af vielser udenfor Rådhuset, anbefaler Borgmesterforvaltningen, at der fremover ydes befordringsgodtgørelse til byrådets medlemmer i forbindelse med vielser - dog kun til vielser, der foretages indenfor kommunegrænsen. Befordringsgodtgørelsen ydes med den sædvanlige kilometertakst, som i 2017 ydes med 3,53 kr. pr. kørt kilometer.

For så vidt angår godtgørelse til vielser, der foretages udenfor kommunegrænsen, anbefaler Borgmesterforvaltningen, at byrådet benytter sig af muligheden for at fravælge at yde befordringsgodtgørelse, idet der potentielt kan være anselige transportudgifter forbundet med disse vielser. I disse tilfælde må der henvises til bestemmelsen i ægteskabsloven om, at det kan kræves, at brudeparret selv afholder transportudgifterne.

INDSTILLING

Borgmesterforvaltningen indstiller, at byrådet godkender:

1. Der ydes fremover befordringsgodtgørelse til medlemmerne af Odense Byråd i forbindelse med borgerlige vielser, der foretages udenfor Rådhuset, men indenfor kommunegrænsen.
2. Befordringsgodtgørelsen ydes med den kilometertakst, der er fastsat af staten for kørsel under 20.000 km pr. år, og som i 2017 ydes med 3,53 kr. pr. kørt kilometer.

Økonomiudvalget anbefaler Borgmesterforvaltningens indstilling, dog således, at der ydes befordringsgodtgørelse til vielser på Fyn, såfremt mindst den ene af brudeparret er bosiddende i Odense.

Beslutning

Godkendt.

Sagsfremstilling

Der henvises til sagsresuméet.

Text

Sagen har ingen konsekvenser for et eller flere af byrådets otte effektmål.

Økonomi

Denne sag har ingen konsekvenser for Odense Kommunes kassebeholdning.

Udgifterne afholdes inden for Økonomiudvalgets ramme under styringsområdet Service.

Befordringsgodtgørelsen ydes med statens kilometersats - i 2017 med 3,53 kr. pr. kilometer.

Punkt 12: Udpegning af medlemmer og suppleanter til Odense Kommunes Handicapråd

00.01.00-G01-699-17

Resume

Borgmesterforvaltningen, Beskæftigelses- og Socialforvaltningen og Børn- og Ungeforvaltningen har oplyst, at der er foretaget ændringer i sammensætningen af Odense Kommunes Handicapråd for så vidt angår de fem pladser, der er besat med en repræsentant og en stedfortræder fra hver forvaltning. Disse ændringer skal godkendes af byrådet.

For overblikkets skyld er hele den personkreds, som byrådet udpeger, oplistet nedenfor. De fire medlemmer, som er nye, og som fremsendes til byrådets godkendelse, er fremhævet.

Medlem	Stedfortræder
Brian Skov Nielsen (formand)	Helle Nielsen
Claus Houden	Morten Kibæk
Torben Jarlstrøm (Borgmesterforvaltningen)	Kåre Nygaard Pedersen
Allan Bach Laursen (By- og Kulturforvaltningen)	Peter Kaas
Kim Bøgh (Ældre- og Handicapforvaltningen)	Else Bønding
Søren Thorsager (Beskæftigelses- og Socialforvaltningen)	Kirsten Haaning
Bettina Mosegaard (Børn- og Ungeforvaltningen)	Peter Johansen

INDSTILLING

Borgmesterforvaltningen fremsender sagen til byrådet.

Beslutning

Byrådet udpeger de i sagsresumeet nævnte personer.

Sagsfremstilling

Der henvises til sagsresuméet.

Text

Sagen har ingen konsekvenser for et eller flere af byrådets otte effektmål.

Økonomi

Denne sag har ingen økonomiske konsekvenser for Odense Kommune, herunder for kommunens kassebeholdning.

Punkt 13: Ændring af vedtægterne for Fonden Nordatlantisk Hus

00.00.00-A00-197-17

Resume

Bestyrelsen for Fonden Nordatlantisk Hus har enstemmigt besluttet at ændre fondens vedtægter.

Der er tale om ændringer i bestemmelserne vedrørende bestyrelsesudpegningerne. Ændringerne berører ikke udpegningen af de to medlemmer, byrådet udpeger til fondens bestyrelse.

Der er foretaget en ændring af vedtægtens pkt. 4.1.3, således at det bestyrelsesmedlem, der vælges af brugerrådet, skal vælges blandt brugerrådets medlemmer.

Derudover er der tale om en ændring af vedtægtens pkt. 4.2 vedrørende tidspunktet og længden på bestyrelsesudpegningerne. Disse ændringer er foretaget ud fra ønsket om en større kontinuitet fremadrettet i bestyrelsen.

Således ønskes perioden, for de bestyrelsesmedlemmer der udpeges af Det Grønlandske Hus i Odense, forlænget fra 1 år til 4 år, og således at disse medlemmer udpeges 2 år forskudt i forhold til de medlemmer, der udpeges af Odense Byråd. Endvidere ønskes perioden, for de bestyrelsesmedlemmer der udpeges af brugerrådet, og de bestyrelsesmedlemmer bestyrelsen selv kan vælge at supplere sig med, forlænget fra 1 år til 2 år.

Endelig udgår vedtægtens pkt. 4.10.1-4.10.4. Det følger således af pkt. 4.10.4, at pkt. 4.10 udgår af vedtægterne, når ejendommen Nordatlantisk Hus er taget i brug.

Ifølge vedtægtens pkt. 11.1 kan bestyrelsen med Odense Kommunes samtykke med 2/3 flertal træffe beslutning om, at en bestemmelse i vedtægten ændres.

De gældende vedtægter er godkendt af byrådet på mødet den 5/10 2011.

Borgmesterforvaltningen indstiller til byrådet, at vedtægtsændringerne godkendes.

De ændrede vedtægter vedlægges som bilag til sagen.

INDSTILLING

Borgmesterforvaltningen indstiller, at byrådet godkender vedtægtsændringerne for Fonden Nordatlantisk Hus som beskrevet i sagsresuméet.

Beslutning

Godkendt.

Sagsfremstilling

Der henvises til sagsresuméet.

Text

Sagen har ingen konsekvenser for et eller flere af byrådets otte effektmål.

Økonomi

Denne sag har ikke økonomiske konsekvenser for Odense Kommune, herunder for kommunens kassebeholdning.

Bilag

Vedtægter for Fonden Nordatlantisk Hus

Punkt 14: Etablering af SFO2 og Ungdomscentre. Fornyset behandling

00.30.00-A00-5-17

Resume

Sagen blev udsat på økonomiudvalgsmødet den 26/4 2017 med henblik på tilvejebringelse af yderligere oplysninger og møde i forligspartikredsen. De bilag, der er omtalt i beslutningen fra økonomiudvalgsmødet den 26/4 2017, er senere opdateret og erstattet af det tidligere udsendte og i denne sag vedlagte notat.

Børn- og Ungeudvalget fik i forbindelse med aftalen om budget 2016 til opgave at gennemføre et strukturtjek på forvaltningens område. Formålet var at sikre en større faglig og økonomisk bæredygtighed og understøtte byens transformation til videns- og uddannelsesby. Strukturtjekket skulle tænkes bredt omkring Børn- og Ungeudvalget, og der skulle blandt andet overvejes en samtænkning af skoler og dagtilbud samt en tilpasning af SFO og klubstruktur set i lyset af skolereformen, herunder en vurdering af balancen mellem de forskellige pasningstilbud for de yngste.

Resultatet af strukturtjekket på SFO og klubstrukturen blev:

- Nedlæggelse af klubtilbuddet i sin nuværende form, således at det samlede antal af aktivitetssteder reduceres væsentligt samtidig med, at kvaliteten i de tilbageværende tilbud (ungdomscentre) øges.
- Opbygning af 10 større ungdomscentre, med mangfoldige aktivitetstyper og indsatser for 11-18-årige børn og unge, således at børn i 5. klasse er omfattet.
- Etablering af SFO for 4. klasse i folkeskoleregi.

Fra og med budget 2017 reduceres klubrammen således med 8 mio. kr. årligt. Udmøntningen af denne besparelse kræver investering i nye lokaler, hvilket er grundlaget for denne sag.

Med denne sag iværksættes fase 1 i forhold til ombygning og renovering af lokaler til anvendelse af ovennævnte formål. Fase 1 vil primært bestå af renovering og indretning af eksisterende lokaler til de nye formål, herunder blandt andet ventilation, akustik, belysning, flugtveje, toiletter og andre lignende forhold, der dermed lovliggør lokalerne i henhold til byggeloven. Herudover skal der ske forbedringer vedrørende skiltning, lysforhold, alarmsystemer og lignende tryghedsskabende forhold.

Fase 2 iværksættes i forbindelse med moderniserings- og renoveringsplanen og vurdering af anlægsmuligheder i budget 2018, hvor finansiering vil blive søgt tilvejebragt.

INDSTILLING

Børn- og Ungeforvaltningen og By- og Kulturforvaltningen indstiller til respektive udvalg, at byrådet godkender, at en budgetneutral tillægsbevilling fra styringsområdet Service under Børn- og Ungeudvalget på 8.700.000 kr. flyttes til styringsområdet Anlæg under By- og Kulturudvalget i 2017. Tillægsbevillingen anvendes til at finansiere indretning af lokaler til nye formål. Midlerne frigives og stilles til rådighed for By- og Kulturudvalget.

Udvalgsmedlemmerne Morten Kibæk, Bo Libergren og Alex Ahrendtsen tager forbehold og ønsker et samlet økonomioverblik.

Børn- og Ungeudvalget anbefaler indstillingen.

Rådmand Jane Jegind og udvalgsmedlemmerne Lars Havelund og Pernille Bendixen tager forbehold.

By- og Kulturudvalget anbefaler indstillingen.

Borgmesterforvaltningen har ingen bemærkninger.

Økonomiudvalget den 26/4 2017:

Stadsdirektøren gjorde på mødet opmærksom på, at der efter sagens behandling i Børn- og Ungeudvalget og By- og Kulturudvalget er udsendt notat vedrørende samlet økonomioverblik samt givet svar på nogle konkrete spørgsmål. Notat og svar på spørgsmål er udsendt til Økonomiudvalgets medlemmer og gjort tilgængeligt for de øvrige byrådsmedlemmer på Odense Kommunes interne byrådsseite.

Sagen udsat til næste møde med henblik på tilvejebringelse af yderligere oplysninger og møde i forligspartikredsen.

Økonomiudvalget den 9/5 2017:

Økonomiudvalget anbefaler Børn- og Ungeudvalgets og By- og Kulturudvalgets indstillinger.

Rådmand Jane Jegind tiltræder iværksættelse af SFOII, men stemmer imod klubstrukturerne, idet Venstre ønsker en mere lokalbaseret løsning, der involverer det lokale foreningsliv og skolebestyrelser til alternative lokale løsninger.

Rådmand Steen Møller stemmer imod indstillingens pkt. 1 og 2, da Konservative ønsker et lokalt forankret klubtilbud, hvor der er mulighed for at engagere det lokale foreningsliv og skolebestyrelser, hvilket overflødiggør de foreslåede anlægsinvesteringer.

Beslutning

Godkendt.

Gruppe C stemmer imod indstillingen, da Konservative ønsker et lokalt forankret klubtilbud, hvor der er mulighed for at engagere det lokale foreningsliv og skolebestyrelser, hvilket overflødiggør de foreslåede anlægsinvesteringer.

Gruppe V tiltræder iværksættelse af SFO2, men stemmer imod klubstrukturerne, idet Venstre ønsker en mere lokalbaseret løsning, der involverer det lokale foreningsliv og skolebestyrelser til alternative lokale løsninger.

Gruppe O tiltræder iværksættelse af SFO2, men stemmer imod klubstrukturerne.

Sagsfremstilling

Ungdomscentre

I forlængelse af strukturtjekket tilpasses Odense Kommunes klubtilbud folkeskolens nye rammer, struktur og faglighed samt børns og unges nye hverdag. Tilpasningen medfører en nedlæggelse af klubtilbuddet i sin nuværende form, således at det samlede antal af aktivitetssteder reduceres væsentligt samtidig med, at kvaliteten i de tilbageværende tilbud (ungdomscentre) øges.

Den nye struktur på klubområdet pr. 1/8 2017, ”Stærk fritid - Stærke unge”, bliver i stedet opbygget med 10 ungdomscentre for 11-18-årige børn og unge, således at børn i 5. klasse er omfattet. Ungdomscentrene placeres med en rimelig geografisk spredning og ud fra lokale behov. Der sker en tættere kobling end i dag til ungdomsskolernes fritidsundervisning og øvrig virksomhed, således at ungdomscentrene kommer til at være ramme for mangfoldige aktivitetstyper og indsatser. Hvor det er muligt, vil lokaliteterne også kunne anvendes af andre ungdomsrelaterede brugere i lokalområdet.

Hovedparten af ungdomscentrenes tilbud vil foregå i selve ungdomscenteret. Herudover vil der, i begrænset omfang og med udgangspunkt i de enkelte ungdomscentre, blive gennemført temabaserede strukturerede aktiviteter og indsatser forskellige steder i lokalområderne over for særlige målgrupper, der af forskellige årsager i første omgang har vanskeligt ved at bruge eller profitere af ungdomscentrenes eller foreningers tilbud.

Formålet med ungdomscentrene er at skabe et stærkt og sammenhængende fritidspædagogisk tilbud for Odenses børn og unge, der bygger på tanken om, at inkluderende fællesskaber, attraktive fritidstilbud og læringsaktiviteter funderet på børns og unges interesser, motivation og engagement fremmer deres trivsel, demokratiforståelse, almene dannelse og sociale og personlige kompetencer. Et stærkt og aktivt fritidsliv ruste de unge til uddannelse og job og forbereder dem til en tilværelse som aktive deltagere i samfundet.

Selve opbygningen og implementeringen af ungdomscentrene vil på grund af lokalemæssige udfordringer mv. forløbe gradvist, således at ikke alle 10 ungdomscentre vil stå klar pr. 1/8 2017. Som en naturlig konsekvens heraf vil der under implementeringsperioden være nogle ungdomscentre, som vil forekomme mere etablerede end andre, ligesom man enkelte steder må starte op på midlertidige lokaliteter. Derfor kan målgruppen af børn og unge komme til at opleve noget forskelligt alt efter, hvilket ungdomscenter de besøger.

Følgende steder/adresser indgår i fase 1 i forhold til ombygning og renovering:

- Fritidscentret Pyramiden
- Niels Bohrs Allé (Bækholmskolen)

- Højstrup Klubben
- Virkelyst
- Danmarksgade 10

Til ovennævnte steder/adresser er den forventede udgift på i alt 5,6 mio. kr. Herudover er der afsat 1 mio. kr. til udflytning fra Bækholmskolen til Holluf Pile Skole.

SFO2 pr. 1/8 2017

I forlængelse af den nye struktur på klubområdet og etableringen af ungdomscentre for de 11-18-årige tilpasses Odense Kommunes SFO ligeledes folkeskolens rammer, struktur og indhold med fokus på fortsat at understøtte børns og unges læring og trivsel. Helt konkret betyder det, at der pr. 1/8 2017 etableres et særligt tilrettelagt SFO2 tilbud for 4. klasse på folkeskolerne i Odense Kommune, da denne målgruppe vurderes at have behov for et tilbud i nærområdet. Indholdet i SFO2 til 4. klasse bliver traditionelle SFO- og klublignende aktiviteter suppleret med, at lokalområdets fritids- og foreningsliv inddrages i udbuddet af pædagogiske tilbud til børnene.

Følgende steder indgår i fase 1 i forhold til ombygning og renovering:

Sted	Udgift
Ubberud Skole	350.000
Næsby Skole	1.250.000
Tarup Skole	150.000
Skt. Klemensskolen	350.000
I alt	2.100.000

Text

Opbygningen af ungdomscentrene samt etableringen af SFO2 kan have konsekvenser for følgende af byrådets otte effektmål:

Flere borgere er betydningsfulde deltagere i fællesskaber

Omlægningen af klubstrukturen vil reducere det samlede antal aktivitetssteder væsentligt samtidig med, at kvaliteten i de tilbageværende tilbud (ungdomscentre) øges. Konsekvensen for effektmålet kan være positiv, da den fritids- og ungdomspædagogiske faglighed skal sættes i spil på flere arenaer og i forskellige læringsrum. Det kan have en negativ konsekvens for effektmålet, at der stilles færre antal klubtilbud til rådighed, således at der er mindre lokal dækning og synlighed samt større krav til mobilitet hos børn og unge fra 5. klasse og opefter.

Etableringen af SFO2 for 4. klasse kan have en positiv konsekvens for effektmålet, idet indholdet i tilbuddet supplerer det traditionelle SFO- og klublignende tilbud med inddragelse af lokalområdets fritids- og foreningsliv. At være i samspil med de muligheder og ressourcer, der ligger i lokalområdet, giver flere og anderledes tilbud end den traditionelle, SFO kan give, og understøtter, at flere børn får et aktivt og meningsfyldt fritidsliv.

Børn lærer mere og er mere kompetente

Omlægningen af klubstrukturen kan have en positiv konsekvens for effektmålet, da der skabes fagligt stærke og bæredygtige fritidstilbud. Der kan forventes synergieffekter og en effektivisering, som ikke tidligere har været mulig, på grund af mange spredte klubtilbud. Det kan have en negativ konsekvens for effektmålet, at der stilles færre antal klubtilbud til rådighed, således at der er mindre lokal dækning og synlighed samt større krav til mobilitet hos børn og unge fra 5. klasse og opefter.

Forslaget om etablering af SFO2 for 4. klasse kan have en positiv konsekvens for effektmålet. Samspillet med det lokale fritids- og foreningsliv spiller godt ind i samarbejdet med ”den åbne skole” under folkeskolereformen, hvor formålet er at understøtte alle elevers læring og trivsel ved at skabe nye læringsrum, som er motiverende og varierede.

Økonomi

Der overføres 8,7 mio. kr. til By- og Kulturudvalget som en anlægsbevilling og midlerne finansieres af driften under Skole, Service. Midlerne anvendes således:

- Ungdomscentre, 5,6 mio. kr.
- Udflytning fra Bækholmskolen til Holluf Pile Skole, 1 mio. kr.
- SFO2, i alt 2,1 mio. kr.

Sagen medfører, at styringsområdet Service under Børn- og Ungeudvalget nedskrives med 8,7 mio. kr. i 2017, og at styringsområdet Anlæg under By- og Kulturudvalget opskrives med 8,7 mio. kr.

Da de endelige afledte driftsudgifter på nuværende tidspunkt ikke er kendte, vil disse blive belyst i Effekt- og Økonomiopfølgningen for 2. halvår 2017. Her vil de eksakte afledte driftsudgifter være klarlagt. Dermed sikres der et bedre grundlag for at bestemme, hvilket driftsbudget der skal flyttes fra Børn- og Ungeforvaltningen til By- og Kulturforvaltningen.

Denne sag har ingen konsekvenser for Odense Kommunes samlede kassebeholdning.

Bilag

Opdateret notat om finansiering af SFO2 og Ungdomscentre

Præsentation Etablering af SFO2 og Ungdomscentre